

Ársreikningur 2011

Efnisyfirlit

Skýrsla og áritun stjórnar og bankastjóra	3 - 5
Áritun óháðs endurskoðanda	6
Yfirlit yfir heildarafkomu	7 - 8
Efnahagsreikningur	9
Eiginfjáryfirlit	10
Sjóðstreymisyfirlit	11-12
Skýringar með ársreikningi samstæðu	13

Skýrsla og áritun stjórnar og bankastjóra

Ársreikningur samstæðu Íslandsbanka fyrir árið 2011 samanstendur af ársreikningi Íslandsbanka hf. og dótturfélaga hans, en saman er vísað til þeirra sem „bankinn“.

Stofnun og eignarhald

Bankinn var stofnaður 8. október 2008 og hóf starfsemi 15. október 2008 þegar bankinn yfirtók eignir og skuldir sem tengdust innlandsstarfsemi Glitnis banka hf. („Glitnir“), en hann hafði verið yfirtekinn af ríkinu í kjölfar setningar neyðarlaga í október 2008.

Þann 15. október 2009 nýtti skilanefnd Glitnis kauprétt sinn til þess að eignast 95% af hlutafé bankans af stjórnvöldum sem héldu eftir 5% af hlutafénu. Kaupin tóku gildi 11. september 2009.

Móðurfélag bankans er ISB Holding ehf. sem er í eigu dótturfélags Glitnis, GLB Holding ehf.

Sex stjórnarmenn eru skipaðir af ISB Holding ehf og einn er skipaður af Bankasýslu ríkisins.

Starfsemi

Bankinn skiptist í sex meginstarfsþætti: Viðskiptabankasvið, Fyrirtækjasvið, Markaði, Eignastýringu, Fjárfýringu og Miðengi (eignaumsýslufyrirtæki).

Bankinn rekur sögu sína allt aftur til ársins 1884 og er eitt af stærstu fjármálafyrirtækjum á Íslandi. Bankinn veitir alhliða bankaþjónustu til íslenskra heimila og fyrirtækja af öllum stærðargráðum. Bankinn hefur 25-35% markaðshlutdeild á öllum sviðum innanlandsmarkaðar og starfrækir eitt skilvirkasta útibúanet á Íslandi.

Íslandsbanki byggir á langri hefð lánveitinga til atvinnugreina á Íslandi og hefur þróað sérþekkingu í tveimur atvinnugreinum, sjávarútvegi og jarðvarmavinnslu, en saman myndar þessi sérþekking grunninn að stefnu bankans á alþjóðavettvangi. Með sérþekkingu sinni veitir Íslandsbanki mikilvæga þjónustu til fjárfesta og lykilaðila í þessum atvinnugreinum.

Á uppgjörstími störfuðu 1.470 einstaklingar við bankann. Þar af störfuðu 1.098 hjá móðurfélaginu.

Áhættustýring

Viðskipti bankans með fjármálagerninga fela í sér margvíslega áhættu. Áhættustýring er lykilþáttur í rekstri bankans og óaðskiljanlegur hluti af starfsemi hans. Stjórn bankans ber ábyrgð á að innviðir áhættustýringar í bankanum séu fullnægjandi til að greina, meta og stýra áhættu. Stjórn bankans skilgreinir áhættuvilja bankans sem er miðlað í stefnuskjöllum bankans um áhættustýringu. Fjallað er um áhættustýringu bankans í skýringu 62.

Reikningstímabilið

Eitt af lykilverkefnum ársins 2011 var endurskipulagning lána til einstaklinga og fyrirtækja. Nokkrum mikilvægum áföngum var náð í tengslum við endurskipulagningu lána einstaklinga árið 2011 þegar 12.800 bílalán og 3.720 húsnæðislán voru endurreiknuð og um það bil 3.000 heimili nýttu sér skuldaaðlögun. Árið 2011 námu heildarafskriftir til einstaklinga 53 milljörðum króna.

Endurskipulagning fyrirtækjalána er einnig vel á veg kominn og eru flóknustu úrlausnarmálin þar með talin. Um það bil 800 fyrirtæki hafa nú þegar fengið höfuðstólslækkun og námu heildarafskriftir til fyrirtækja á árinu um 159 milljörðum króna.

Þann 12. júlí 2011 skrifaði bankinn undir samning við Byr sparisjóð og fjármálaráðuneytið um kaup á 100% hlutafjár Byrs hf. og nam kaupverðið 6,6 milljörðum króna. Þann 27. nóvember 2011 í kjölfar lokasamþykkis Alþingis, Fjármálaeftirlitsins, Samkeppniseftirlitsins og Eftirlitsstofnunar EFTA, sameinaðist Byr bankanum.

Skýrsla og áritun stjórnar og bankastjóra

Hinir sameinuðu bankar munu starfa undir merki Íslandsbanka. Starfsemi Byrs var fyrst og fremst á sviði viðskiptabanka og voru samtals rekin sex útibú á Akureyri, Reykjanesbæ og á höfuðborgarsvæðinu. Fjögur af útibúum Byrs voru sameinuð útibúum Íslandsbanka á fyrsta ársfjórðungi 2012. Starfsemi Byrs fellur vel að starfsemi Íslandsbanka og gerir bankinn ráð fyrir að samlegðaráhrif af samþættingu félaganna tveggja muni í framtíðinni jafna kostnaðinn við yfirtökuna.

Hluti af sameiningunni fól í sér gangvirðismat bankans á aðgreinanlegum eignum og skuldum Byrs sem byggja á forsendum bankans um framtíðarsjóðstreymi. Niðurstaða þessa mats var leiðrétting á gangvirði um 18.349 milljónir króna, sem myndar viðskiptavild vegna kaupanna að fjárhæð 17.873 milljónir króna. Viðskiptavildin er að fullu virðisrýrð á árinu 2011 og hefur sú aðgerð talsverð einskíptis áhrif á afkomu bankans á árinu 2011, en eiginfjárlutföll eru áfram vel fyrir ofan sett mörk. Frekari umfjöllun um fjárhagsleg áhrif sameiningarinnar er að finna í skýringu 4.

Í desember 2011 hélt bankinn árangursríkt skuldabréfaútboð á sértryggðum skuldabréfum að fjárhæð 4 milljarðar króna. Útboðið var eitt fyrsta skuldabréfaútboð á Íslandi frá árinu 2008 og er mikilvægur áfangi bæði fyrir bankann og fyrir endurreisn íslensks fjármálamarkaðar. Með útboðinu var hrint af stað áætlun bankans um útgáfu sértryggðra skuldabréfa fyrir allt að 100 milljarða króna til þess að auka fjölbreytni í fjármögnun. Stefnt er að því að gefa út 10 milljarða króna árlega.

Í desember 2011 tók bankinn þátt í sambankaláni sem nam 200 milljónum Bandaríkjadala til Landsvirkjunar ásamt tveimur íslenskum bönkum og þremur erlendum bönkum. Þetta er fyrsta sambankalánið til félags í eigu íslenska ríkisins frá því að fjármálakreppan skall á árið 2008 og gefur vísbendingu um auknið traust alþjóðlegra markaða á íslensku efnahagslífi.

Framtíðarhorfur

Árið 2011 olli nokkrum vonbrigðum hvað varðar bata íslensks fjármálamarkaðar. Fá fyrirtæki voru skráð á skipulegan verðbrefamarkað og efnahagsbatinn var almennt mun hægari en gert hafði verið ráð fyrir. Þessi þróun endurspeglar ríkjandi óstöðugleika á alþjóðamörkuðum, sérstaklega vanda Evrópusambandsins í tengslum við þjóðarskuldir aðildarríkjanna.

Íslenskt efnahagslíf sýnir hins vegar fyrstu merki um bata. Atvinnuleysi fer minnkandi, fasteignasala hefur tekið kipp og vöxtur landsframleiðslu hefur aukist, drifinn áfram af útflutningi, aukinni einkaneyslu, auknum fjölda ferðamanna, sögulega lágum vöxtum og auknum fjárfestingum. Útflutningur nýtur einkum góðs af lágu gengi íslensku krónunnar auk hás hrávöruverðs um allan heim.

Íslensk heimili og fyrirtæki eru enn hlutfallslega mikið skuldsett og því er efnahagsbatinn brothættur. Gert er ráð fyrir að gjaldeyrishöftin verði við lýði enn um sinn og takmarkar það erlenda fjárfestingu og hamlar bata á fjármagnsmarkaði þar sem aðgangur að fjármagni í erlendum gjaldmiðlum verður áfram takmarkaður.

Þess er vænst að skuldabyrði heimila og fyrirtækja fari minnkandi og lánastarfsemi verði þar af leiðandi minni en ella. Þó ber á fyrstu batamerkjum í formi aukinna lánveitinga í eignafjármögnun og væntum stórum fyrirtækjalánum.

Eiginfjár- og lausafjárstaða bankans er sterk sem gefur bankanum góðan grundvöll til að styðja við áframhaldandi bata á íslensku efnahagskerfi.

Skýrsla og áritun stjórnar og bankastjóra

Yfirlit reikningsskila

Ársreikningur samstæðu Íslandsbanka hf. fyrir árið 2011 er gerður á grundvelli áframhaldandi starfsemi í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla (IFRS) eins og þeir hafa verið staðfestir af Evrópusambandinu.

Hagnaður af starfsemi bankans fyrir árið 2011 nam 1.866 milljónum króna sem samsvarar 1,5% arðsemi eigin fjár. Stjórn bankans leggur til að ekki verði greiddur út arður fyrir árið 2011. Eigið fé samkvæmt ársreikningi samstæðunnar nam 123.703 milljónum króna í árslok. Eiginfjárhlutfall bankans sem reiknað er út á grundvelli laga um fjármálafyrirtæki var 22,6%. Bankanum er skylt að hafa yfir að ráða eigin fé (eiginfjárgrunnur A) sem nemur 12% af áhættuvegnum eignum og samtals skal eigið fé að meðtöldum víkjandi lánnum vera að lágmarki 16%. Heildareignir bankans voru 795.915 milljónir króna í árslok.

Stjórnin vill vekja sérstaka athygli á þeirri lögfræðilegu og pólitísku áhættu sem er til staðar á Íslandi. Nýlegir dómur hafa haft áhrif á rekstur bankans og hafa aukið við þá óvissu sem ríkir á virði lánaafnsins. Í ársreikningi samstæðunnar fyrir árið 2011 hefur bankinn tekið tillit til vænts taps vegna dómanna. Stjórnin vekur jafnframt athygli á því að eiginfjárstaða bankans er afar sterk og bankinn er því vel í stakk búinn til að takast á við þær hættur og óvissu sem framundan er. Stjórnin vísar í skýringar 2.3, 2.4 og 60 varðandi frekari upplýsingar um þær áhættur sem bankinn þarf að takast á við.

Að teknu tilliti til þess sem fjallað er um hér að framan gefur ársreikningur samstæðunnar að okkar áliti glögga mynd af rekstrarafkomu bankans og fjárhagsstöðu hans þann 31. desember 2011. Hann lýsir einnig megin áhættu- og óvissuþáttum sem bankinn stendur frammi fyrir.

Stjórn og bankastjóri Íslandsbanka hf. staðfesta hér með ársreikning samstæðunnar fyrir árið 2011 með áritun sinni.

Reykjavík, 19. mars 2012

Stjórn:

Friðrik Sophusson, stjórnarformaður

John E. Mack, varaformaður

Árni Tómasson

Daniel Levin

Kolbrún Jónsdóttir

Neil Graeme Brown

Marianne Økland

Bankastjóri:

Birna Einarsdóttir

Áritun óháðs endurskoðanda

Til stjórnar og hluthafa Íslandsbanka hf.

Við höfum endurskoðað meðfylgjandi ársreikning samstæðu Íslandsbanka hf. fyrir árið 2011. Ársreikningurinn hefur að geyma yfirlit um heildarafkomu, efnahagsreikning, yfirlit um sjóðstreymi, yfirlit um breytingu á eigin fé, upplýsingar um mikilvægar reikningsskilaaðferðir og aðrar skýringar.

Ábyrgð stjórnar og stjórnenda á ársreikningnum

Stjórn og stjórnendur eru ábyrgir fyrir gerð og framsetningu ársreiknings samstæðunnar í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla eins og þeir hafa verið samþykktir af Evrópusambandinu. Samkvæmt því ber þeim að skipuleggja, innleiða og viðhalda viðeigandi innra eftirliti sem varðar gerð og framsetningu ársreiknings samstæðu, þannig að hann sé í megin atriðum án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka. Einnig að tryggja að beitt sé viðeigandi reikningsskilaaðferðum og reikningshaldslegu mati miðað við aðstæður.

Ábyrgð endurskoðanda

Ábyrgð okkar felst í því álit sem við látum í ljós á ársreikningi samstæðunnar á grundvelli endurskoðunarinnar. Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla. Samkvæmt þeim ber okkur að fara eftir settum siðareglum, skipuleggja og haga endurskoðuninni þannig að nægjanleg víska fáist um að samstæðuársreikningurinn sé án verulegra annmarka.

Endurskoðun felur í sér aðgerðir til staðfestingar á fjárhæðum og skýringum í samstæðuársreikningnum. Val endurskoðunaraðgerða byggir á faglegu mati endurskoðandans, meðal annars á þeirri hættu að verulegir annmarkar séu á samstæðuársreikningnum, hvort sem er af völdum sviksemi eða mistaka. Við áhættumatið er tekið tillit til þess innra eftirlits félagsins sem varðar gerð og framsetningu samstæðuársreikningsins, til þess að skipuleggja viðeigandi endurskoðunaraðgerðir, en ekki til þess að gefa álit á virkni innra eftirlits fyrirtækisins. Endurskoðun felur einnig í sér mat á þeim reikningsskilaaðferðum og matsaðferðum sem stjórnendur nota við gerð samstæðuársreikningsins sem og mat á framsetningu hans í heild.

Við teljum að við endurskoðunina höfum við aflað nægilegra og viðeigandi gagna til að byggja álit okkar á.

Álit

Það er álit okkar að ársreikningurinn gefi glögga mynd af afkomu félagsins á árinu 2011, efnahag þess 31. desember 2011 og breytingu á handbæru fé á árinu 2011, í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla eins og þeir hafa verið samþykktir af Evrópusambandinu.

Ábendingarmálgrein

Án þess að gera fyrirvara við álit okkar viljum við vekja athygli á skýringum 2.3(b) og 60 með ársreikningi samstæðunnar þar sem fjallað er um óvissu varðandi túlkun á nýlegum Hæstaréttardómi og þær megin áhættur og óvissu sem Bankinn stendur frammi fyrir.

Staðfesting á skýrslu og áritun stjórnar og bankastjóra

Í samræmi við ákvæði 5.tl. 1.mgr. 106 gr. laga nr. 3/2006 um ársreikninga, staðfestum við að samkvæmt okkar bestu vitund eru í skýrslu og áritun stjórnar og bankastjóra sem fylgir ársreikningi þessum, veittar þær upplýsingar sem þar ber að veita í samræmi við lög um ársreikninga og koma ekki fram í skýringum.

Kópavogur, 19. mars 2012

Deloitte ehf.

Pálína Árnadóttir
Endurskoðandi

Páll Grétar Steingrímsson
Endurskoðandi

Yfirlit yfir heildarafkomu ársins 2011

	Skýringar	2011	2010
Vaxtatekjur		52.671	61.776
Vaxtagjöld		(21.446)	(26.902)
Hreinar vaxtatekjur	10	31.225	34.874
Virðisbreyting útlána og krafna		(1.296)	14.507
Almenn virðisrýrnun		76	(514)
Hrein virðisbreyting	11	(1.220)	13.993
Hreinar vaxtatekjur eftir virðisbreytingu		30.005	48.867
Þóknatekjur		8.698	11.306
Þóknagjöld		(2.732)	(3.926)
Hreinar þóknatekjur	12	5.966	7.380
Hreinar fjármunatekjur (gjöld)	13-15	2.649	(910)
Hreinn gengishagnaður (tap)	16	937	(963)
Aðrar rekstrartekjur	17	894	1.186
Aðrar rekstrartekjur (gjöld)		4.480	(687)
Rekstrartekjur samtals		40.451	55.560
Rekstrarkostnaður	18-22	(19.870)	(17.866)
Virðisrýrnun viðskiptavildar	41	(17.873)	-
Iðgjald í Tryggingarsjóð innstæðueigenda og fjárfesta	57	(965)	(607)
Áhrif hlutdeildarféлага	36	39	-
Hagnaður fyrir skatta		1.782	37.087
Tekjuskattur	24	(75)	(7.214)
Bankaskattur	3.26	(682)	(221)
Hagnaður ársins af áframhaldandi starfsemi		1.025	29.652
Hagnaður (tap) af aflagðri starfsemi, að frádregnum tekjuskatti	23	841	(283)
Hagnaður ársins		1.866	29.369

Skýringarnar á blaðsíðum 14 til 86 eru óaðskiljanlegur hluti af ársreikningi samstæðunnar

Yfirlit yfir aðra heildarafkoma ársins 2011

	Skýringar	2011	2010
Önnur heildarafkoma			
Pýðingarmunur vegna erlendrar starfsemi	56	163	(8)
Önnur heildarafkoma ársins (eftir skatta)		163	(8)
Samtals heildarafkoma ársins		2.029	29.361
Hagnaður ársins tilheyrir:	Skýringarnar á blaðsíðum 14 til 86 eru óaðsl		
Hluthöfum Íslandsbanka hf.		1.958	29.418
Minnihlutaeigendum í dótturfélögum		(92)	(49)
Hagnaður ársins		1.866	29.369
Skipting heildarafkoma:			
Hagnaður hluthafa Íslandsbanka hf.		2.073	29.410
Hlutdeild minnihluta í dótturfélögum		(44)	(49)
Heildarafkoma ársins		2.029	29.361
Hagnaður (tap) á hlut:			
Af áframhaldandi starfsemi		0,11	2,97
Af aflagðri starfsemi		0,08	(0,03)
Hagnaður ársins á hlut	25	0,19	2,94
Þynntur hagnaður (tap) á hlut:			
Af áframhaldandi starfsemi		0,11	2,97
Af aflagðri starfsemi		0,08	(0,03)
Þynntur hagnaður ársins á hlut	25	0,19	2,94

Skýringarnar á blaðsíðum 14 til 86 eru óaðskiljanlegur hluti af ársreikningi samstæðunnar

Efnahagsreikningur 31. desember 2011

	Skýringar	31.12.2011	31.12.2010
Eignir			
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	26	57.992	30.799
Afleiðusamningar	28	339	70
Skuldabréf og skuldagerningar	29	58.662	68.024
Hlutabréf og eiginfjárgerningar	30	11.107	3.022
Útlán til lánastofnana	31-32	43.655	30.870
Útlán til viðskiptavina	33-34	564.394	515.161
Fjárfestingar í hlutdeildarfélagum	36-37	1.070	354
Varanlegir rekstrarfjármunir	40	5.276	5.419
Óefnislegar eignir	41	544	187
Tekjuskattsinneign	50-52	2.629	283
Fastafjármunir til sölu og aflögð starfsemi	42	42.690	23.489
Aðrar eignir	43	7.557	5.544
Eignir samtals		795.915	683.222
Skuldir			
Fjárskuldir	44	9.346	9.090
Afleiðusamningar	28	4.027	429
Innlán Seðlabanka Íslands	45	73	26
Innlán lánastofnana	45	62.772	96.212
Innlán viðskiptavina	46-47	462.943	327.158
Lántaka	48	63.221	55.425
Víkjandi lán	49	21.937	21.241
Skattskuldir	50-52	2.670	9.024
Tekjuskattsskuldbinding	50-52	17	18
Fastafjármunir til sölu og aflögð starfsemi	42	7.317	16.442
Aðrar skuldir	54	37.889	26.694
Skuldir samtals		672.212	561.759
Eigið fé			
Hlutfé	55	10.000	10.000
Yfirverðsreikningur hlutfjár	55	55.000	55.000
Varasjóðir	56	2.661	2.498
Óráðstafað eigið fé		55.133	53.174
Eigið fé hluthafa Íslandsbanka hf.		122.794	120.672
Hlutdeild minnihluta		909	791
Eigið fé samtals		123.703	121.463
Skuldir og eigið fé samtals		795.915	683.222

Skýringarnar á blaðsíðum 14 til 86 eru óaðskiljanlegur hluti af ársreikningi samstæðunnar

Eiginfjáryfirlit ársins 2011

Skýringar	Eigið fé hluthafa				Samtals	Hlutdeild minnihluta	Samtals eigið fé
	Hlutafé	Yfirverðs- reikningur hlutafjár	Vara- sjóðir	Óráð- stafað eigið fé			
Eigið fé 31. desember 2009	10.000	55.000	2.059	24.204	91.262	840	92.103
Þýðingarmunur	56		(8)		(8)		(8)
Framlag í lögbundinn varasjóð	56		447	(447)	-		-
Hreinar tekjur færðar beint á eigið fé	-	-	439	(447)	(8)	-	(8)
Hagnaður ársins				29.418	29.418	(49)	29.369
Heildarafkoma ársins	-	-	439	28.971	29.410	(49)	29.361
Eigið fé þann 31. desember 2010	55	10.000	55.000	2.498	53.174	791	121.463
Þýðingarmunur	56		163		163		163
Hreinar tekjur færðar beint á eigið fé	-	-	163	-	163	-	163
Hagnaður ársins				1.958	1.958	(92)	1.866
Heildarafkoma ársins	-	-	163	1.958	2.121	(92)	2.029
Keyptur minnihluti í dótturfélögum				-	-	995	995
Breyting á hlutdeild minnihluta						(785)	(785)
Eigið fé 31. desember 2011	55	10.000	55.000	2.661	55.133	909	123.703

Skýringarnar á blaðsíðum 14 til 86 eru óaðskiljanlegur hluti af ársreikningi samstæðunnar

Sjóðstreymisýfirlit 2011

	Skýringar	2011	2010
Rekstrarhreyfingar:			
Hagnaður ársins		1.866	29.369
Rekstrarliðir sem ekki hreyfa handbært fé:			
Breytingar á rekstrarliðum sem ekki hafa áhrif á handbært fé		18.559	5.027
Breytingar á rekstrartengdum eignum og skuldum		29.868	(46.149)
Greiddur tekjuskattur		(9.585)	(3.573)
Handbært fé frá (til) rekstrar		40.708	(15.326)
Fjárfestingarhreyfingar:			
Handbært fé sem hluti af keyptum eignum	4.1	4.090	-
Handbært fé í seldu dótturfélagi	4.4	(3.750)	-
Yfirtaka handbærs fjár	4.4	4.940	-
Fjárfestingar í hlutdeildarfélagum		-	(46)
Fjárfestingareignir		-	377
Keyptir varanlegir rekstrarfjármunir		(856)	(937)
Eignfærðar óefnislegar eignir	41	(143)	(118)
Fjárfestingarhreyfingar		4.281	(724)
Fjármögnunarhreyfingar:			
Útgefin skráð skuldabréf		3.850	-
Afborganir langtímalána		(7.445)	-
Fjármögnunarhreyfingar		(3.595)	-
Hækkun (lækkun) á handbæru fé		41.394	(16.050)
Áhrif gengisbreytinga á handbært fé		25	(115)
Handbært fé í ársbyrjun		37.152	53.317
Handbært fé í árslok		78.571	37.152
Sundurliðun handbærs fjár og ígildis þess:			
Handbært fé	26	1.976	1.833
Óbundnar innstæður hjá Seðlabanka Íslands	26	49.646	23.217
Bankareikningar	31	26.949	12.102
Samtals handbært fé og ígildi handbærs fjár		78.571	37.152

Sjóðstreymisýfirlit bankans er gert samkvæmt óbeinni aðferð. Yfirlitið byggir á hreinum hagnaði eftir skatta fyrir árið og sýnir sjóðstreymi frá rekstrarhreyfingum, fjárfestingarhreyfingum og fjármögnunarhreyfingum og breytingar á handbæru fé og ígildi þess. Handbært fé og ígildi þess felur í sér auðseljanlegar eignir sem hægt er að skipta í reiðufé og sem bera óverulega áhættu af virðisbreytingum. Handbært fé og ígildi þess eru óbundnar innstæður hjá Seðlabanka Íslands og gjaldkræfar kröfur á innlánsstofnanir.

Innborgaðar vaxtatekjur árið 2011 námu 36.432 milljónum króna og greiddir vextir námu 18.025 milljónum króna (upplýsingar frá 2010 eru ekki tiltækar). Vextir teljast greiddir þegar þeir hafa verið lagðir inn á reikning viðskiptavinarins og eru til ráðstöfunar.

Skýringarnar á blaðsíðum 14 til 86 eru óaðskiljanlegur hluti af ársreikningi samstæðunnar

Sjóðstreymisýfirlit 2011

Rekstrarhreyfingar sem ekki hreyfa handbært fé:

	2011	2010
Afskriftir og niðurfærsla	709	623
Virðisrýrnun viðskiptavildar	17.873	-
Áhrif hlutdeildarfélaga	389	519
Vextir og gengismunur vegna langtíma fjármögnunar	2.437	-
Virðisbreyting útlána og krafna	16.468	28.312
Endurmat vænts sjóðstreymis útlána og krafna	(15.248)	(32.664)
(Gengishagnaður) tap	(944)	900
Hagnaður af fjáreignum tilgreindum á gangvirði	(3.041)	(381)
Hreinn (hagnaður) tap af fastafjármunum og aflagðri starfsemi	(841)	283
Bankaskattur	682	221
Tekjuskattur	75	7.214
Breytingar á rekstrarliðum sem ekki hreyfa handbært fé	18.559	5.027

Breytingar á rekstartengdum eignum og skuldum:

Breytingar á bindiskyldu við Seðlabanka Íslands	(621)	839
Breytingar á útlánunum til lánastofnana	7.452	(7.224)
Breytingar á útlánunum til viðskiptavina	37.546	17.779
Breytingar á veltufjáreignum	14.808	(2.857)
Breytingar á öðrum eignum	7.159	3.217
Breytingar á fastafjármunum og aflagðri starfsemi	(17.240)	(3.154)
Breytingar á skuldum við lánastofnanir og Seðlabanka Íslands	(11.272)	(42.854)
Breytingar á innlánunum viðskiptavina	(13.959)	(4.387)
Breytingar á lántöku	-	(13.074)
Breytingar á veltufjárskuldum	256	1.758
Breytingar á afleiðusamningum	3.327	359
Breytingar á öðrum skuldum	2.412	3.449
Breytingar á rekstartengdum eignum og skuldum	29.868	(46.149)

Hreyfingar sem hafa ekki áhrif á sjóðstreymi 2011

Eftirfarandi fjárfestingar- og fjármögnunarhreyfingar bankans á árinu 2011 eru ekki í sjóðstreymisýfirliti:

- Innstæður frá Glitni voru endurflokkaðar sem innstæður til viðskiptavina í stað innstæðna til lánastofnana í kjölfar endurflokkunar Fjármálaeftirlitsins. Hreyfingin hafði engin áhrif á sjóðstreymi bankans.
- Bankinn seldi hluta af eignarhlut sínum í hlutdeildarfélagi sem flokkað var sem fastafjármunir til sölu og aflögð starfsemi og minnkuðu áhrif bankans yfir félaginu umtalsvert í kjölfarið. Þau hlutabréf sem voru eftir voru endurflokkuð í fjármálagerninga á gangverði í gegnum rekstrareikning, í stað fastafjármuna til sölu og aflagðrar starfsemi, og eru færð undir hlutabréf og eiginfjárgerninga í efnahagsreikningi. Bankinn færði gangvirðishagnað að fjárhæð 3 milljarðar króna við hreyfinguna. Hreyfingin hafði engin áhrif á sjóðstreymi bankans.
- Endurgjald fyrir sameininguna sem fjallað er um í skýringu 4.1 var í formi skuldabréfa sem útgefin voru fyrir 6,6 milljarða króna á gjalddaga 2014 og 2015. Hreyfingin hafði engin áhrif á sjóðstreymi bankans.

Hreyfingar sem hafa ekki áhrif á sjóðstreymi árið 2010

Eftirfarandi fjárfestingar- og fjármögnunarhreyfingar bankans á árinu 2010 eru ekki í sjóðstreymisýfirliti:

- Bankinn breytti skuldagerningum í eiginfjárgerninga að fjárhæð 3,3 milljarðar króna í endurskipulagningarferli. Hreyfingin hafði engin áhrif á sjóðstreymi bankans.
- Útlán með ríkisábyrgð að fjárhæð 45 milljarðar króna og peningamarkaðslán að fjárhæð 5 milljarðar króna voru endurflokkuð sem útlán til viðskiptavina í stað útlána til lánastofnana vegna breytinga á starfsemi félagsins. Hreyfingarnar höfðu engin áhrif á sjóðstreymi bankans.

Skýringarnar á blaðsíðum 14 til 86 eru óaðskiljanlegur hluti af ársreikningi samstæðunnar

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

Skýringar	Bls.	Skýringar	Bls.
Reikningsskilaaðferðir		Skýringar með efnahagsreikningi (framhald)	
1	14	40	56
2	14	41	57
3	18	42	58
Sameining fyrirtækja		43	58
4	34	44	59
Starfsþættir		45	59
5	38	46-47	59
Skýringar með yfirliti yfir heildarafkomu ársins		48	59
6	40	49	60
10	45	50-53	60
11	45	54	61
12	46	55-56	62
13	46	Aðrar skýringar	
14	46	21	48
15	46	27	50
16	46	38	55
17	46	39	55
18	46	57	63
19-20	48	58	63
22	49	59	63
23	49	60	64
24	49	61	66
25	50	Áhættustýring	
Skýringar með efnahagsreikningi		62	67
7	41	63-68	67
8-9	43	69	75
26	50	70	78
28	51	71-75	78
29	51	76-77	82
30	51	78-79	84
31-32	52	80	84
33-34	Sk 52	81	84
35	53	83	86
36-37	54	Stýring eiginfjár	
		82	85
		82	85

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

1. Almennar upplýsingar

Íslandsbanki hf., móðurfélagið, er skráð hlutafélag með aðsetur á Íslandi. Höfuðstöðvar bankans eru á Kirkjusandi 2, 155 Reykjavík.

Ársreikningur samstæðu fyrir árið 2011, var gerður á grundvelli áframhaldandi rekstrarhæfis og samanstandur af Íslandsbanka hf. (móðurfélaginu) og dótturfélögum þess. Saman er vísað til þeirra sem „bankans“. Samanburðarupplýsingar vísa til ársins 2010.

Bankinn var stofnaður 8. október 2008 og hóf starfsemi þann 15. október 2008 þegar bankinn yfirtók eignir og skuldbindingar sem tengdust innanlandsstarfsemi Glitnis banka hf. („Glitnir“).

Eignarhaldi bankans er skipt í tvennt, 95% hlutafjár er í eigu ISB Holding ehf. sem er í eigu dótturfélags Glitnis (GLB Holding ehf.) og 5% hlutafjár er í eigu íslenska ríkisins.

Bankinn veitir víðtæka fjármálaþjónustu svo sem viðskiptabankaþjónustu, fyrirtækjaþjónustu, verðbréfaþjónustu, fjárfestingarþjónustu og eignafjármögnun. Starfsemi bankans fer fyrst og fremst fram á íslenskum markaði en bankinn veitir ráðgjafarþjónustu í tengslum við sjávarútveg og jarðvarmavinnslu í Bandaríkjunum.

Stjórn bankans samþykkti ársreikning samstæðunnar fyrir árið 2011 og veitti heimild til útgáfu hans þann 19. mars 2012.

2. Grundvöllur reikningsskila

2.1 Yfirlýsing um að alþjóðlegum reikningsskilastöðlum sé fylgt

Ársreikningur samstæðu Íslandsbanka hf. er gerður í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla IFRS eins og þeir hafa verið staðfestir af Evrópusambandinu.

Fjallað er um alþjóðlega reikningsskilastaðla og útgefnar breytingar á alþjóðlegum reikningsskilastöðlum sem ekki hafa verið innleiddir fyrir tímabilið sem endar 31. desember 2011 í skýringu 3.32.

Ársreikningur samstæðunnar var saminn á ensku og þannig samþykktur af stjórn og áritaður af endurskoðendum félagsins þann 19. mars 2012. Ef munur er á enskri útgáfu ársreiknings samstæðunnar og íslenskri þýðingu hans, þá gildir enska útgáfan.

2.2 Grundvöllur mats

Ársreikningur samstæðunnar er gerður á grundvelli kostnaðarverðs, að undanskildum eftirfarandi eignum og skuldum sem færðar eru á gangvirði: skuldabréf og skuldagæringar, hlutabréf og eiginfjárgæringar og afleiðusamningar.

Fastafjármunir til sölu og aflögð starfsemi eru færð á bókfærðu virði eða gangvirði að frádregnum sölukostnaði, hvort sem lægra reynist.

Ársreikningur samstæðunnar er í íslenskum krónum sem er starfrækslugjaldmiðill bankans. Fjárhæðir eru í milljónum íslenskra króna nema annað sé tekið fram.

2.3 Mat og ályktanir við gerð reikningsskila

Gerð reikningsskilanna, sem er í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla sem innleiddir eru af Evrópusambandinu, krefst þess að stjórnendur taki ákvarðanir sem byggja á mati og gefnum forsendum sem áhrif hafa á beitingu reikningsskilaaðferða og birtar fjárhæðir eigna og skulda, tekna og gjalda sem fram koma í samstæðureikningsskilunum. Reikningshaldslegt mat og undirliggjandi forsendur eru byggðar á reynslu og ýmsum öðrum þáttum sem taldir eru eðlilegir við viðkomandi kringumstæður. Endanlegar niðurstöður kunna að vera frábrugðnar þessu mati.

Reikningshaldslegt mat og undirliggjandi forsendur eru endurskoðaðar reglulega og áhrif þeirra færð á því tímabili sem breytingin er gerð sem og á síðari tímabilum sem breytingin hefur áhrif á.

Helstu liðir reikningsskila þar sem forsendur og mat við beitingu reikningsskilaaðferða eru háð óvissu eru eftirfarandi:

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

2.3 (framhald)

a) Áframhaldandi rekstrarhæfi

Bankinn hefur reglulegt eftirlit með lánasafni sínu með hliðsjón af efnahagsástandi sem og ástandi erlendra lánsfjármarkaða og vinnur náð með viðskiptavinum í greiðsluferfiðleikum til að tryggja endurheimtur eigna sinna. Fjallað er um óvissu í tengslum við virðismat og endurheimtur eigna sem yfirteknar voru frá Glitni í skýringu 2.4.

Yfirstjórn bankans hefur lagt mat á getu bankans til áframhaldandi rekstrarhæfis og er þess fullviss að bankinn búi yfir því bolmagni sem hann þarf til áframhaldandi reksturs í fyrirsjáanlegri framtíð. Því eru reikningskilin gerð miðað við áframhaldandi rekstrarhæfi.

b) Breytingar á löggjöf og hæstaréttardómar í tengslum við gengistryggð lán

Hæstaréttardómar á árunum 2010 og 2011 hafa haft umtalsverð áhrif á bankann. Veigamestur þeirra er dómur þar sem Hæstiréttur Íslands úrskurðaði að óheimilt væri að tengja höfuðstól í íslenskum krónum við erlenda gjaldmiðla. Lán sem féllu undir þennan dóm gátu þar af leiðandi ekki borið svokallaða Libor vexti. Vegna þessarar niðurstöðu samþykkti Alþingi nýja löggjöf um að lágstu vextir Seðlabanka Íslands á óverðtryggðum lánnum skyldu eiga við um ofangreind lán í stað samningsbundinna vaxta. Með hliðsjón af ofangreindu endurreiknaði bankinn þau lán sem hann taldi að féllu undir dóminn og breytti lánunum í kjölfarið yfir í lán í íslenskum krónum.

Hæstaréttardómur sem féll þann 15. febrúar 2012 véfengdi þær reikningsaðferðir sem settar voru fram í löggjöfinni á þeim grundvelli að þær brytu í bága við eignarréttarákvæði stjórnarskrárinnar þar sem löggjafinn gæti ekki samþykkt lög sem afturvirkta svipta mann eign án þess að fullnægjandi bætur komi fyrir. Talsverð óvissa er enn til staðar um það hvernig túlka beri niðurstöðu dómsins og þar af leiðandi hver áhrif hans verða á bankann. Bankinn hefur því gefið sér ákveðnar forsendur til grundvallar mati á áhrifum dómsúrskurðarins og er niðurstaðan tap að fjárhæð 12,1 milljarður króna. Heildarfjárhæð tapsins getur þó breyst í kjölfar nýrra dómsúrskurða. Bankinn færði skuldbindingu í tengslum við dómsúrskurðinn í árslok 2011 og eru áhrif hans því innifalin í ársreikningi samstæðunnar. Þau lán sem falla undir dóminn munu líklega þurfa að fara í endurútreikning á næstu mánuðum.

Það er mat bankans að ársreikningur samstæðunnar endurspegli fjárhagsleg áhrif dómsúrskurða og breytingar á löggjöf. Fjallað er um dómsúrskurði Hæstaréttar í skýringu 60.

c) Ákvörðun gangvirðis

Bankinn ákvarðar gangvirði fjáreigna og fjárskulda sem ekki eru skráðar á virkum mörkuðum með því að beita verðmatsaðferðum eins og þeim sem er lýst í skýringu 3.5 um reikningsskilaaðferðir. Að því marki sem hægt er, styðjast verðmatslíkön eingöngu við greinanleg gögn. Þegar á hinn bóginn er um að ræða fjármálagerninga sem sjaldan er átt viðskipti með og gagnsæi í verðmyndun er lítið, þá er gangvirði ekki eins hlutlægt og krefst mats út frá seljanleika, samþjöppun á markaði, óvissu á markaðsþáttum, verðályktunum og annarri áhættu sem hefur áhrif á tiltekinn fjármálagerning eins og t.d. útlánaáhættu (bæði eigin og mótaðila).

d) Virðisrýrnun útlána og krafna

Bankinn færir framlag til virðisrýrnunar vegna útlána og krafna og stjórnendur endurskoða útlánasafn bankans til að meta hvort hlutlæg gögn gefi til kynna mælanlega lækkun á væntu framtíðargreiðsluflæði. Þetta geta verið vísbendingar um breytingar á greiðslugetu lántakanda eða efnahagsástandi.

Stjórnendur byggja mat sitt á sögulegri reynslu af eignum með svipuð áhættueinkenni og hlutlæg merki virðisrýrnunar þegar meta skal framtíðargreiðsluflæði. Aðferðafræðin og forsendur sem notaðar eru við að meta bæði fjárhæðir og tímasetningar á væntu framtíðargreiðsluflæði eru endurskoðaðar reglulega með það að markmiði að minnka muninn milli vænts taps og raunverulegs taps.

Fjallað er um virðisrýrnun útlána í skýringu 3.21.

e) Beiting aðferðar virkra vaxta

Virkir vextir eru sú ávöxtunarkrafa sem notuð er við núvirðingu vænts greiðsluflæðis yfir áætlaðan líftíma fjármálagernings eða styttra tímabil, eftir því sem við á, þannig að það jafngildi bókfærðri fjárhæð fjáreignarinnar eða fjárskuldarinnar í efnahagsreikningi. Þegar virkir vextir eru reiknaðir áætlað bankinn greiðsluflæði með tilliti til allra samningsþátta fjármálagerningsins en tekur ekki tillit til útlánataps í framtíðinni. Vaxtatekjur af fjáreignum sem færðar hafa verið niður vegna virðisrýrnunar eru reiknaðar af endurheimtanlegri fjárhæð fjáreigna þar sem búið er að taka tillit til virðisrýrnunar.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

2.3 (framhald)

f) Lausafjárstaða

Bankinn stýrir lausafjárstöðu sinni með því að tryggja að hann hafi nægjanlegt safn lausafjármuna á móti skuldbindingum. Innri takmörk á lausafjárstöðu gera ráð fyrir að lausafjármunir nægi fyrir öllum skuldbindingum sem gjaldfalla innan næstu 12 mánaða, jafnvel þegar markaðsaðstæður eru erfiðar.

Fjármögnun bankans er nú að mestu leyti í formi óbundinna innstæðna. Bankinn gerir ráð fyrir því að þetta muni breytast á komandi árum þar sem áhættufælni fjárfesta muni minnka og þeir muni sækjast eftir fjárfestingatækifærum með betri ávöxtunarmöguleikum. Bankinn mun leggja áherslu á að framlengja gjalddaga fjármögnunar og hefur að því marki sett fram áætlun um útgáfu sértrygðra skuldabréfa að fjárhæð 100 milljarðar króna, eða um 10 milljarðar króna á hverju ári. Þessari áætlun var hrint í framkvæmd í desember 2011 með 4 milljarða króna útgáfu og í framhaldinu voru gefin út sértrygð skulabréf að fjárhæð 3,3 milljarðar króna í mars 2012. Aðgangur að fjármögnun í erlendum gjaldmiðlum verður takmarkaður til skemmri eða meðallangs tíma. Þetta takmarkar útlánagetu bankans í erlendum myntum, en bankinn hefur engar stórar skuldbindingar á gjalddaga fyrr en 2015.

Tímagreining samningsbundinna gjalddaga vegna skuldbindinga bankans byggir á greiningu á sögulegri hegðun og öðrum eiginleikum innlána. Tímagreiningu samningsbundinna gjalddaga er að finna í yfirliti yfir lausafjárahættu í skýringu 69. Yfirlitið byggir á mati með tilliti til þess hvort eignir geti talist handbærar og hvenær innlán verða tekin út.

2.4 Ályktanir og óvissuþættir í tengslum við yfirtekin eignasöfn

Óvissa er fyrir hendi hvað varðar þær breytur og forsendur sem gefnar voru við mat á eignum sem yfirteknar voru frá Glitni með miklum afslætti. Stjórnendur bankans byggðu upphaflega verðmat sitt á uppsöfnuðu væntu tapi til fimm ára með varfærnu mati á virði trygginga og áhættuálagi, þekktum stærðum, þeirra eigin þekkingu á viðskiptavinum og markaðinum, og opinberum þjóðhagsspám frá Seðlabanka Íslands, Alþjóðagjaldeyrissjóðnum og Efnahags- og framfarastofnun Evrópu (OECD).

Þættir sem geta haft áhrif á endurheimtanlegt virði lánasafnsins eru meðal annars þjóðhagfræðilegar kennistærðir svo sem atvinnuleysi, verðbólga og launahækkningar sem og aðgerðir stjórnvalda til að lækka greiðslubyrði lána, mögulegar lagasetningar sem lengja innheimtufærlið eða auka skattheimtu og þátttöku viðskiptavina í skuldaaðlögun.

Þann 31. desember 2011 voru enn margir óvissuþættir til staðar í tengslum við þær fjáreignir sem yfirteknar voru með miklum afslætti sem og í tengslum við efnahagsumhverfið. Engu að síður eru stjórnendur bankans þess fullvissir að eiginfjárgrunnur bankans sé nægjanlega öflugur til að mæta eðlilegum frávikum frá þeim forsendum sem gefnar voru.

Ítarlega er fjallað um mikilvægar forsendur í hinu upphaflegu virðismati í ársreikningi samstæðu fyrir árið 2009. Fjallað er um óvissu í tengslum við hið yfirteknar eignasafn í skýringu 60.

2.5 Fjárhagsleg áhrifigna sem teknar voru yfir með miklum afslætti

a) Mikill afsláttur

Lán er skilgreint sem keypt með miklum afslætti þegar gangvirði á kaupdegi er talsvert lægra en eftirstöðvar lánsins samkvæmt skilmálum lánasamningsins. Mismunurinn er útskýrður með alvarlegum fjárhagsvanda skuldarans sem lýsir sér í hærra útlánaálagi við mat á gangvirði lánsins, en ekki vegna breytinga á viðskiptaumhverfi eftir að skilyrði lánasamningsins voru samþykkt, þ.e. markaðsvöxtum og lausafjárstöðu.

Hátt hlutfall núverandi fjáreigna bankans var keypt með miklum afslætti. Útlánatap sem þegar hafði átt sér stað endurspeglast í kaupverðinu og var hluti af væntu framtíðargreiðslufæði við útreikning virkra vaxta.

b) Endurmetið framtíðargreiðslufæði

Þegar bankinn endurmetur vænt greiðslufæði fjármálagerninga, leiðréttir hann bókfært virði þeirra svo þeir endurspeglir raunverulegt og vænt greiðslufæði. Bókfært virði er endurreiknað með því að reikna núvirði vænts framtíðargreiðslufæðis með upphaflegri ávöxtunarkröfu fjármálagerningsins. Leiðréttingin er færð í yfirlit yfir heildarafkomu undir tekjur eða gjöld. Þannig er virkum vöxtum haldið stöðugum.

Afsláttur sem til varð við upphaflega skráningu yfirteknar lánanna er tekinn með í útreikningi á virkum vöxtum og er afskrifaður yfir áætlaðan líftíma fjármálagerningsins á grundvelli mismunarins á milli reiknaðra virkra vaxta yfir ákveðið tímabil og vaxtakjara lánsins á því tímabili.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

2.5 (framhald)

Allar breytingar á væntu framtíðargreiðsluflæði eftir upphaflega skráningu, þ.e. endurheimtur á áorðnu lánstapi eru færðar sem hluti af bókfærðu virði fjáreignar og er samsvarandi fjárhæð færð í yfirlit yfir heildarafkomu. Breytingar á væntu framtíðargreiðsluflæði eru færðar strax í yfirlit yfir heildarafkomu á því reikningstímabili sem breytingarnar eiga sér stað.

Hækkun á væntu framtíðargreiðsluflæði er fyrst skráð sem bakfærð virðisrýrnun. Eftirstöðvarnar eru færðar sem tekjur vegna endurmetins greiðsluflæðis útlána. Breytingar til lækkunar á væntu framtíðargreiðsluflæði eru færðar sem virðisrýrnun.

c) *Virðisrýrnun á gengisshagnaði*

Hluti af lánabókinni eru lán í erlendum gjaldmiðlum til lántakenda með tekjuflæði í íslenskum krónum. Gengisshagnaður og gengisstap af þessum lánnum er fært sem hreinar fjármunatekjur. Bankinn gerir ekki ráð fyrir að endurheimta gengisshagnað tengdan þessum lánnum og því er gengisshagnaður virðisrýrður að fullu. Ef bankinn verður fyrir gengisstapi á næsta reikningstímabili verður áður færður gengisshagnaður bakfærður.

Ítarlega er fjallað um mikilvægar forsendur við upphaflegt mat lánasafnsins í ársreikningi samstæðu fyrir árið 2009.

d) *Breytingar á framsetningu*

Eftirfarandi samanburðarfjárhæðum hefur verið breytt vegna leiðréttinga milli ára:

Bankinn hefur breytt framsetningu í yfirliti yfir heildarafkomu þannig að bætt hefur verið inn millisamtölum fyrir hreina virðisbreytingu og aðrar rekstrartekjur og iðgjald í Tryggingarsjóð innstæðueigenda og fjárfesta er nú sýnt sérstaklega. Bankinn breytti einnig framsetningu á hagnaði (tapi) af aflagðri starfsemi þannig að sá hagnaður er nú sýndur að frádregnum tekjuskatti.

Samanburðartölum í sjóðstreymisyfirliti hefur verið breytt þannig að liðurinn breytingar á rekstrarliðum sem ekki hreyfa handbært fé hefur verið lækkaður um 221 milljónir króna með samsvarandi hækkun á liðnum breytingar á rekstrartengdum eignum og skuldum.

Þann 31. desember 2010 voru skuldabréf færð á gangvirði í gegnum rekstrarreikning að fjárhæð samtals 31,8 milljarðar króna flokkuð sem óskráð. Skuldabréfin voru í reynd skráð í maí 2010 þótt engin viðskipti hafi átt sér stað með þau fyrr en í apríl 2011. Þessi breyting hefur áhrif á samanburðartölur í skýringum 7 og 29.

Samanburðartölum í skýringu 21 hefur verið breytt þannig að taflan sýnir nú laun án launatengdra gjalda, en þau eru sýnd sem ein tala í texta neðan við skýringuna. Launatengd gjöld taka nú einnig til stjórnameðlima.

Samanburðartölum vegna tengdra viðskipta í skýringu 39 hefur verið breytt þar sem 351 milljón króna var ranglega færð undir liðinn stjórnarmenn í stað þess að vera færð undir hlutdeildarfélög.

Samanburðartölum í skýringu 57 yfir ónýttar greiðslukortageimildir hefur verið breytt úr 25,4 milljörðum króna yfir í 17,9 milljarða króna þar sem hluti skuldbindinganna var tvítalinn í ársreikningi samstæðu 2010.

Samanburðartölum í skýringu 12 hefur verið breytt þar sem þóknatekjur að fjárhæð 2.743 milljónir króna voru endurflokkaðar úr útlán og ábyrgðir yfir í greiðslumiðlun.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

3. Helstu reikningsskilaaðferðir

Neðangreindum reikningsskilaaðferðum hefur verið beitt með samræmdum hætti af öllum félögum samstæðunnar.

3.1 Grundvöllur samstæðu

a) Sameining félaga

Við kaup á dótturfélögum og öðrum félögum er kaupaðferð (acquisition method) beitt við reikningsskilin. Kaupverð er metið sem gangvirði á kaupdegi á umræddri eign, skuldbindingum sem stofnað hefur verið til eða hafa verið yfirteknar og eiginfjárgerningum útgefnum af bankanum í skiptum fyrir yferráð yfir hinu yfirtekna félagi. Kostnaður tengdur kaupunum er færður í yfirlit yfir heildarafkomu þegar hann fellur til.

Beiting kaupaðferðar fer fram í eftirfarandi skrefum:

1. Skilgreining á kaupanda: Kaupandinn er það félag sem öðlast yferráð yfir annarri rekstrareiningu.
2. Skilgreining á kaupdegi: Sá dagur sem kaupandinn öðlast yferráð yfir annarri rekstrareiningu.
3. Skráning og mat á aðgreinanlegum eignum og skuldum sem og hlutdeild minnihluta í keyptri rekstrareiningu.
4. Skráning og mat á viðskiptavild eða hagnaði af kaupum.

Þar sem það á við, felur kaupverðið í sér allar eignir eða skuldir sem eru tilkomnar vegna skilyrts endurgjalds, metið á gangvirði kaupdags. Síðari breytingar á slíku gangvirði eru leiðréttar miðað við kaupverð þar sem þær eiga við, sem leiðréttungin innan matstímabils. Matstímabilið er tímabilið frá kaupdegi að þeim degi sem bankinn fær allar upplýsingar um staðreyndir og kringumstæður sem voru til staðar frá og með kaupdegi, að hámarki eitt ár. Gerð er grein fyrir öllum síðari breytingum á gangvirði skilyrts endurgjalds, sem flokkað er sem eign eða skuldbinding, í samræmi við viðeigandi alþjóðlega reikningsskilastaðla. Ekki eru færðar breytingar á gangvirði skilyrts endurgjalds sem flokkað er sem eigið fé.

Þar sem sameining fyrirtækja á sér stað í áföngum er sú hlutdeild sem bankinn átti fyrir í hinu yfirtekna fyrirtæki endurmetin á gangvirði á kaupdegi (þ.e. frá þeim degi sem bankinn öðlast yferráð) og hagnaður og tap sem af því hlýst fært í yfirlit yfir heildarafkomu. Fjárhæðir vegna hlutdeildar í hinu yfirtekna félagi fyrir kaupdag, sem áður hafa verið færðar í yfirlit yfir heildarafkomu, eru endurflokkaðar, þar sem slík meðferð myndi vera við hæfi við sölu.

Aðgreinanlegar eignir, skuldir og ábyrgðarskuldbindingar hins yfirtekna félags sem uppfylla skilyrði skráningar samkvæmt IFRS 3 eru færðar á gangvirði á kaupdegi, nema:

- Frestaðar tekjuskattseignir eða tekjuskattsskuldbindingar og skuldbindingar eða eignir sem tengjast réttindum starfsmanna eru færðar og metnar í samræmi við IAS 12 Tekjuskattar og IAS 19 Starfskjör, eftir því sem við á;
- Skuldir og eiginfjárgerningar tengdir skiptum bankans á eignarhlutatengdri greiðslu til hins yfirtekna félags eru metnir samkvæmt IFRS 2 Eignarhlutatengd greiðsla;
- Eignir sem flokkaðar eru í sölumeðferð í samræmi við IFRS 5 Fastafjármunir til sölu og aflögð starfsemi, eru metnar í samræmi við þann staðal.

Ef reikningsskilum fyrirtækja fyrir samruna er ólokið í lok þess reikningstímabils sem sameiningin á sér stað, skráir bankinn bráðabirgðatölur fyrir þá liði sem ekki eru gerð fullnægjandi reikningsskil á. Þessar bráðabirgðafjárhæðir eru leiðréttar á matstímabilinu, eða aðrar eignir eða skuldbindingar eru færðar, til að endurspeglja nýjar upplýsingar um staðreyndir og kringumstæður sem voru til staðar á kaupdeginum og hefðu haft áhrif á fjárhæðir á þeim degi.

b) Kaup á hlutdeild minnihluta

Reikningsskil vegna kaupa á hlutdeild minnihluta eru færð sem viðskipti við eigendur og þar af leiðandi myndast ekki viðskiptavild við kaupin. Breytingar á hlutdeild minnihluta sem myndast vegna færslna sem ekki fela í sér breytingu á yferráðum eru færðar sem hlutfall hreinnar eignar dótturfélagsins.

c) Dótturfélög

Dótturfélög eru félög þar sem bankinn fer með yferráð. Yferráð eru fyrir hendi þegar bankinn hefur veruleg áhrif á fjárhags- og rekstrarlegar ákvarðanir félagsins og hagnast á starfsemi þess. Yferráð eru alla jafna fyrir hendi þegar bankinn fer með meira en 50% atkvæðisrétt í dótturfélaginu. Við mat á yferráðum er tekið tillit til atkvæðisréttar sem þegar er nýtanlegur eða breytanlegur, ef hann er fyrir hendi. Reikningsskil dótturfélaga verða hluti af samstæðureikningsskilum frá þeim degi sem yferráðin nást og þar til þeim lýkur. Reikningsskilaaðferðum sem settar eru fram í ársreikningi samstæðunnar hefur verið beitt með samræmdum hætti fyrir sambærileg viðskipti og í öðrum tilvikum við svipaðar aðstæður.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

3.1 (framhald)

d) Missir yfirráða

Þegar bankinn missir yfirråd yfir dótturfélagi sínu, færir hann eignir og skuldir félagsins út úr samstæðureikningi sem og eign minnihluta og aðrar stöður innan eigin fjár. Mismunur sem myndast við þessar færslur færir í yfirlit yfir heildarafkomu. Ef bankinn heldur eftir hlut í félaginu er sá hlutur endurmetinn á gangvirði á þeim degi sem bankinn missir yfirråd og færður í samræmi við IAS 28 Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum, IAS 31 Hlutdeild í samrekstri eða IAS 39 Fjármálagerningar, skráning og mat, eftir því sem við á.

e) Hlutdeild minnihluta

Hlutdeild minnihluta er sá hluti afkomu og hreinnar eignar sem bankinn á ekki, beint eða óbeint, og er sýnd sérstaklega í yfirliti yfir heildarafkomu og með eigin fé í efnahagsreikningi samstæðunnar, aðskilin frá því eigin fé sem tilheyrir eigendum bankans. Sala til minnihluta hefur í för með sér hagnað eða tap fyrir bankann sem fært er í yfirlit yfir heildarafkomu.

f) Hlutdeildarfélög

Hlutdeildarfélög eru félög þar sem bankinn hefur veruleg áhrif á fjárhags- og rekstrarlegar ákvarðanir félaganna, án þess að hafa yfirråd eða sameiginleg yfirråd yfir ákvörðunum þess. Veruleg áhrif eru venjulega til staðar þegar bankinn hefur yfir að ráða á bilinu 20% til 50% atkvæða, þar með talinn mögulegan atkvæðisrétt ef hann er til staðar.

Fjárfesting í hlutdeildarfélögum er bókfærð með hlutdeildaraðferð og er í upphafi færð á kostnaðarverði. Viðskiptavild sem verður til við kaupin, að frádregnu hugsanlegu virðisrýrnunartapi, er innifalin í fjárfestingunni. Bókfært virði fjárfestingarinnar er leiðrétt fyrir breytingum sem verða á eignarhlut bankans í hreinum eignum hlutdeildarfélagsins og virðisrýrnun, ef einhver er. Þar af leiðandi er hlutur bankans í heildarhagnaði og heildartapi hlutdeildarfélaga, frá þeim degi sem veruleg áhrif hans hefjast fram að þeim degi sem verulegum áhrifum lýkur, hluti af samstæðureikningi bankans. Verði hlutdeild bankans í tapi hlutdeildarfélags hærri en eignarhlutur hans, er bókfært virði þess hlutdeildarfélags lækkað niður í núll og frekara tap er ekki skráð nema að því marki að lagalegar eða afleiddar skuldbindingar hafi fallið á bankann, eða greiðslur hafi verið inntar af hendi fyrir hönd hlutdeildarfélagsins. Ef hlutdeildarfélag skilar í kjölfarið hagnaði skráir bankinn hlutdeild sína í hagnaði þegar hlutdeild hans í hagnaði er orðin jöfn hlutdeild hans í óuppgerðu tapi.

g) Stýring sjóða

Bankinn stýrir og annast eignir í verðbréfasjóðum og öðrum fjárfestingarfélögum fyrir hönd fjárfesta. Reikningsskil þessara félaga eru ekki færð í þessum samstæðureikningi nema þegar bankinn hefur yfirråd yfir félaginu.

h) Viðskipti felld út við gerð samstæðureiknings

Viðskiptastöður innan samstæðu, óinnleystur hagnaður, tap eða tekjur og gjöld sem falla til vegna viðskiptafærslna innan samstæðu eru felldar út við gerð samstæðureikningsins. Óinnleystur hagnaður af viðskiptum við hlutdeildarfélög og samrekstrarfélög er felldur út að því marki sem nemur hlutdeild bankans í þeim. Óinnleyst tap er felld út á sama hátt og óinnleystur hagnaður, en aðeins að því marki að ekki séu neinar vísbendingar um virðisrýrnun.

3.2 Erlendir gjaldmiðlar

a) Gjaldeyrsviðskipti

Liðir sem taldir eru í reikningsskilum hvers félags í eigu bankans eru metnir í starfrækslugjaldmiðli viðkomandi félags. Viðskipti í erlendum gjaldmiðlum eru umreiknuð í starfrækslugjaldmiðla á gengi þess dags sem viðskiptin eiga sér stað. Peningalegar eignir og skuldir í erlendum gjaldmiðlum við dagsetningu efnahagsreiknings eru umreiknaðar yfir í starfrækslugjaldmiðla á gengi þess dags. Ófjárhagslegar eignir og skuldir sem eru metnar samkvæmt upphaflegu kostnaðarverði í erlendum gjaldmiðli eru umreiknaðar með því að nota gengi viðskiptadags. Ófjárhagslegar eignir og skuldir í erlendum gjaldmiðlum sem eru metnar á gangvirði eru umreiknaðar í starfrækslugjaldmiðill á stundargengi þess dags sem gangvirðið var ákvarðað. Gengismunur sem verður til vegna umreiknings er færður í yfirlit yfir heildarafkomu.

b) Erlend starfsemi

Eignir og skuldir af erlendra starfsemi, þar með talin viðskiptavild og gangvirðisleiðréttingar vegna samstæðu, eru umreiknaðar í starfrækslugjaldmiðil bankans, íslenskar krónur (ISK), á gengi uppgjörsdags. Tekjur og gjöld af erlendra starfsemi eru umreiknuð í íslenskar krónur á gengi viðskiptadags. Gengismunur sem hlýst af umreikningi er skráður beint sem þýðingarmunur á sérstakan eiginfjárreikning. Þegar erlend starfsemi er seld, að hluta eða öllu leyti, er viðeigandi fjárhæð í þýðingarmun færð af eigin fé og færð í yfirlit yfir heildarafkomu sem hluti af hagnaði eða tapi á sölu.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

3.3 Fjáreignir

Bankinn aðgreinir fjáreignir sínar við upphaflega skráningu í eftirfarandi flokka:

- Útlán og kröfur; eða
- Fjáreignir sem haldið er út líftíma; eða
- Fjáreignir til sölu; eða
- Fjáreignir sem tilgreinar eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning, sem skipt er upp í:
 - Veltufjáreignir; eða
 - Fjáreignir á gangvirði í gegnum rekstrarreikning.

a) Útlán og kröfur

Útlán og kröfur eru fjáreignir aðrar en afleiður með föstum eða skilgreindum gjalddögum sem ekki eru skráðar á virkum markaði og sem bankinn hefur ekki í hyggju að selja strax eða í náinni framtíð, aðrar en þær sem bankinn færir í upphaflegri skráningu sem fjáreign á gangvirði í gegnum rekstrarreikning. Útlán og kröfur eru lán sem bankinn veitir viðskiptavinum, þátttaka í lánum frá öðrum lánveitendum og yfirtekin lán.

Útlán og kröfur eru skráðar þegar fjármunir eru greiddir út til lántakenda. Útlán og kröfur eru metnar á gangvirði við upphaflega skráningu, sem eru þeir fjármunir sem greiddir eru við útgáfu, þar með talinn allur viðskiptakostnaður. Þau eru síðan metin á afskrifuðu kostnaðarverði með aðferð virkra vaxta að frádregnu framlagi vegna virðisrýrnunar. Afskrifað kostnaðarverð er reiknað með því að taka tillit til alls afsláttar eða álags við kaupin, þóknana og kostnaðar sem samofin eru virkum vöxtum. Útlán og kröfur í efnahagsreikningi innihalda áfallna vexti.

Hagnaður og tap af útlánnum og kröfum er fært í yfirlit yfir heildarafkomu undir vaxtatekjur og vaxtagjöld þegar útlán og kröfur eru afskráðar og undir gengismun þegar útlán og kröfur eru endurmetin vegna gengismunar. Tap sem hlýst af virðisrýrnun er fært í yfirlit yfir heildarafkomu undir vörðisbreytingu útlána og krafna.

b) Fjáreignir færðar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning

Bankinn flokkar ákveðnar fjáreignir á gangverði við upphaflega skráningu í gegnum rekstrarreikning þegar slíkt gefur nákvæmari upplýsingar vegna þess að:

- Það eyðir eða minnkar verulega ósamræmi í mati eða skráningu sem annars myndi eiga sér stað við mat fjáreigna eða við skráningu hagnaðar og taps af þeim með ólíkum hætti, eða;
- Fjáreignir og afkoma þeirra er metin á gangvirðisgrundvelli, í samræmi við áhættustýringu bankans eða fjárfestingarstefnu, og upplýsingar eru veittar á þeim grundvelli til lykilstjórnenda bankans.
- Fjáreignir innihalda innbyggða afleiðu sem hefur veruleg áhrif á sjóðstreymi.

Fjáreignir sem flokkaðar eru samkvæmt ofangreindum skilyrðum eru:

- Lán með föstum vöxtum sem gefin eru út af bankanum þar sem föstum vöxtum hefur verið breytt í breytilega vexti með vaxtaskiptasamningi.
- Skulda- og eiginfjárgerningar sem metnir eru og stýrt er af bankanum með það í huga að hagnast á heildarávöxtun þeirra og sem metnir eru á grundvelli gangvirðis.

Fjáreignir sem tilgreindar eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning eru upphaflega skráðar og síðan metnar á gangvirði í efnahagsreikningi en viðskiptakostnaður færður beint í yfirlit yfir heildarafkomu. Breytingar á gangvirði eru færðar í yfirlit yfir heildarafkomu undir hreinar fjármunatekjur (gjöld), að undanskildum áföllnum vöxtum, sem færðir eru undir vaxtatekjur.

Veltufjáreignir

Veltufjáreignir eru fjáreignir sem aðallega eru keyptar til að selja eða til endurkaupa í náinni framtíð, eða til að eiga sem hluta af eignasafni sem stýrt er í þeim tilgangi að hagnast á skammtímaverðbreytingum eða til stöðutöku. Veltufjáreignir samanstanda af skuldabréfum, hlutabréfum og afleiðusamningum með jákvætt gangvirði, sem ekki eru áhættuvarnargerningar.

Veltufjáreignir eru upphaflega skráðar og síðan metnar á gangvirði í efnahagsreikningi en viðskiptakostnaður færður beint í yfirlit yfir heildarafkomu. Breytingar á gangvirði eru færðar í yfirlit yfir heildarafkomu undir hreinar fjármunatekjur, að undanskildum áföllnum vöxtum, sem færðir eru undir vaxtatekjur.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

3.4 Fjárskuldir

Til að mæla fjárskuldir sínar flokkar bankinn þær í eftirfarandi flokka við upphaflega skráningu:

- Veltufjárskuldir; eða
- Fjárskuldir skráðar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning; eða
- Fjárskuldir metnar á afskrifuðu kostnaðarverði.

a) Veltufjárskuldir

Veltufjárskuldir eru fjárskuldir sem aðallega er stofnað til í þeim tilgangi að hagnast á skammtímaverðbreytingum eða þóknun vegna miðlunar. Veltufjárskuldir eru skortstöður í eiginfjár- og skuldabréfagerningum og afleiðusamningum á neikvæðu gangvirði sem ekki eru flokkaðar sem fjárhagslegar ábyrgðir og eru ekki áhættuvarnargerningar.

Veltufjárskuldir eru upphaflega skráðar og síðan metnar á gangvirði í efnahagsreikningi með viðskiptakostnaði sem færður er beint í rekstrarreikning. Breytingar á gangvirði eru færðar undir hreinar fjármunatekjur (gjöld), að undanskildum áunnum vöxtum, sem færðir eru undir vaxtagjöld.

b) Fjárskuldir metnar á afskrifuðu kostnaðarverði.

Fjárskuldir sem metnar eru á afskrifuðu kostnaðarverði eru fjárskuldir sem ekki eru afleiður, veltufjárskuldir eða fjárskuldir sem færðar eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning. Fjárskuldir sem metnar eru á afskrifuðu kostnaðarverði samanstanda af innstæðum, lántökum og vikjandi lánnum.

Fjárskuldir sem metnar eru á afskrifuðu kostnaðarverði eru upphaflega skráðar á gangvirði að frádregnum áföllnum viðskiptakostnaði og síðan á afskrifuðu kostnaðarverði með aðferð virkra vaxta. Afskrifað kostnaðarverð er reiknað með því að taka tillit til alls afsláttar eða álags við útgáfu, þóknana og kostnaðar sem samofin eru aðferð virkra vaxta. Áfallnir vextir eru hluti af bókfærðu verði fjárskuldanna í efnahagsreikningi.

3.5 Ákvörðun um gangvirði fjáreigna og fjárskulda

Nokkrar af reikningsskilaaðferðum og skýringum bankans krefjast gangvirðismats vegna mælinga og/eða skýringa. Gangvirði er sú fjárhæð sem fengist fyrir eign eða skuld á milli aðila sem eru upplýstir og fúsir til óháðra viðskipta á reikningsskiladegi.

Ákvörðun um gangvirði fjáreigna og fjárskulda sem eru skráðar á virkum markaði er byggt á skráðu markaðsverði. Ef ekki er til virkur markaður fyrir fjármálagerning ákvarðar bankinn gangvirði með verðmatsaðferð. Markaður er talinn virkur ef tilboðsverð eru aðgengileg og tiltæk reglulega og ef þessi verð endurspeglar raunveruleg og regluleg markaðsviðskipti á milli óháðra aðila. Fyrir alla aðra fjármálagerninga er gangvirði ákvarðað með verðmatsaðferð.

Verðmatsaðferð stýðst við nýleg viðskipti á milli aðila sem eru upplýstir og fúsir til óháðra viðskipta ef þau eru tiltæk, vísun í gildandi gangvirði annarra samskonar gerninga, núvirðisgreiningu greiðsluflæðis og verðlagningarlíkön valréttarsamninga. Verðmatsaðferðir taka til allra þátta sem þátttakendur á markaði myndu lita til við ákvörðun verðs og eru í samræmi við viðteknar aðferðir við verðlagningu fjármálagerninga. Bankinn finstillir og prófar reglubundið verðmatsaðferðina með því að stýðjast við verð í nýlegum, greinanlegum markaðsviðskiptum með sama fjármálagerning, án breytinga eða leiðréttinga, eða á grundvelli annarra tiltækra og greinanlegra markaðsgagna.

Fyrir flóknari fjármálagerninga notar bankinn eigin líkön, sem venjulega eru þróuð út frá viðurkenndum virðislíkönum. Það kann að vera að sum eða öll inntaksgögn þessara líkana séu ekki greinanleg markaðsgögn, en í þeim tilfellum eru inntaksgögnin fengin út frá markaðsverðum eða gengi, eða áætluð á grundvelli forsenda. Virðið sem kemur úr líkani eða öðrum verðmatsaðferðum er leiðrétt svo að það geri ráð fyrir nokkrum þáttum, eftir því sem við á, vegna þess að verðmatsaðferðir geta ekki með fullnægjandi hætti endurspeglad alla þá þætti sem þátttakendur á markaði taka með í reikninginn þegar þeir stofna til viðskipta. Leiðréttingar á mati eru skráðar með þeim hætti að þær geri ráð fyrir áhættu í líkaninu, mun á kaup- og sölutilboðum, lausafjárahættu sem og öðrum þáttum. Stjórnendur telja að þessi leiðrétting á mati sé nauðsynleg og viðeigandi til þess að fjármálagerningar séu réttilega fram settir á gangvirði í efnahagsreikningi.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

3.5 (framhald)

Áreiðanlegustu gögnin um gangvirði fjármálagerna við upphaflegt mat er markaðsverðið, nema gangvirði gerningsins sé stutt í samanburði við önnur greinanleg og nýleg markaðsviðskipti með sama gerning (þ.e. án breytinga eða leiðréttinga) eða byggð á verðmatsaðferðum þar sem breytur innihalda einungis gögn frá sýnilegum mörkuðum. Þegar slík gögn eru fyrirbyggjandi skráir bankinn mismuninn á viðskiptaverði og gangvirði í rekstrarreikning undir hreinar fjármunatekjur (gjöld) við upphaflega skráningu fjármálagerningsins. Í þeim tilfellum þar sem notuð eru gögn sem ekki eru frá greinanlegum mörkuðum er mismunurinn á viðskiptaverðinu og virðinu samkvæmt verðmatsaðferðinni, ef einhver er, skráður í rekstrarreikning undir hreinar fjármunatekjur (gjöld), eftir því hvaða staðreyndir og aðstæður eiga við um viðskiptin hverju sinni og eigi síðar en þegar gögnin verða sýnileg.

3.6 Skráning og afskráning fjáreigna og fjárskulda

Kaup og sala fjáreigna er skráð á þeim degi sem viðskiptin fara fram, þ.e. skráning fer fram á þeim degi sem bankinn skuldbindur sig til að kaupa eða selja eign, að undanskildum lánnum, sem eru skráð þann dag sem handbært fé er greitt út til lántakenda. Keyptar fjáreignir eru skráðar á viðskiptadegi þegar tekið er við fjáreign og fjárskuldir eru greiddar. Við sölu fjáreigna afskráir bankinn eignina á viðskiptadegi, skráir allan hagnað og tap af sölu og skráir viðskiptakröfu kaupandans.

Bankinn afskráir fjáreignir þegar samningsréttindi til framtíðarsjóðstreymis af fjáreigninni eru ekki lengur til staðar, eða þegar áhættan eða ávinningurinn flyst yfir á annað félag. Sérhver hlutdeild í yfirfærðri fjáreign sem verður til, eða bankinn heldur eftir, er skráð sem sérstök eign eða skuld.

Bankinn skráir veltufjárskuldir og fjárskuldir á gangvirði í gegnum rekstrarreikning á viðskiptadegi þegar bankinn verður samningsaðili fjármálagernings. Bankinn skráir fjárskuldir sem metnar eru á afskrifuðu kostnaðarverði á þeim degi sem til þeirra var stofnað. Bankinn afskráir fjárskuld þegar samningsbundnar skuldbindingar hennar eru uppfylltar, þær felldar niður eða þeim lýkur.

Bankinn á viðskipti þar sem hann yfirfærir eignir sem skráðar eru í efnahagsreikningi, en heldur eftir annaðhvort allri áhættu og ávinningi eignanna sem yfirfærðar eru, eða hluta þeirra. Ef öllum eða verulegum hluta áhættu og ávinnings er haldið eftir, er yfirfærð eign ekki afskráð í efnahagsreikningi. Flutningur eigna þar sem haldið er eftir öllum eða verulegum hluta allrar áhættu og ávinnings felur meðal annars í sér endurkaupaviðskipti og verðbréfalán.

Bankinn afskráir ekki af efnahagsreikningi verðbréf sem bankinn selur samkvæmt endurkaupasamningi á tilgreindum degi í framtíðinni (endurhverf viðskipti) á föstu verði eða á söluverði auk ágóða lánveitenda. Bankinn skráir móttekið fé sem skuldbindingu í efnahagsreikningi. Mismunurinn á sölu- og kaupverði er færður sem vaxtakostnaður á líftíma samnings með aðferð virkra vaxta.

Verðbréfalán og lántökuvíðskipti eru venjulega tryggð með verðbréfum eða handbæru fé. Flutningur verðbréfa til mótaðila er eingöngu tilgreindur í efnahagsreikningi ef áhætta og ágóði vegna eignar eru líka flutt. Útgreitt fé eða fé móttekið sem veð er skráð sem eign eða skuld.

3.7 Jöfnun fjáreigna og fjárskulda

Fjáreignum og fjárskuldum er jafnað saman og nettófjárhæðin sýnd í efnahagsreikningi, þegar til staðar er lagalegur réttur til jöfnunar skráðra fjárhæða og ætlunin er að gera upp á nettógrunni eða innleysa eignina og gera skuldbindinguna upp samtímis.

3.8 Afleiðusamningar

Bankinn notar afleiður í viðskiptum. Afleiður sem ekki eru flokkaðar sem eiginfjárgerningar bankans eru flokkaðar sem fjáreignir eða fjárskuldir, metnar á gangvirði og skráðar í efnahagsreikning sem eign eða skuld, eftir því hvort gangvirði þeirra á uppgjörstigi er jákvætt (eign) eða neikvætt (skuldir).

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

3.8 (framhald)

Aðferðin sem notuð er við að færa breytingar á gangvirði afleiða veltur á því hvort afleiðurnar eru áhættuvarnargerningar eða ekki og ef svo er, hvers eðlis varan er sem verið er að verja. Afleiður sem bankinn tilgreinir ekki eða eru ekki virkir áhættuvarnargerningar eru flokkaðar sem veltufjáreignir eða veltufjárskuldir bókfærðar í samræmi við skýringu 3.3(b) og 3.4(a).

Bankinn beitti ekki áhættuvarnarreikningsskilum árið 2011, né á samanburðarárinu.

3.9 Leigusamningar

Bankinn flokkar leigusamninga eftir því að hve miklu leyti áhætta og ávinningur sem tengist eignarhaldi eignanna færast yfir til leigutakans. Leigusamningar eru skilgreindir sem fjármögnunarleiga þegar áhætta og ávinningur sem fylgja eignarhaldinu eru efnislega færð frá leigusala til leigutaka. Þar sem svo er ekki, flokkast leigusamningar sem rekstrarleiga.

a) Rekstrarleigusamningar

Leigugreiðslur samkvæmt rekstrarleigusamningum þar sem bankinn er leigutaki eru gjaldfærðar línulega í rekstrarreikning á samningstímanum.

Þar sem bankinn er aðili að samningi sem telst vera lögformlegur eignaleigusamningur en er efnislega lánasamningur, beitir bankinn ekki leigureikningsskilum heldur flokkar leigusamninginn sem útlán og kröfur.

3.10 Fjárfestingareignir

Bankinn heldur ákveðnum eignum sem fjárfestingu til öflunar leigutekna, til verðmætaaukningar eða hvort tveggja. Fjárfestingareignir eru upphaflega metnar á kostnaðarverði, þar með talinn viðskiptakostnaður. Fjárfestingareignirnar eru síðan metnar á gangvirði, sem endurspeglar markaðsaðstæður á uppgjörsdegi. Breytingar á gangvirði eru færðar í rekstrarreikning undir aðrar rekstrartekjur.

3.11 Varanlegir rekstrarfjármunir

a) Eignir

Varanlegir rekstrarfjármunir eru metnir á kostnaðarverði að frádregnum uppsöfnuðum afskriftum og virðisrýrnun, samkvæmt kostnaðarlíkaninu í IAS 16.

Þegar hlutar rekstrarfjármuna hafa mismunandi nýtingartíma eru þeir færðir hver í sínu lagi eins og um aðgreinda rekstrarfjármuni væri að ræða.

b) Kostnaður sem fellur til síðar

Kostnaður sem fellur til vegna endurnýjunar rekstrarfjármuna er eignfærður ef líklegt er að efnahagslegur ávinningur muni renna til bankans og hægt er að meta kostnaðinn með áreiðanlegum hætti. Ákvörðun, um að leggja við bókfært virði eignar kostnað sem síðar fellur til er byggð á því hvort viðkomandi íhlutur, eða hluti slíks íhlutar, hefur verið endurnýjaður eða ekki, eða hvort eðli kostnaðarins þýðir að hann sé framlag í nýjan íhlut. Allur annar kostnaður er færður í rekstur sem útgjöld eftir því sem til hans stofnast.

c) Afskriftir

Fyrningargrunnur varanlegra rekstrarfjármuna er ákveðinn eftir að niðurlagsverð þeirra er dregið frá. Afskriftir eru gjaldfærðar línulega í rekstur miðað við áætlaðan nýtingartíma hvers einstaks rekstrarfjármunar. Áætlaður nýtingartími er eftirfarandi:

Fasteignir	50 ár
Innréttingar	6-12 ár
Vélar og tæki	4 ár
Bífreiðar	3 ár

Niðurlagsverð er endurmetið árlega.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

3.12 Óefnislegar eignir

a) Viðskiptavild

Við sameiningu fyrirtækja er notuð kaupaðferð. Þar sem viðskiptavild myndast í tengslum við kaup á dótturfélögum, er hún færð sem óefnisleg eign. Bankinn metur viðskiptavild á kaupdegi sem samtölu eftirfarandi:

- Gangvirðis afhents endurgjalds;
- Skráð fjárhæð allra eignahluta án yfirráða í keypta fyrirtækinu;
- Ef sameiningin var í skrefum, gangvirði eigin fjár sem kaupandi átti fyrir í keypta fyrirtækinu; að frádregnu
- Hreinu skráðu virði (yfirlit gangvirði) aðgreinanlegra keypra eigna og yfirtekinna skulda.

Þar sem viðskiptavild er neikvæð er mismunurinn tekjufærður strax í rekstri. Jákvæð viðskiptavild er færð til eignar þegar hún myndast við kaup fyrirtækja, til dæmis við kaup á hlutum í dótturfélögum eða hreinni eign annars félags. Viðskiptavild vegna kaupa á hlutdeildarfélögum er ekki skráð sérstaklega sem eign heldur innifalin í bókfærðu virði fjárfestinga í hlutdeildarfélögum í efnahagsreikningi.

Viðskiptavild er úthlutað á fjárskapandi einingar. Eftir upphaflega skráningu er hún metin á kostnaðarverði að frádreginni uppsafnaðri virðisrýrnun. Virðisrýrnunarpróf eru framkvæmd árlega á viðskiptavildinni og oftar ef vísbending er um að hún kunnist að hafa rýrnað.

b) Aðrar óefnislegar eignir

Óefnislegar eignir aðrar en viðskiptavild, til dæmis eignfærður hugbúnaður, eru metnar á kostnaðarverði að frádregnum uppsöfnuðum niðurfærslum og virðisrýrnun.

c) Kostnaður sem síðar fellur til

Kostnaður sem síðar fellur til af eignfærðum óefnislegum eignum öðrum en viðskiptavild er aðeins eignfærður þegar hann eykur efnahagslegan framtíðarávinning hinnar tilteknu eignar. Öll önnur útgjöld eru færð í rekstrarreikning þegar til þeirra er stofnað.

d) Niðurfærsla

Niðurfærsla óefnislegra eigna er gjaldfærð í yfirlit yfir heildarafkomu línulega yfir áætlaðan nýtingartíma eignarinnar frá þeim degi sem hún er tilbúin til notkunar. Bankinn reiknar með að áætlaður nýtingartími hugbúnaðar sé fjögur ár. Viðskiptavild er ekki afskrifuð en virðisrýrnunarpróf eru framkvæmd árlega og oftar ef þurfa þykir.

3.13 Fastafjármunir til sölu og aflögð starfsemi

Fastafjármunir til sölu, eða aflögð starfsemi, sem samanstendur af eignum og skuldum, þar á meðal fastafjármunir, eða aflögð starfsemi, yfirteknar við sameiningu fyrirtækja, eru flokkaðar til sölu ef bankinn væntir þess að hann muni endurheimta bókfært virði þeirra við sölu frekar en með áframhaldandi notkun. Til að þetta eigi við þarf eignin að vera tilbúin til sölu í núverandi ástandi, með fyrirvara um eðlileg viðskiptakjör og líklega sölu. Áður en eignin er flokkuð til sölu, eru eignir og skuldir metnar í samræmi við viðeigandi reikningsskilaaðferðir bankans, að undanskildum fastafjármunum, eða aflagðri starfsemi, sem eru hluti af sameiningu fyrirtækja flokkuðum til sölu, sem eru skráð á gangvirði að frádregnum sölukostnaði. Þar á eftir eru fastafjármunir til sölu metnir á kostnaðarverði eða gangvirði að frádregnum sölukostnaði, hvort sem lægra reynist.

Virðisrýrnun vegna aflagðrar starfsemi er fyrst færð á viðskiptavild og síðan hlutfallslega á þær eignir sem eftir standa nema að engin virðisrýrnun er færð á birgðir, fjáreignir, frestaðar tekjuskattseignir, lífeyrisskuldbindingar og fjárfestingareignir. Virðisrýrnun sem myndast við upphaflega skráningu fastafjármuna til sölu og hagnaður eða tap sem myndast við endurmat eftir upphaflega skráningu er fært í rekstrarreikning. Hagnaður umfram virðisrýrnun er ekki viðurkenndur.

3.14 Fjárhagslegar ábyrgðir

Ábyrgðir eru samningar sem skuldbinda bankann til að bæta réttthafa tap sem hann verður fyrir vegna vanefnda skuldara á greiðslum á gjalddaga, í samræmi við skilmála skuldagerningsins. Fjárhagslegar ábyrgðir eru gefnar út af bankanum til lánastofnana eða annarra samningsaðila viðskiptavinarins svo hann geti sett þær fram sem veð gegn lánveitingu, yfirdrætti eða annarri lánafyrirgreiðslu.

Ábyrgðir eru upphaflega metnar sem gangvirði álagspóknunar (e. premium) á útgáfudegi. Bókfært virði þeirra er afskrifað kostnaðarverði álagspóknunarinnar eða vænt mat á reikningsskiladegi á þeim kostnaði sem fellur á bankann við að gera upp skuldbindingu sem til fellur vegna ábyrgðarinnar, byggt á mati stjórnenda og sögulegri reynslu, hvort sem hærra reynist. Hækkun skuldbindingar vegna ábyrgða er færð í yfirlit yfir heildarafkomu. Álagspóknunin er færð línulega yfir líftíma ábyrgðarinnar í yfirlit yfir heildarafkomu undir liðinn hreinar þóknunatekjur.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

3.15 Skuldbindingar

Skuldbindingar eru færðar þegar lagaleg eða líkleg greiðsluskylda hvílir á bankanum vegna liðinna atburða og hægt er að meta fjárhæðina með áreiðanlegum hætti.

Fjárhæðin sem færð er sem skuldbinding er besta matið á því endurgjaldi sem þarf til að gera upp núverandi skuldbindingar á uppgjörstegi, að teknu tilliti til áhættu og óvissu sem tengist skuldbindingunni. Þar sem skuldbinding er metin út frá því framtíðargreiðsluflæði sem þarf til að gera upp núverandi skuldbindingu, er bókfært virði þess núvirði greiðsluflæðis. Viðskiptakrafan er skráð sem eign þegar þess er vænst að hluti eða allur efnahagslegur ávinningur sem þarf til að gera upp skuldbindingu verði endurheimtur frá þriðja aðila og nær öruggt er að endurgreiðslan verði innheimt og hægt er að meta fjárhæð viðskiptakröfunnar á áreiðanlegan hátt.

Bankinn færir skuldbindingar fyrir óvissum skuldum sem myndast við kaupin ef til staðar er líkleg greiðsluskylda vegna liðinna atburða og hægt er að meta fjárhæðina með áreiðanlegum hætti, jafnvel þótt ekki séu líkur á að uppgjör hennar hafi áhrif á efnahagslegan ávinning.

3.16 Víkjandi lán

Víkjandi lán eru fjárskuldbindingar bankans sem samanstanda af skuldum í formi víkjandi lánsfjár sem, ef til slita bankans kæmi hvort sem er að eigin frumkvæði eða ekki, verða ekki endurgreiddar fyrr en eftir að kröfur almennra kröfuhafa hafa verið greiddar. Við útreikning eiginfjárlutfalls eru skuldabréfin talin sem hluti af eiginfjárbætti B. Víkjandi lán eru yfirleitt til 10 ára eða meira og til að tryggja að útstandandi heildar eigið fé bankans falli ekki skyndilega í kjölfar uppgreiðslu lánsins, gera eftirlitsaðilar kröfu um að eiginfjárbættir B séu afskrifaðir síðustu 5 árin fram að gjalddaga.

3.17 Hlutafé

a) *Hlutafé*

Bankinn er með einn flokk almennra hlutabréfa sem engin réttindi fylgja til fastra tekna.

b) *Arður af hlutabréfum*

Arður er færður til frádráttar frá eigin fé á því reikningstímabili sem hann er samþykktur af hluthöfum bankans. Arður sem ákveðinn er eftir uppgjörstegundag er ekki færður sem skuld á uppgjörstegi.

3.18 Handbært fé og ígildi þess

Til handbærs fjár og ígildis þess telst lausafé sem auðveldlega má breyta yfir í handbært fé og litlar líkur eru á að verðgildi breytist. Þetta er handbært fé, óbundnar innstæður hjá Seðlabanka Íslands og óbundnar innstæður hjá lánastofnunum. Þar að auki notar bankinn ríkisvixla, skammtímalán til lánastofnana og önnur auðseljanleg skuldabréf, við lausafjárstýringu.

3.19 Vaxtatekjur og vaxtagjöld

Vaxtatekjur og vaxtagjöld vegna allra fjáreigna og fjárskulda sem metnar eru á afskrifuðu kostnaðarverði og skuldagerninga sem flokkaðir eru sem fjáreignir til sölu, eru færð í yfirlit yfir heildarafkomu með aðferð virkra vaxta. Vaxtatekjur og vaxtagjöld vegna allra veltufjáreigna og veltufjárskulda og allra fjáreigna og fjárskulda sem færðar eru á gangvirði í gegnum rekstur, eru skráð í yfirlit yfir heildarafkomu á grundvelli reikningsskila á rekstrargrunni.

Aðferð virkra vaxta er aðferð til að reikna afskrifað kostnaðarverð fjáreigna og fjárskulda (eða safns fjáreigna og fjárskulda) og skipta vaxtatekjum eða vaxtagjöldum yfir viðkomandi tímabil. Virkir vextir er sú ávöxtunarkrafa sem afvaxtar vænt framtíðargreiðsluflæði fjáreignar eða fjárskuldar yfir áætlaðan líftíma fjármálagerningsins eða styttra tímabil, eftir því sem við á, til bókfærðs virðis fjáreignarinnar eða fjárskuldarinnar í efnahagsreikningi. Þegar hlutfall virkra vaxta er reiknað áætlað bankinn greiðsluflæði með tilliti til allra samningsskilmála fjármálagerningsins en tekur ekki tillit til vænts útlánataps. Við útreikninginn er tekið tillit til allra þóknana og greiðslna á milli samningsaðila sem heyra undir hlutfall virkra vaxta, sem og viðskiptakostnaðar, yfirverðs og affalla.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

3.19 (framhald)

Virkir vextir er sú ávöxtunarkrafa sem bankinn gefur sér við upphaflega skráningu fjáreignar og fjárskuldar og bókfært virði þeirra er síðan aðlagð ef áætlanir um greiðslur og innborganir eru endurmetnar. Bókfært virði er endurreiknað með sömu ávöxtunarkröfu og notuð var við upphaflega skráningu. Breytingar á bókfærðu virði eru færðar sem vaxtatekjur eða vaxtagjöld. Vaxtatekjur og vaxtagjöld vegna fjármálagerninga á breytilegum vöxtum, eru venjulega skráðar á gildandi markaðsvöxtum að viðbættum afskriftum eða að frádrögnum álagi eða afföllum, sem byggjast á upprunalegri ávöxtunarkröfu. Vextir á virðisrýrðar fjáreignir eru reiknaðir á bókfært virði með upphaflegri ávöxtunarkröfu.

Vaxtatekjur og vaxtagjöld fela í sér hagnað og tap af afskrifuðum lánnum og kröfum og fjárskuldum sem metnar eru á afskrifuðu kostnaðarverði.

3.20 Virðisbreyting útlána og krafna

Virðisbreyting útlána og krafna er sú nettó fjárhæð sem færð er í rekstrarreikning eftir endurmat á niðurfærðu lánasafni bankans. Virðisbreytingin er samsett úr tekjum vegna endurmits á væntu framtíðargreiðsluflæði, virðisrýrnun sem metin er almennt og sértækt, en undanskilur virðisrýrnun og bakfærslu virðisrýrnunar af gengishagnaði vegna viðskiptavina með greiðsluflæði í íslenskum krónum

Framlög vegna almennrar virðisrýrnunar endurspeglar virðisrýrnun sem átt hefur sér stað en ekki hefur verið sérgreind á reikningstímabilinu.

3.21 Virðisrýrnun

Bókfært virði eigna bankans, aðrar en tekjuskattsinnægnir og fjáreignir sem tilgreindar eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning, eru yfirfarnar á hverjum uppgjörsdegi til að meta hvort einhver vísbending sé um virðisrýrnun. Ef slík vísbending er til staðar er endurheimtanlegt virði eignarinnar metið. Virðisrýrnun er færð í yfirlit yfir heildarafkomu í hvert sinn sem bókfært virði eignar eða fjárskapandi einingar reynist hærra en endurheimtanlegt virði hennar.

Fjáreign eða safn fjáreigna telst hafa rýrnað og virðisrýrnun hefur myndast ef, og aðeins ef fyrir liggja hlutlæg merki um virðisrýrnun vegna eins eða fleiri atburða sem orðið hafa eftir upphaflega skráningu eignarinnar (tapsatburður) og sá tapsatburður (eða atburðir) hefur áhrif á framtíðargreiðsluflæði fjáreignarinnar eða safns fjáreigna sem hægt er að áætla með áreiðanlegum hætti. Mögulega er ekki hægt að greina einn sérstakan atburð sem veldur virðisrýrnuninni, heldur er um að ræða samanlögð áhrif nokkurra atburða. Mögulegt framtíðartap er ekki viðurkennt.

a) Virðisrýrnun útlána og krafna

Ef fyrir liggja hlutlæg merki um að virðisrýrnun hafi orðið á útlánnum eða kröfum er bókfært virði þeirra lækkað til núvirðis áætlaðs framtíðargreiðsluflæðis á upprunalegum virkum vöxtum með notkun varúðarreiknings. Mögulegt framtíðartap er ekki viðurkennt.

Viðmið sem bankinn notar til að ákvarða hvort fyrir hendi séu hlutlæg merki um virðisrýrnun eru meðal annars:

- Vanskil á samningsbundnum greiðslum á höfuðstól og vöxtum;
- Greiðsluflæðiserfiðleikar lántakandans (til dæmis eiginfjárlutfall eða nettótekjur sem hlutfall af sölu);
- Brot á lánaskuldbindingum eða samningum;
- Upphaf gjaldþrotameðferðar;
- Versnandi samkeppnisstaða lántakandans;
- Lækkandi virði veðs;
- Eignir lækkaðar um áhættuflokk.

Fari svo, á síðara tímabili, að fjárhæð virðisrýrnunar lækki og ástæðu þess megi tengja hlutlægt við atvik sem varð eftir að virðisrýrnunin var skráð, þá er virðisrýrnunin bakfærð með leiðréttingu á varúðarreikningi. Fjárhæð leiðréttingarinnar er færð í yfirlit yfir heildarafkomu.

Stjórnendur bankans meta fyrst hvort hlutlæg merki um virðisrýrnun séu til staðar vegna stærri fjáreigna. Útlán og kröfur sem ekki eru virðisrýrðar sértækt eru metnar vegna virðisrýrnunar sem hluti af lánasafni. Sameiginlegt mat útlána og krafna í lánasöfnum gerir ráð fyrir að útlán og kröfur hafi svipuð einkenni með tilliti til útlánaáhættu. Hlutlaus merki um virðisrýrnun lánasafna eru til staðar ef hlutlaus gögn gefa vísbendingar um lækkun á áætluðu framtíðargreiðsluflæði lánasafnsins og ef hægt er að mæla lækkunina með áreiðanlegum hætti en ekki hægt að tengja hana við einstök lán í lánasafninu.

Vaxtatekjur af virðisrýrðum lánnum og viðskiptakröfum eru færðar á þeim vöxtum sem notaðir eru til að núvirða framtíðargreiðsluflæði í þeim tilgangi að meta virðisrýrnun.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

3.21 (framhald)

b) Virðisrýrnun ófjárhagslegra eigna

Bankinn metur árlega hvort einhver vísbending sé um virðisrýrnun ófjárhagslegra eigna annarra en fjárfestingareigna og frestaðra tekjuskattsinneigna. Ef slík vísbending er til staðar metur bankinn endurheimtanlegt virði eignarinnar. Endurheimtanlegt virði viðskiptavildar og annarra ófjárhagslegra eigna sem hafa óskilgreindan líftíma eða eru ekki tilbúnar til notkunar er metið á sama tíma árlega. Virðisrýrnun er færð ef bókfært virði reynist hærra en vænt endurheimtanlegt virði.

Endurheimtanlegt virði eignarinnar er sviptivirði eða gangvirði að frádragnum kostnaði eftir því hvort hærra reynist. Við virðismat er stuðst við núvirt sjóðsstreymi fyrir skatta sem tekur mið af tímavirði peninga og áhættu sem tengist eigninni. Virðisrýrnun er færð í rekstrarreikning.

c) Útreikningur á endurheimtanlegu virði

Endurheimtanlegt virði útlána og krafna bankans er reiknað sem núvirði vænts framtíðargreiðsluflæðis. Afvöxtun útlána og krafna á föstum vöxtum er gerð með upphaflegri ávöxtunarkröfu. Útlán og kröfur á breytilegum vöxtum eru afvöxtuð á markaðsvöxtum.

Endurheimtanlegt virði annarra eigna er hvort sem hærra reynist, hreint söliverð eða nýtingarvirði. Við mat á nýtingarvirði er framtíðargreiðsluflæði núvirt miðað við vaxtaþrósetu fyrir skatta sem endurspeglar gildandi mat markaðarins á tímavirði peninga og áhættu sem tengist viðkomandi eign. Ef um eign er að ræða sem ekki skapar greiðsluflæði er endurheimtanlegt virði ákvarðað fyrir þá fjárskapandi einingu sem eignin tilheyrir.

Endanlegar afskriftir útlána:

Þegar lán er óinnheimtanlegt er það afskrifað á móti varúðarframlagi útlána. Slík lán eru afskrifuð eftir að öllum nauðsynlegum ferlum hefur verið lokið og fjárhæð tapsins hefur verið ákvörðuð.

d) Bakfærsla virðisrýrnunar

Virðisrýrnun fjáreigna sem færðar eru á afskrifuðu kostnaðarverði er bakfærð ef hægt er að tengja síðari hækkun endurheimtanlegs virðis á hlutlægan hátt við atburð sem átti sér stað eftir að virðisrýrnunin var bókfærð.

Þegar fjáreign er yfirtekin með miklum afslætti hefur útlánatap þegar átt sér stað og endurspeglast í kaupverðinu. Slíkt útlánatap er hluti af væntu greiðsluflæði við útreikning virkra vaxta. Allar leiðréttingar á áætluðu greiðsluflæði eftir upphaflega færslu, þ.e. endurheimtur áður færðra afskrifta, eru færðar til hækkunar eða lækkunar á bókfærðu virði fjáreignarinnar og samsvarandi fjárhæð færð í rekstrarreikning.

Virðisrýrnun viðskiptavildar er ekki bakfærð.

Virðisrýrnun annarra eigna er bakfærð ef breyting hefur orðið á því mati sem notað er til að ákvarða endurheimtanlegt virði.

Virðisrýrnun er aðeins færð til baka að því marki sem nemur bókfærðu virði eignarinnar án virðisrýrnunar.

e) Skuldbreyting lána

Ef hægt er reynir bankinn að endurskipuleggja lán frekar en að ganga að veði. Slíkt kann að fela í sér breytingar á lánstíma og lánaskilmálum. Þegar búið er að semja aftur um skilmála er lánið ekki lengur talið í vanskilum. Stjórnendur yfirfara reglulega útlán sem endursamið hefur verið um til að ganga úr skugga um að öll viðmið standist og að líklegt sé að framtíðargreiðslur muni berast. Virðisrýrnun útlánanna er áfram metin sértækt eða sem hluti af lánasafni.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

3.22 Þóknatekjur og þóknagjöld

Þóknatekjur og þóknagjöld eru yfirleitt skráð á rekstrargrunni þegar viðkomandi þjónusta er veitt.

Þóknunum vegna lánaskuldbindinga þar sem líklegt er að dregið verði á lánið er frestað og þær færðar sem hluti af virkum vöxtum lánsins. Þegar ekki er gert ráð fyrir að dregið verði á lánið eru þóknarnir færðar línulega yfir lánstímabilið. Þóknarnir vegna sambankalána eru færðar sem tekjur þegar ferlinu er lokið og bankinn hefur ekki haldið eftir neinum hluta lánapakkans fyrir sjálfan sig eða hefur haldið hluta af sömu virku vöxtunum og aðrir þátttakendur.

Þóknatekjur og þóknagjöld sem stofnað er til vegna samningaviðræðna, þátttöku í samningaviðræðum, viðskipta fyrir þriðja aðila eins og til dæmis umsýslu á yfirtöku hlutabréfa eða annarra verðbréfa eða kaupa eða sölu fyrirtækja, eru skráð þegar undirliggjandi viðskiptum er lokið. Þóknatekjur fyrir umsýslu með verðbréfasöfnum, önnur ráðgjöf og þjónusta eru færðar samkvæmt viðkomandi þjónustusamningi, eftir því sem þjónustan er veitt. Þóknatekjur fyrir eignastýringu sem tengist fjárfestingasjóðum eru skráðar hlutfallslega á það tímabil sem þjónustan er veitt. Sama á við um einkabankþjónustu, fjármálaskipulagningu og vörsluþjónustu sem er veitt samfelt yfir lengri tíma. Árangurstengdar þóknarnir, eða hluti af þóknunum, eru færðar þegar tilsettum árangri hefur verið náð.

3.23 Hreinar fjármunatekjur (gjöld)

Hreinar fjármunatekjur fela í sér hreinan hagnað fjármálagerninga í flokki veltufjár, fjármálagerninga sem færðir eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning og leiðréttingar á gangvirði í áhættuvarnarreikningsskilum.

a) Hreinn hagnaður (tap) af veltufjáreignum og veltufjárskuldum

Hreinn hagnaður (tap) af fjármálagerningum í flokki veltufjár felur í sér hagnað og tap tengt veltufjáreignum og veltufjárskuldum, þar með talið allar skráðar og óskráðar breytingar á gangvirði, nema vöxtum (sem færðir eru undir vaxtatekjur og vaxtagjöld), og gengishagnað og tap (sem fært er undir hreinan gengishagnað eins og lýst er að neðan). Tekjur vegna arðgreiðslna veltufjáreigna eru skráðar í yfirlit um heildarafkomu þegar réttur bankans til þess að móttaka greiðslu hefur verið staðfestur.

Hagnaður og tap vegna breytinga á gangvirði afleiðna sem flokkaðar eru til veltuviðskipta, og sem teljast til efnahagslegra áhættuvarna fjáreigna eða fjárskulda, sem færðar eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning eru taldar með í hreinum hagnaði af fjármálagerningum sem færðir eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning.

b) Hreinn hagnaður (tap) af fjármálagerningum á gangvirði í gegnum rekstrarreikning

Hreinn hagnaður (tap) vegna fjármálagerninga sem færðir eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning fela í sér hagnað og tap sem tengist fjáreignum og fjárskuldum færðum á gangvirði í gegnum rekstrarreikning, þar með talið allar skráðar og óskráðar breytingar á gangvirði nema vöxtum (sem færðir eru undir vaxtatekjur og vaxtagjöld) og gengishagnaður og gengistap (sem færður er undir hreinan gengishagnað). Tekjur vegna arðgreiðslna veltufjáreigna sem færðar eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning eru færðar í yfirlit um heildarafkomu þegar réttur bankans til þess að móttaka greiðsluna hefur verið staðfestur.

Hagnaður vegna fjármálagerninga sem færðir eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning felur einnig í sér hagnað og tap vegna breytinga á gangvirði afleiðna sem flokkaðar eru til veltuviðskipta og sem teljast til efnahagslegra áhættuvarna fjáreigna eða fjárskulda sem færðar eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning.

3.24 Hreinn gengishagnaður (tap)

Hreinn gengishagnaður (tap) felur í sér allan gengismun vegna uppgjörðs á peningalegum eignum og skuldum í erlendum gjaldmiðlum og þýðingarmun peningalegra eigna og skulda í erlendum gjaldmiðlum sem myndast vegna fráviks frá upphaflega skráðu gengi á tímabilinu eða í fyrri reikningsskilum, nema mismunur sem myndast vegna fjármálagerninga sem færðir eru sem áhættuvarnir í hreinni fjárfestingu í erlendri starfsemi.

Hreinn gengishagnaður (tap) felur einnig í sér gengismun vegna þýðingarmunar ófjárhagslegra eigna og skulda sem færðar eru á gangvirði í erlendum gjaldmiðlum, hvers hagnaður og tap er einnig skráð í rekstrarreikningi.

Rekstrarreikningur inniheldur virðisryrnun gengishagnaðar vegna lána í erlendri mynt til lántaka með greiðsluflæði í íslenskum krónum jafnað á móti gengishagnaði, þar sem bankinn gerir ekki ráð fyrir að endurheimta gengishagnað vegna þessara lána.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

3.25 Tekjuskattur

Tekjuskattur á hagnað eða tap tímabils felur í sér tekjuskatt til greiðslu og frestaðan tekjuskatt. Tekjuskattur er skráður í yfirlit yfir heildarafkomu nema að því marki sem hann tengist liðum sem færðir eru beint í yfirlit yfir aðra heildarafkomu.

Tekjuskattur til greiðslu er sá skattur sem gert er ráð fyrir að greiða þurfi af tekjuskattskyldri afkomu ársins, miðað við skattprósentu sem í gildi er eða sem búíð er að tilkynna að verði í gildi á reikningsskiladegi og allar breytingar sem gerðar hafa verið á skatti til greiðslu vegna fyrri ára.

Frestuð tekjuskattsinneign og tekjuskattsskuldbinding hefur verið reiknuð og færð í yfirlit yfir heildarafkomu. Útreikningurinn byggist á mismun á efnahagsliðum samkvæmt skattskilum annars vegar og reikningsskilum hins vegar, að teknu tilliti til yfirfærans skattalegs taps. Þessi mismunur stafar af því að skattskil eru gerð eftir öðrum reglum en reikningsskil. Einkum vegna þess að tekjur, sérstaklega af fjáreignum, eru bókaðar fyrir í reikningsskilum en í skattalegu uppgjöri. Tekjuskattsinneign er aðeins jafnað á móti tekjuskattsskuld í þeim tilvikum sem báðar hafa myndast vegna skattalegs uppgjors hjá sömu skattyfirvöldum.

Tekjuskattsinneign er aðeins færð að því marki sem líklegt er að skattskyldur framtíðarhagnaður verði nægjanlegur til að nýta yfirfærans skattalegt tap. Tekjuskattsinneign er lækkuð að því marki sem dregur úr líkum á að yfirfærans tap muni nýtast.

3.26 Bankaskattur

Bankaskattur er ófrádráttarbær skattur sem lagður var á fjármálafyrirtæki fyrir skattaárið 2010. Yfirlýstur tilgangur þessarar skattlagningar er að skapa tekjur fyrir ríkissjóð til þess að mæta auknum kostnaði vegna gjaldþrota íslensku bankanna í október 2008. Ennfremur er honum ætlað að þjóna því hlutverki að draga úr áhættusækni banka. Skatturinn er reiknaður sem 0,041% af heildarskuldum fyrri árs. Bankaskatturinn er sýndur í sérstakri línu á yfirlitinu yfir heildarafkomu.

Undir bankaskatt fellur einnig tímabundinn ófrádráttarbær skattur sem lagður er á fjármálafyrirtæki til að fjármagna vaxtabætur vegna íbúðalána. Skatturinn er í gildi fyrir skattaárin 2012 og 2013 en er fyrirframgreiddur árið á undan og er gjaldfærður samkvæmt því. Skatturinn er reiknaður sem 0,0875% af heildarskuldum fyrri árs.

3.27 Rekstrarkostnaður

Rekstrarkostnaður samanstendur af launum og launatengdum gjöldum, afskriftum af varanlegum rekstrarfjármunum, afskriftum óefnislegra eigna og öðrum rekstrarkostnaði eins og húsnæðiskostnaði, auglýsingakostnaði og tölvutengdum kostnaði.

3.28 Starfsþáttaskýrsla

Starfsþáttur er aðgreinanlegur hluti bankans sem býður upp á vörur og þjónustu sem bera tekjur og tilfallandi gjöld, þar með talin viðskipti við aðra starfsþætti bankans. Vörur og þjónusta hvers starfsþáttar felur í sér áhættu og umbun sem getur verið frábrugðin áhættu annarra starfsþátta. Stjórn og framkvæmdastjórn meta starfsþætti sérstaklega með tilliti til afkomu og skiptingu auðlinda. Bankanum er skipt upp í sex megin starfsþætti: Viðskiptabankasvið, Fyrirtækjasvið, Markaði, Eignastýringu, Fjárstýringu og Miðengi.

3.29 Innleiðing nýrra reikningsskilastaðla og breytingar á reikningsskilastöðlum sem höfðu áhrif á ársreikning samstæðunnar

Innleiðing á eftirfarandi nýjum reikningsskilastöðlum og breytingum á reikningsskilastöðlum sem tóku gildi fyrir bankann þann 1. janúar 2011 höfðu eftirfarandi áhrif á ársreikning samstæðunnar:

Breyting á IFRS 7 Fjármálagerningar: Upplýsingagjöf, sem stafar af endurbótum á alþjóðlegum reikningsskilastöðlum (maí 2010), þar sem krafist er birtingu tölulegra upplýsinga um það að hve miklu leyti veðtryggingar og aðrar lánsfjárstyrkingar draga úr lánsfjáráhættu vegna fjáreigna. Innleiðing á þessari breytingu hefur eingöngu leitt til upplýsingagjafar bankans í skýringum varðandi það að hve miklu leyti veðtryggingar og aðrar lánsfjárstyrkingar draga úr lánsfjáráhættu vegna fjáreigna bankans þann 31. desember 2011. Samanburðarupplýsingar miðað við 31. desember 2010 eru ekki birtar.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

3.30 Innleiðing nýrra reikningsskilastaðla og breytingar á reikningsskilastöðlum sem tóku gildi fyrir bankann þann 1. janúar 2011 en höfðu engin áhrif á ársreikning samstæðunnarureikning bankans

Eftirfarandi nýir reikningsskilastaðlar og breytingar á reikningsskilastöðlum sem tóku gildi þann 1. janúar 2011 en höfðu engin áhrif á ársreikning samstæðunnarureikning bankans:

- a) Endurbætur á alþjóðlegum reikningsskilastöðlum (maí 2010), að undanskilinni breytingunni sem gerð var á IFRS 7, Fjármálagæringar: Upplýsingagjöf, sem stafar af þessum endurbótum (sjá skýringu 3.29 (a)).
- b) Breytingar á IAS 32, Fjármálagæringar: færsla og mat – Flokkun áskriftaréttinda.
- c) IFRIC 19, Ógilding fjárskulda með útgáfu eiginfjárgæringa.
- d) Breytingar á IFRIC 14, IAS 19 – Hámark á réttindatengdum eignum, kröfur um lágmarksfjármögnun og samspil þeirra.
- e) IAS 24, Upplýsingagjöf um tengda aðila (endurskoðaður 2009).

3.31 Nýir reikningsskilastaðlar og breytingar á reikningsskilastöðlum sem bankinn hefur innleitt fyrir gildistöku þeirra

Bankinn hefur ekki innleitt fyrir gildistöku neina nýja reikningsskilastaðla eða breytingar á reikningsskilastöðlum sem taka gildi eftir 1. janúar 2011.

3.32 Nýir reikningsskilastaðlar og breytingar á reikningsskilastöðlum sem taka gildi fyrir bankann fyrir reikningsár sem hefjast 1. janúar 2012 eða síðar sem ekki hafa verið innleiddir af bankanum fyrir gildistöku þeirra

Eftirfarandi nýir reikningsskilastaðlar og breytingar á reikningsskilastöðlum taka gildi fyrir reikningsár sem hefjast 1. janúar 2012 eða síðar og hafa ekki verið innleiddir af bankanum fyrir gildistöku þeirra:

- a) Breytingar á IAS 12, Tekjuskattar – Frestaður skattur: Endurheimta undirliggjandi eigna, sem innleiðir undanþágu frá núverandi matsreglum fyrir frestaðar tekjuskattsinneignir og tekjuskattsskuldbindingar vegna fjárfestingarfasteigna sem metnar eru samkvæmt gangvirðislikaninu í samræmi við IAS 40 Fjárfestingarfasteignir. Undanþágan á einnig við um fjárfestingarfasteignir yfirteknar í gegnum sameiningu fyrirtækja sem færðar eru í samræmi við IFRS 3 Sameiningar fyrirtækja, að því gefnu að þær séu metnar eftir upphaflega færslu samkvæmt gangvirðislikaninu. Við þessar tilteknu aðstæður ætti matið á tekjuskattsskuldbindingum og frestuðum tekjuskattsinneignum að endurspeglar hrekjanlegar forsendur fyrir því að bókfært virði undirliggjandi eignar verði endurheimt að fullu með því að selja eignina. Forsendan er hrekjanleg einungis ef hægt er að afskrifa fjárfestingarfasteignina og henni er haldið innan viðskiptalíkans sem hefur það að markmiði að nýta að verulegu leyti allan efnahagslegan ávinning af eigninni yfir líftíma hennar. Ef breytingarnar verða samþykktar af Evrópusambandinu munu þær gilda fyrir bankann frá og með ársreikningi samstæðu fyrir árið 2012, með afturvirkri beitingu. Bankinn væntir þess að breytingarnar hafi ekki veruleg áhrif á ársreikning samstæðunnar.
- b) Breytingar á IFRS 7, Fjármálagæringar: Upplýsingagjöf – Yfirfærsla fjáreigna, sem gerir kröfur um birtingu upplýsinga sem gera notendum reikningsskila kleift að (i) skilja tengslin á milli yfirfærðra fjáreigna sem ekki eru afskráðar að fullu og tengdra skulda, og (ii) meta eðli og áhættu áframhaldandi þátttöku einingar í afskráðum fjáreignum. Þessar breytingar munu gilda fyrir bankann frá og með samstæðureikningi hans fyrir árið 2012. Upplýsinga í samræmi við þessar breytingar er ekki krafist fyrir tímabil sem hefjast fyrir innleiðingardag breytinganna. Bankinn er í því ferli að leggja mat á möguleg áhrif breytinganna á ársreikning samstæðunnar.
- c) Breytingar á IAS 1 – Framsetning liða í annarri heildarafkomu, þar sem gerðar eru kröfur um birtingu viðbótarupplýsinga um aðra heildarafkomu, þar sem liðum er skipt í tvo flokka: (a) liði sem ekki verða millifærðir síðar í rekstrarreikning, og (b) liði sem verða millifærðir í rekstrarreikning síðar, þegar tiltekin skilyrði eru uppfyllt. Úthluta ber tekjuskatti á einstaka liði í annarri heildarafkomu á sama grundvelli. Ef breytingarnar verða samþykktar af Evrópusambandinu munu þær gilda fyrir bankann frá og með samstæðureikningi hans fyrir árið 2013, með afturvirkri beitingu. Bankinn ætlar ekki að innleiða breytingarnar fyrir gildistöku þeirra, sem að öðru leyti er ekki vænst að hafi veruleg áhrif á ársreikning samstæðunnar.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

3.32 (framhald)

- d) IAS 19, Starfskjör (breytt 2011), sem breytir reikningsskilum fyrir iðgjaldatengd eftirlaunakerfi og fyrir uppsagnarkjör. Mikilvægasta breytingin varðar reikningsskilin fyrir breytingar á réttindatengdum eftirlaunaskuldbindingum og eigna til greiðslu lífeyris. Breytingarnar gera kröfu um að breytingar á réttindatengdum eftirlaunaskuldbindingum og gangvirði eigna til greiðslu lífeyris séu færðar þegar þær verða til, og þ.a.l. afnema þær „vikmarkanálgunina“ sem heimiluð er samkvæmt gildandi reikningsskilastaðli IAS 19 (breytt 2004) og flýta færslu kostnaðar við réttindaávinnslu fyrri tímabila. Breytingarnar gera kröfu um að allur tryggingafræðilegur hagnaður eða tap verði fært þegar í stað í aðra heildarafkomu þannig að hrein lífeyriseign eða -skuldbinding sem færð er í efnahagsreikning samstæðunnar endurspeglar að fullu fjárhæð halla eða afgang. Ef hinn breytti IAS 19 verður samþykktur af Evrópusambandinu mun hann gilda fyrir bankann frá og með samstæðureikningi hans fyrir árið 2013, með afturvirkri beitingu og tilteknum undanþágum frá henni. Bankinn ætlar ekki að innleiða IAS 19 (2011) fyrir gildistöku hans, sem að öðru leyti er ekki vænst að hafi veruleg áhrif á ársreikning samstæðunnar.
- e) IFRS 10 Samstæðureikningar, sem kemur í stað reglna í IAS 27 Samstæðureikningar og aðgreindir reikningar (breytt 2008), um samstæðureikninga og SIC-12, Samstæðureikningsskil – Einingar um sérverkefni. IFRS 10 inniheldur endurskoðaða skilgreiningu á yferráðum, sem felur í sér þrjá þætti: (a) vald yfir félaginu, (b) næmi fyrir, eða réttur til, breytilegrar arðsemi af aðkomu að félaginu, og (c) geta til að beita valdi sínu yfir félaginu til að hafa áhrif á fjárhæð arðsemi fjárfestis. IFRS 10 inniheldur ítarlegar leiðbeiningar um beitingu til að taka á því hvernig bregðast skuli við flóknum aðstæðum, þ.m.t. leiðbeiningar um hvernig ákvarða eigi hvenær fjárfestir, sem fer með minnihluta atkvæðisréttar í félagi, hefur eiginlegt vald yfir félaginu. IFRS 10 inniheldur aðferðir IAS 27 (2008) um gerð samstæðureikningsskila. Ef IFRS 10 verður samþykktur af Evrópusambandinu mun hann gilda fyrir bankann frá og með samstæðureikningi hans fyrir árið 2013, með afturvirkri beitingu og tilteknum undanþágum frá henni. Bankinn ætlar ekki að innleiða IFRS 10 fyrir gildistöku hans og er í því ferli að leggja mat á möguleg áhrif IFRS 10 á samstæðureikning bankans. Innleiðing IFRS 10 gæti leitt til þess að bankinn sameini ekki lengur sum félög í ársreikningi samstæðunnar og sameini félög í samstæðureikningnum sem áður voru ekki sameinuð.
- f) IFRS 11 Fyrirkomulag um samrekstur, sem kemur í stað IAS 31 Hlutdeild í samrekstri, og setur meginreglur um reikningsskil allra eininga sem eiga hlutdeild í fyrirkomulagi sem er undir sameiginlegum yferráðum. Samkvæmt IFRS 11 ber að flokka og færa fyrirkomulag um samrekstur annaðhvort sem samrekstur eða samrekstrarfélög. Á hinn bóginn, samkvæmt IAS 31 eru þrjár tegundir af fyrirkomulagi um samrekstur: samrekstrarfélög, eignir undir sameiginlegum yferráðum og rekstur undir sameiginlegum yferráðum. Þar að auki gerir IFRS 11 kröfur um að samrekstrarfélög séu færð samkvæmt hlutdeildaraðferðinni en samkvæmt IAS 31 geta samrekstrarfélög verið færð annaðhvort samkvæmt hlutdeildaraðferðinni eða miðað við hlutfallsleg reikningsskil. Samkvæmt IFRS 11 er fyrirkomulag um samrekstur flokkað eftir réttindum og skuldbindingum aðila að fyrirkomulaginu. Samrekstur verður til þegar samrekstraraðili á rétt á eignum og skuldbindingum tengdum fyrirkomulaginu og þar af leiðandi færir hann hlutdeildina sína í eignum, skuldum, tekjum og gjöldum. Samrekstrarfélag verður til þegar samrekstraraðili á rétt á hreinum eignum fyrirkomulagsins og þar af leiðandi færir hann hlutdeildina sína samkvæmt hlutdeildaraðferðinni. Ef IFRS 11 verður samþykktur af Evrópusambandinu mun hann gilda fyrir bankann frá og með samstæðureikningi hans fyrir árið 2013, með afturvirkri beitingu og tilteknum undanþágum frá henni. Bankinn ætlar ekki að innleiða IFRS 11 fyrir gildistöku hans, sem að öðru leyti er ekki vænst að hafi veruleg áhrif á samstæðureikning bankans.
- g) IFRS 12 Upplýsingar um hagsmuni í öðrum félögum, sem inniheldur allar kröfur um upplýsingagjöf vegna fjárfestinga í öðrum dótturfélögum, fyrirkomulag um samrekstur, hlutdeildarfélögum og sérsniðin félög sem eru ekki sameinuð í samstæðu. Kröfurnar um upplýsingagjöf í IFRS 12 eru almennt víðtækari en kröfur gildandi reikningsskilastaðla. Upplýsingarnar sem krafist er samkvæmt IFRS 12 verða að gera notendum reikningsskila einingar kleift að leggja mat á (a) eðli hagsmuna einingar í öðrum félögum og áhættu sem fylgir þeim, og (b) áhrif hagsmuna í öðrum félögum á fjárhagsstöðu, fjárhagslega afkomu og sjóðstreymi einingarinnar. Ef IFRS 12 verður samþykktur af Evrópusambandinu mun hann gilda fyrir bankann frá og með samstæðureikningi hans fyrir árið 2013, með afturvirkri beitingu. Bankinn ætlar ekki að innleiða IFRS 12 fyrir gildistöku hans og er í því ferli að leggja mat á möguleg áhrif IFRS 12 á samstæðureikning bankans. Þó má búast við víðtækari upplýsingagjöf í framtíðinni.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

3.32 (framhald)

- h) IAS 28 Fjárfestingar í hlutdeildarfélagum og samrekstrarfélögum (breytt 2011), sem kemur í stað IAS 28 Fjárfestingar í hlutdeildarfélagum (breytt 2003), og kveður á um reikningsskil fyrir fjárfestingar í hlutdeildarfélagum og setur fram reglurnar um beitingu hlutdeildaraðferðarinnar við færslu fjárfestinga í hlutdeildarfélagum og samrekstrarfélögum. Stærsti hluti breytinganna sem gerðar voru á IAS 28 árið 2011 eru til komnar vegna þess að við staðalinn hefur verið bætt reglum er varða samrekstrarfélög. Grundvallarnálguninni á reikningsskilum fyrir hlutdeildarfélag sem eru færð samkvæmt hlutdeildaraðferðinni hefur ekki verið breytt. Því er í IAS 28 (2011) gerð krafa um að félag með veruleg yfirráð yfir eða sameiginleg yfirráð yfir félagi færi fjárfestinguna í hlutdeildarfélaginu eða samrekstrarfélaginu samkvæmt hlutdeildaraðferðinni, nema þegar fjárfestingin uppfyllir tilteknar undanþágur. IAS 28 (2011) skýrir að heimilt sé að meta annaðhvort alla fjárfestinguna í hlutdeildarfélagi eða hluta hennar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning í samræmi við IAS 39 Fjármálagerningar: færsla og mat (eða IFRS 9, Fjármálagerningar, ef innleiddur), að vissum skilyrðum uppfylltum. IAS 28 (2011) inniheldur nákvæmari reglur varðandi fjárfestingar í hlutdeildarfélagum og samrekstrarfélögum sem uppfylla skilyrði til að flokkast sem til sölu í samræmi við IFRS 5, Fastafjármunir sem haldið er til sölu og aflögð starfsemi. Ef IAS 28 (2011) verður samþykktur af Evrópusambandinu mun hann gilda fyrir bankann frá og með samstæðureikningi hans fyrir árið 2013, með afturvirkri beitingu. Bankinn ætlar ekki að innleiða IAS 28 (2011) fyrir gildistöku hans, sem að öðru leyti er ekki vænst að hafi veruleg áhrif á samstæðureikning bankans.
- i) IFRS 13 Mat á gangvirði, þar sem gangvirði er skilgreint, setur einn heildstæðan ramma utan um mat á gangvirði og setur fram tengdar kröfur um upplýsingagjöf. IFRS 13 veitir itarlegar leiðbeiningar um beitingu varðandi mat á gangvirði og kemur í stað núgildandi leiðbeininga í einstökum alþjóðlegum reikningsskilastöðlum. Kröfur um upplýsingagjöf í IFRS 13 eru almennt víðtækari en kröfur gildandi reikningsskilastaðla. Beita verður IFRS 13 fyrir bæði fjárhagslega og ófjárhagslega liði þegar aðrir alþjóðlegir reikningsskilastaðlar gera kröfur um eða heimila mat á gangvirði, nema undir tilteknum kringumstæðum. Ef IFRS 13 verður samþykktur af Evrópusambandinu mun hann gilda fyrir bankann frá og með samstæðureikningi hans fyrir árið 2013. Bankinn mun þurfa að beita matsreglunum í IFRS 13 framvirkt, frá og með byrjun þess reikningsárs sem bankinn innleiðir IFRS 13 og getur bankinn valið hvort hann birtir þær upplýsingar sem IFRS 13 gerir kröfu um einnig fyrir samanburðartímabil sem eru á undan innleiðingartímabilinu. Bankinn ætlar ekki að innleiða IFRS 13 fyrir gildistöku hans og er í því ferli að leggja mat á möguleg áhrif IFRS 13 á samstæðureikning bankans. Þó má búast við víðtækari upplýsingagjöf í framtíðinni.
- j) Breytingar á IAS 32 og IFRS 7 – Jöfnun fjáreigna og fjárskulda. Breytingarnar á IAS 32 skýra að félag hefur sem stendur framfylgjanlegan rétt til jöfnunar samkvæmt lögum, ef sá réttur er (a) ekki háður framtíðaratburði, og (b) framfylgjanlegur bæði í daglegum rekstri og í tilviki vanskila, greiðsluþrots eða gjaldþrots einingar og allra mótaðila. Breytingarnar á IFRS 7 fela í sér nýjar kröfur um upplýsingagjöf sem myndi gera notendum reikningsskila kleift að leggja mat á áhrif, eða möguleg áhrif, fyrirkomulags um jöfnun á fjárhagsstöðu einingar, þ.m.t. áhrif réttar til jöfnunar sem tengist bókfærðum fjáreignum og fjárskuldum einingar. Ef breytingarnar á IAS 32 verða samþykktar af Evrópusambandinu munu þær gilda fyrir bankann frá og með samstæðureikningi hans fyrir árið 2014. Ef breytingarnar á IFRS 7 verða samþykktar af Evrópusambandinu munu þær gilda fyrir bankann frá og með samstæðureikningi og árshlutareikningum hans fyrir árið 2013. Afturvirkir beitingar er krafist fyrir báðar breytingar á IAS 32 og IFRS 7. Bankinn ætlar ekki að innleiða þessar breytingar fyrir gildistöku þeirra og er í því ferli að meta möguleg áhrif þeirra á samstæðureikning bankans. Þó má búast við víðtækari upplýsingagjöf í framtíðinni.
- k) IFRS 9 Fjármálagerningar, kemur í stað þeirra hluta IAS 39 Fjármálagerningar: færsla og mat, sem snúa að flokkun og mati á fjáreignum og fjárskuldum. Eftirfarandi eru meginatriði IFRS 9:
- Þess er krafist að fjáreignum sé skipt í tvo matsflokka: fjáreignir sem verða metnar á gangvirði eftir upphaflega færslu og fjáreignir sem verða metnar á afskrifuðu kostnaðarverði eftir upphaflega færslu. Ákvörðunin verður að vera tekin við upphaflega færslu. Flokkunin ræðst af viðskiptalíkani einingar fyrir stjórnun fjármálagerninga hennar og eiginleikum samningsbundins sjóðstreymis gerningsins.
 - Gerningur er metinn á afskrifuðu kostnaðarverði eftir upphaflega færslu eingöngu ef hann er skuldagerningur og ef bæði markmið viðskiptalíkans einingar er að halda í eignina til að innheimta samningsbundið sjóðstreymi og ef samningsbundið sjóðstreymi eignarinnar felur í sér eingöngu afborganir höfuðstóls og vexti. Allir aðrir skuldagerningar munu verða metnir á gangvirði í gegnum rekstrarreikning.
 - Allir eiginfjárgerningar munu verða metnir á gangvirði eftir upphaflega færslu. Eiginfjárgerningar sem haldið er til veltuviðskipta verða metnir á gangvirði í gegnum rekstrarreikning. Fyrir alla aðra eiginfjárgerninga verður hægt að taka óafturkallanlega ákvörðun við upphaflega færslu um það hvort innleystur og óinnleystur hagnaður eða tap af gangvirðisbreytingum verða færð í gegnum aðra heildarafkomu frekar en í gegnum rekstrarreikning. Hagnaður eða tap af gangvirðisbreytingum verður ekki millifært síðar í rekstrarreikningi. Hægt verður að taka þessa ákvörðun fyrir hvern og einn gerning fyrir sig. Arður verður færður í rekstrarreikning svo lengi sem hann felur í sér arðsemi á fjárfestingu.
 - Afleiður sem eru innbyggðar í samningum þar sem grunnsamningurinn er fjáreign sem fellur undir gildissvið staðalsins munu ekki verða aðskildar. Þess í stað mun þurfa að ákvarða hvort meta eigi blandaða fjármálagerninginn í heild sinni á afskrifuðu kostnaðarverði eða gangvirði.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

3.32 (framhald)

- IFRS 9 (2010) gerir almennt kröfu um að gangvirðisbreytingar vegna breytinga á lánsfjárahættu skulda, sem eining tilgreinir á gangvirði í gegnum rekstrarreikning, séu færðar í aðra heildarafkomu, og að aðeins eftirstandandi fjárhæð heildarhagnaðar eða taps sé færð í rekstrarreikning. Ekki má millifæra fjárhæðir, sem hafa verið færðar í aðra heildarafkomu, yfir í rekstrarreikning síðar, en heimilt er að millifæra þær innan eiginfjár. Ef færsla hagnaðar eða taps í aðra heildarafkomu leiðir hins vegar til, eða eykur, reikningshaldslegt misræmi í rekstrarreikningi þá ber að færa alla gangvirðisbreytinguna í rekstrarreikning. Þar að auki verður allur hagnaður eða tap af gangvirðisbreytingum áfram fært í rekstrarreikning vegna lánsloforða og fjárhagslegra ábyrgðarsamninga sem eru tilgreindir á gangvirði í gegnum rekstrarreikning.

Sem stendur hefur Alþjóðareikningsskilaráðið (IASB) gefið út tvær útgáfur af IFRS 9. Fyrsta útgáfan var gefin út árið 2009 og önnur útgáfan árið 2010. Útgáfan frá 2010 inniheldur allar reglur úr 2009 útgáfunni, óbreyttar, auk þess sem bætt var við reglum um flokkun og mat á fjárskuldum og afskráningu fjáreigna og fjárskulda. 2010 útgáfan kemur í stað 2009 útgáfunnar. Engu að síður, fyrir reikningsár sem hefjast fyrir 1. janúar 2015, er félögum heimilt að velja hvort þau vilji beita 2009 útgáfunni frekar en 2010 útgáfunni.

Ef IFRS 9 verður samþykktur af Evrópusambandinu mun hann gilda fyrir bankann frá og með samstæðureikningi hans fyrir árið 2015. Við innleiðinguna á IFRS 9 getur bankinn valið um hvort hann vilji endurgera fyrri tímabil eða ekki. Þá mun bankinn þurfa að birta tilteknar upplýsingar um yfirfærsluna frá IAS 39 til IFRS 9. Bankinn ætlar ekki að innleiða IFRS 9 fyrir gildistöku hans og er í því ferli að meta möguleg áhrif hans. Miðað við eðli starfsemi bankans er gert ráð fyrir að staðallinn hafi viðtæk áhrif á samstæðureikning bankans.

Skýringar með ársreikningi samstæðu

Sameining félaga

4. Kaup á rekstrareiningum

4.1 Kaup á Byr hf.

a) Bakgrunnur

Þann 8. júlí gerði Íslandsbanki bindandi tilboð í áskrift nýrra hlutabréfa í viðskiptabankanum Byr hf. („Byr“). Áskriftarferlið hófst í kjölfar viljayfirlýsingar frá júní 2011. Þann 12. júlí 2011 undirritaði Íslandsbanki kaupsamning um kaup á öllu útistandandi hlutafé Byrs við Byr sparisjóð sem átti 88,2% og Fjármálaráðuneytið sem átti 11,8%.

Þann 27. nóvember 2011 eignaðist bankinn 100% hlutfjár í Byr í kjölfar samþykkis Alþingis, Fjármálaeftirlitsins, Samkeppniseftirlitsins og Eftirlitsstofnunar EFTA.

Starfsemi Byr sameinaðist starfsemi bankans þann 1. desember 2011 og mun hið sameinaða félag starfa undir merkjum Íslandsbanka. Starfsemi Byrs var fyrst og fremst á sviði viðskiptabankaþjónustu og rak bankinn sex útibú á Akureyri, í Reykjanesbæ og á höfuðborgarsvæðinu. Fjögur af útibúum Byrs voru sameinuð útibúum Íslandsbanka á fyrsta ársfjórðungi 2012.

b) Greining á hinnu keyptu rekstrareiningu

Við sameininguna við Byr yfirtók Bankinn fjárfestingar þess í dótturfélögum og hlutdeildarfélögum sem hér segir:

Dótturfélög sameinuð að fullu:	Starfsemi	Eignarhluti
D-1 ehf.	Fasteignafélag	100%
Hringur eignarhaldsfélag ehf.	Eignarhaldsfélag	100%
Allianz Ísland hf.	Tryggingafélag	100%
Landkostaland ehf.	Fasteignafélag	100%
Njarðarnes ehf.	Fasteignafélag	100%
Rekstrarfélag Byrs hf.	Rekstrarfélag sjóða	100%
Sparibréf ehf.	Fasteignafélag	100%
Sparvernd ehf.	Fjárfestingarfélag	100%
SPK fjárfesting ehf.	Fjárfestingarfélag	100%
SPN fjárfesting ehf.	Fjárfestingarfélag	100%
SPV fjárfesting hf.	Fjárfestingarfélag	100%
StjórnarZ ehf.	Engin starfsemi	100%
Dótturfélög í sölumeðferð:		
Básbryggja ehf.	Fasteignafélag	100%
Bréfabær ehf.	Fasteignafélag	100%
Fjárvari ehf.	Fasteignafélag	100%
Costa Properties ehf.	Fasteignafélag	100%
Lava Capital ehf.	Eignarhaldsfélag	100%
Lava Capital Ltd.	Eignarhaldsfélag	100%

Dótturfélög eru tekin með í samstæðu jafnvel þótt þau séu eingöngu yfirtekin með það fyrir augum að verða seld og eru skilgreind í sölumeðferð samkvæmt IFRS 5.

Að auki eignaðist bankinn fimm óvirk fyrirtæki með sameiningunni.

4.1 (framhald)

Hlutdeildarfélag yfirtekin við sameiningu:	Starfsemi	Eignarhluti
Teris	Upplýsingatæknipjónusta	42,85%
Íslensk verðbréf hf.	Umsjón verðbréfasjóða	27,51%
FSP Holding ehf.	Eignarhaldsfélag	26,80%
Grófargil ehf.	Bókhaldspjónusta	25,00%
Eignarhaldsfélagið ehf.	Eignarhaldsfélag	24,99%
Borgun hf.	Greiðslukortafyrirtæki	22,00%
Reiknistofa bankanna hf.	Greiðslupjónustufyrirtæki	7,21%

Borgun hf. („Borgun“) var hlutdeildarfélag bankans fyrir sameininguna við Byr. Samanlögð hlutafjáreign í Borgun eftir sameininguna er 61,3%. Bankinn hefur því náð yfirráðum í félaginu í krafti samanlagðs atkvæðisréttar og hefur í kjölfarið endurflokkað Borgun sem dótturfélag.

c) Greining á keyptum eignum og skuldum

Bankinn hefur framkvæmt gangvirðismat á yfirteknum eignum og skuldum sem tekur mið af ástandi og óvissu.

Gangvirði aðgreinanlegra eigna og skulda sem yfirteknar voru er eftirfarandi:

Hreinar aðgreinanlegar eignir og skuldir Byrs	Gangvirði á yfirtökudegi
Handbært fé og innstæður í Seðlabanka Íslands	4.090
Skuldabréf og skuldagerningar	7.614
Hlutabréf og eiginfjárgerningar	1.773
Útlán til lánastofnana	853
Útlán til viðskiptavina	82.703
Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum	1.121
Fjárfestingar í dótturfélögum	1.983
Varanlegir rekstrarfjármunir	1.086
Fastafjármunir til sölu og aflögð starfsemi	3.050
Aðrar eignir	8.775
Eignir	113.048
Innlán Seðlabanka Íslands	55
Innlán lánastofnana	5.701
Innlán viðskiptavina	117.705
Lántaka	82
Skattsskuldir	122
Ábyrgðir	68
Aðrar skuldir	587
Skuldir	124.320
Gangvirði aðgreinanlegra keyptra eigna og yfirtekinna skulda	(11.273)
Kaupvirði í formi útgefnis skuldabréfs	(6.600)
Viðskiptavild	(17.873)

4.1 (framhald)

Viðskiptavild sem myndaðist vegna kaupanna má rekja til þeirra samlegðaráhrifa sem gert var ráð fyrir að náð yrði með samþættingu starfsemi Byrs við núverandi starfsemi bankans. Viðskiptavildin var virðisrýrð í heild sinni í árslok og er frádráttarbær frá skatti yfir 5 ára tímabil (sjá skýringu 41).

Heildargangvirði útlána og krafna er 83.556 milljónir króna en samningsbundnar fjárhæðir nema í heild 148.755 milljónum króna, þar af eru 65.199 milljónir króna sem ekki er gert ráð fyrir að hægt verði að innheimta.

d) Greining á kostnaði vegna sameiningarinnar

Heildar endurgjald bankans fyrir Byr var 6.600 milljónir króna í formi skuldabréfa útgefnum til Byrs Sparisjóðs og Fjármálaráðuneytisins. Fjárhæðin getur lækkað vegna lána eða annarra gildra krafna í eigu Byrs sem greiddar eru með skuldajöfnun á móti kröfum í Byr sparisjóð. Ennfremur getur fjárhæðin lækkað ef ein eða fleiri fullyrðingar eða ábyrgðir Byrs sparisjóðs eða Fjármálaráðuneytisins reynast rangar, ófullnægjandi eða villandi, eða upplýsingar úr gagnaherbergi Byrs reynast vera rangar, ófullnægjandi eða villandi.

Kostnaður bankans í tengslum við kaupin nam 743 milljónum króna vegna lögfræðiþóknana, endurskoðunarkostnaðar, kostnaðar við upplýsingaþjónustu og fleira. Þessi kostnaður hefur verið færður undir rekstrarkostnað í yfirliti yfir heildarafkomu.

e) Fjárhagsleg áhrif sameiningarinnar færð á núverandi reikningstímabil

Starfsemi Byrs sameinaðist starfsemi bankans og því er framlag Byrs til heildarrekstrartekna og heildarhagnaðar sem fært er á núverandi tímabil ekki greinanlegt.

Frá sameiningunni 1. desember 2011 hefur hlutdeild dótturfélaga, sem urðu hluti af samstæðu bankans við sameininguna við Byr, í rekstrartekjum bankans numið 119 milljónum króna og hlutdeild í hagnaði hefur numið 59 milljónum króna. Fastafjármunir til sölu og aflögð starfsemi skiluðu hreinum hagnaði sem nam 184 milljónum króna.

4.2 Kaup á dótturfélögum sem eingöngu eru ætluð til sölu

Þann 12. janúar 2011 fékk bankinn yferráð yfir Jarðborunum ehf., fyrirtæki sem sérhæfir sig í að bora eftir jarðvarma, með nýtingu kaupréttar til að eignast 100% hlut í félaginu. Kauprétturinn var hluti af endurskipulagningu fyrri eiganda. Félagið telst aflögð starfsemi samkvæmt IFRS 5 og hefur verið flokkað undir fastafjármuni til sölu og aflagða starfsemi. Bankinn samþykkti sölu á 82% eignahlut sínum í Jarðborunum í janúar 2012 sem gengið verður endanlega frá á fyrsta ársfjórðungi 2012.

Þann 4. febrúar 2011 eignaðist bankinn 62,9% eignarhlut í Bifreiðum og landbúnaðarvélum ehf., sem er bifreiða og landbúnaðarvélaumboð, og 62,9% eignarhlut í Ingvari Helgasyni ehf., sem er bifreiðaumboð, í gegnum eignarhaldsfélag sitt BLIH ehf., en það er í 100% eigu bankans. Yfirtakan átti sér stað í kjölfar fullnustu veðs. Bæði félögin teljast vera aflögð starfsemi samkvæmt IFRS 5 og hafa því verið flokkuð undir fastafjármuni og aflagða starfsemi í sölumæðferð. BLIH ehf. var selt 17. nóvember 2011.

Eftir fjárhagslega endurskipulagningu Icelandair Group hf. þann 28. febrúar 2011, en þar var bankinn í leiðandi stöðu, eignaðist eignastýringarfyrirtæki bankans, Miðengi, 71,1% eignarhlut í Bláfugli ehf., sem er flugþjónustufyrirtæki, og 71,1% eignarhlut í IG Invest ehf. sem er flugvélaumiðlun og flugvélaeiga í gegnum eignarhaldsfélag sitt SPW ehf. sem er í 100% eigu bankans. Bæði félögin teljast til aflagðrar starfsemi samkvæmt IFRS 5 og hafa því verið flokkuð undir fastafjármuni til sölu og aflagða starfsemi.

Þann 22. desember 2011 fékk bankinn yferráð yfir Höfðatorgi ehf., eiganda skrifstofubyggingar í Reykjavík, í kjölfar fullnustu veða. Félagið fellur undir skilgreininguna sem aflögð starfsemi samkvæmt IFRS 5 og hefur því verið flokkuð undir fastafjármuni til sölu og aflagða starfsemi.

4.3 Kaup á eignarhlutum án yferráða

Á reikningstímabilinu eignaðist bankinn 45% viðbótar eignarhlut í Kreditkortum hf. en fyrir átti bankinn 55% eignarhlut. Endurgjaldið var í formi 15,71% eignarhlutar í Borgun og gjaldfærði bankinn lækun á eignarhlutum án yferráða sem nemur 230 milljónum króna.

4.4 Breytingar á eignarhaldi dótturfélaga

Á reikningstímabilinu seldi bankinn 15,71% af eignarhlut sínum í Borgun sem endurgjald fyrir 45% eignarhlut í Kreditkortum hf. Í kjölfar viðskiptanna fór bankinn ekki lengur með yferráð yfir dótturfélagi sínu Borgun þar sem eignarhlutur bankans fór niður í 39,29% og því var fyrirtækið endurflokkað sem hlutdeildarfélag bankans.

4.4 (framhald)

Bankinn færði tap að fjárhæð 58 milljónir króna vegna sölunnar og í yfirliti yfir heildarafkomu er það fært undir hrein fjármunagjöld. Samanburðarupplýsingar í yfirliti yfir heildarafkomu og efnahagsreikningi hafa ekki verið uppfærðar í samræmi við breytinguna.

Þann 27. nóvember 2011 eignaðist bankinn 22% eignarhlut í hlutdeildarfélagi sínu Borgun við sameininguna við Byr og varð heildar eignarhlutur bankans í Borgun því 61,3%. Bankinn náði því aftur yfirráðum yfir Borgun í krafti meirihluta eignar sinnar í fyrirtækinu og endurflokkaði því Borgun sem dótturfélag. Borgun er hluti af bankanum við árslok 2011 og hlutdeild þess í heildarrekrartekjum bankans eru 561 milljónir króna og hlutdeild í hagnaði bankans á tímabilinu er 15 milljónir króna.

4.5 Sala dótturfélaga

Þann 28. mars 2011 seldi bankinn 100% eignarhlut sinn í Steypustöðinni hf. Fyrirtækið var flokkað undir fastafjármuni til sölu og aflagða starfsemi. Söluhagnaður er færður undir hagnað af aflagðri starfsemi að frádregnum tekjuskatti.

Þann 30. júní 2011 seldi bankinn 90% eignarhlut sinn í Eik Fasteignafélagi ehf. Fyrirtækið var flokkað undir fastafjármuni til sölu og aflagða starfsemi. Söluhagnaður er færður undir hagnað af aflagðri starfsemi að frádregnum tekjuskatti.

Þann 17. nóvember 2011 seldi bankinn 100% eignarhlut sinn í BLIH ehf. Fyrirtækið var flokkað undir fastafjármuni til sölu og aflagða starfsemi. Söluhagnaður er færður undir hagnað af aflagðri starfsemi að frádregnum tekjuskatti.

Þann 22. desember 2011 seldi bankinn 100% eignarhlut sinn í Hliðarsmára 3 ehf. Fyrirtækið var flokkað undir fastafjármuni til sölu og aflagða starfsemi. Söluþap er fært undir hagnað af aflagðri starfsemi að frádregnum tekjuskatti.

Skýringar með ársreikningi samstæðu

Starfsþættir

5. Starfsþáttur er aðgreinanlegur hluti bankans sem býður upp á þjónustu eða vörur sem fela í sér áhættu og umbun sem getur verið frábrugðin áhættu annarra starfsþátta. Viðskipti á milli starfsþátta eru samkvæmt almennum viðskiptaskilmálum og skilyrðum. Enginn einn viðskiptavinur skapar 10% eða meira af samanlögðum tekjum bankans.

Reikningsskilaaðferðir aðgreindra starfsþátta eru í samræmi við reikningsskilaaðferðir bankans. Tilgreindur hagnaður starfsþáttarins er sá hagnaður sem kynntur er stjórnendum bankans og bankastjórn í þeim tilgangi að ráðstafa auðlindum og árangursmeta starfsþætti.

Bankanum er skipt niður í sex megin starfsþætti, byggt á vöruframboði og þjónustu:

- a) Viðskiptabankasvið rekur útibú og eignafjármögnun. Útibúin þjónusta einstaklinga, lítil og meðalstór fyrirtæki frá 26 útibúum víða um landið.
- b) Fyrirtækjasvið veitir miðlungstörum og stærri fyrirtækjum fjármálaþjónustu. Að auki stýrir sviðið endurskipulagningu lánasafns stærri fyrirtækja sem eiga í greiðsluferfiðleikum.
- c) Markaðir sjá um miðlun verðbréfa, erlends gjaldeyris og afleiða ásamt umsjón peningamarkaðsútlána og millibankaþjónustu. Sviðið býður þar að auki fjölbreytta þjónustu á sviði fyrirtækjaráðgjafar innanlands. Einnig veita þeir þjónustu í sjávarútvegsgeiranum á alþjóðavettvangi.
- d) Eignastýring býður fjölbreytt úrval vöru og þjónustu á sviði eignastýringar fyrir einstaklinga, fyrirtæki og fagfjárfesta. Eignastýring samanstendur af VÍB sem starfar á sviði eignastýringar og Íslandssjóðum sem er rekstrarfélag verðbréfa- og fjárfestingasjóða. Virðisbreytingar hjá Eignastýringu eru vegna útleiðingar lítillar lánabókar.
- e) Miðengi er eignauslýsufyrirtæki sem heldur utan um fyrirtæki sem bankinn hefur fullnustað í kjölfar greiðslufalla, endurskipulagningar skulda og gjaldþrota viðskiptavina. Markmiðið er að selja fyrirtækin við fyrsta tækifæri.
- f) Fjárstýring heldur utan um óúthlutað eigið fé og sér um lausafjárstýringu, fjármögnun bankans og eignarhluti bankans í félögum.

Stoðeiningar bankans eru: Skrifstofa bankastjóra, Mannauðsstjórnun, Áhættustýring og lánaeftirlit, Lögfræðisvið, Fjármálasvið og Rekstrar- og upplýsingatæknisvið.

Fjármagni er úthlutað til starfsþátta á grundvelli lágmarks eiginfjárlutfalls eiginfjárfáttar A eins og það er ákvarðað af Fjármálaeftirlitinu eða 12% af meðaltali áhættuveginna eigna. Starfsþættirnir fá áhættulausa vaxtaávöxtun af þeirri fjárhæð. Eftirstöðvar eiginfjár eru færðar undir Fjárstýringu.

Árið 2011

Rekstur

	Viðskipta- bankasvið	Fyrirtækja- svið	Markaðir	Eigna- stýring	Miðengi	Fjárstýring	Stoðeiningar og jöfnunarfærslur	Samtals
Hreinar vaxtatekjur	17.923	7.985	137	965	(818)	5.936	(903)	31.225
Hrein virðisbreyting	(6.921)	7.447	-	(1.863)	403	-	(286)	(1.220)
Hreinar þóknatekjur	3.071	186	1.179	1.404	(31)	(105)	262	5.966
Aðrar rekstrartekjur (gjöld)	47	2.550	(96)	172	(4)	591	1.221	4.480
Rekstrartekjur (gjöld) samtals	14.119	18.168	1.220	678	(450)	6.423	293	40.451
Rekstrarkostnaður	(6.221)	(835)	(757)	(836)	(177)	(169)	(10.875)	(19.870)
Iðgjald í Tryggingarsjóð	(855)	(0)	(0)	(63)	-	(46)	(1)	(965)
Virðisrýrnun viðskiptavildar	-	-	-	-	-	-	(17.873)	(17.873)
Áhrif hlutdeildarféлага	-	-	-	-	-	39	-	39
Hagnaður (tap) fyrir skatta	7.043	17.333	463	(222)	(628)	6.247	(28.455)	1.782
Rekstrartekjur starfsþáttar frá ytri viðskiptavinum	18.203	25.423	1.156	91	(450)	(4.608)	636	40.451
Rekstrartekjur starfsþáttar frá öðrum starfsþáttum	(4.084)	(7.254)	64	587	-	11.030	(343)	0

Skýringar með ársreikningi samstæðu

5 (framhald)

31. desember 2011	Viðskipta- bankasvið	Fyrirtækja- svið	Markaðir	Eigna- stýring	Miðengi	Fjárstýring	Stoðeiningar og jöfnunar færslur	Samtals
Eignir starfsþáttar	380.905	183.908	1.099	7.175	26.820	193.311	2.697	795.915
Skuldir starfsþáttar	396.606	207	1.608	28.401	21.401	243.623	(19.634)	672.212

Árið 2010

Rekstur

	Viðskipta- bankasvið	Fyrirtækja- svið	Markaðir	Eigna- stýring	Miðengi	Fjárstýring	Stoðeiningar og jöfnunar færslur	Samtals
Hreinar vaxtatekjur	19.183	10.300	370	1.513	(380)	4.440	(553)	34.874
Hrein virðisbreyting	2.028	12.715	10	(229)	(408)	45	(168)	13.993
Hreinar þóknunatekjur	3.970	302	1.625	1.404	(55)	(19)	153	7.380
Önnur (rekstrargjöld) tekjur	(188)	506	87	1	238	(1.015)	(317)	(687)
Rekstrartekjur (gjöld) samtals	24.994	23.823	2.093	2.689	(604)	3.450	(885)	55.560
Rekstrarkostnaður	(5.882)	(796)	(496)	(811)	(219)	(304)	(9.358)	(17.866)
Iðgjald í Tryggingarsjóð	(430)	(1)	(0)	(29)	-	(147)	0	(607)
Virðisrýrnun viðskiptavildar	-	-	-	-	-	-	-	-
Áhrif hlutdeildarféлага	-	-	-	-	-	-	-	-
Hagnaður (tap) fyrir skatta	18.682	23.026	1.597	1.849	(824)	3.000	(10.243)	37.087

Rekstrartekjur starfsþáttar frá ytri viðskiptavinum	25.825	23.493	9.879	2.677	(604)	(5.149)	(561)	55.560
Rekstrartekjur starfsþáttar frá öðrum starfsþáttum	(831)	330	(7.786)	12	0	8.599	(324)	(0)

31. desember 2010

Eignir starfsþáttar	297.747	175.907	255	10.231	9.161	181.862	8.059	683.222
Skuldir starfsþáttar	292.385	929	468	19.195	6.236	240.154	2.392	561.759

Skýringar með ársreikningi samstæðu

Yfirlit ársfjórðunga

6. Starfsemi eftir ársfjórðungum:

2011	Fjórði árs- fjórðungur	Þriðji árs- fjórðungur*	Annar árs- fjórðungur*	Fyrsti árs- fjórðungur*	Samtals
Hreinar vaxtatekjur	7.074	7.848	8.242	8.061	31.225
Virðisbreyting útlána og krafna	(465)	(576)	409	(664)	(1.296)
Almenn virðisrýrnun	64	167	16	(171)	76
Hreinar þóknatekjur	1.600	1.353	1.298	1.715	5.966
Hreinar fjármunatekjur (gjöld)	2.986	131	(330)	(138)	2.649
Hreinn gengissagnaður	529	72	134	202	937
Önnur (rekstrargjöld) tekjur	(74)	312	297	359	894
Rekstrarkostnaður	(6.118)	(4.378)	(4.671)	(4.703)	(19.870)
Virðisrýrnun viðskiptavildar	(17.873)	-	-	-	(17.873)
Iðgjald í Tryggingarsjóð innstæðueigenda og fjárfesta	(281)	(252)	35	(467)	(965)
Áhrif hlutdeildarféлага	39	-	-	-	39
(Tap) hagnaður fyrir skatta	(12.519)	4.677	5.430	4.194	1.782
Tekjuskattur	3.022	(1.030)	(1.202)	(865)	(75)
Bankaskattur	(173)	(165)	(289)	(55)	(682)
(Tap) hagnaður af áframhaldandi starfsemi	(9.670)	3.482	3.939	3.274	1.025
Hagnaður (tap) tímabilsins af aflagðri starfsemi	190	(198)	537	312	841
(Tap) hagnaður tímabilsins	(9.480)	3.284	4.476	3.586	1.866

*Afkoma fyrstu sex mánuði ársins var könnuð af endurskoðendum bankans með áherslu á útlánasafnið, en milliuppgjör voru ekki endurskoðuð. Löggjöf um Tryggingarsjóð innstæðueigenda og fjárfesta var breytt í júní 2011 sem leiddi til þess að breyting var gerð á áætluðum iðgjöldum til sjóðsins.

2010	Fjórði árs- fjórðungur	Þriðji árs- fjórðungur*	Annar árs- fjórðungur*	Fyrsti árs- fjórðungur*	Samtals
Hreinar vaxtatekjur	9.128	8.308	8.289	9.149	34.874
Virðisbreyting útlána og krafna	12.267	2.714	702	(1.176)	14.507
Almenn virðisrýrnun	(41)	137	(49)	(561)	(514)
Hreinar þóknatekjur	2.146	1.902	1.708	1.624	7.380
Hrein (fjármunagjöld) tekjur	(548)	72	(49)	(385)	(910)
Hreinn gengissagnaður (tap)	1.391	(2.406)	179	(127)	(963)
Aðrar rekstrartekjur	490	217	392	87	1.186
Rekstrarkostnaður	(4.795)	(4.339)	(4.690)	(4.042)	(17.866)
Iðgjald í Tryggingarsjóð innstæðueigenda og fjárfesta	270	(314)	(251)	(312)	(607)
Áhrif hlutdeildarféлага	-	(50)	50	-	-
Hagnaður fyrir skatta	20.308	6.241	6.281	4.257	37.087
Tekjuskattur	(3.323)	(1.544)	(1.540)	(807)	(7.214)
Bankaskattur	(221)	-	-	-	(221)
Hagnaður af áframhaldandi starfsemi	16.764	4.697	4.741	3.450	29.652
(Tap) hagnaður tímabilsins af aflagðri starfsemi	(545)	164	(35)	133	(283)
Hagnaður tímabilsins	16.219	4.861	4.706	3.583	29.369

*Afkoma fyrstu sex mánuði ársins var könnuð af endurskoðendum bankans en milliuppgjör voru ekki endurskoðuð.

Skýringar með ársreikningi samstæðu

Fjáreignir og fjárskuldir

7. Eftirfarandi töflur sýna bókfært virði fjáreigna og fjárskulda í samræmi við flokkun þeirra í IAS 39 Fjármálagerningar skráning og mat:

31. desember 2011

	Skýringar	Veltufjár- eignir og skuldir	Fjáreignir á gangvirði	Útlán og kröfur	Skuldir á afskrifuðu kostnaðar- verði	Samtals
Sjóður og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	26	-	-	57.992	-	57.992
<i>Útlán og kröfur</i>						
Útlán til lánastofnana	31-32	-	-	43.655	-	43.655
Útlán til viðskiptavina	33-34	-	-	564.394	-	564.394
Útlán og kröfur		-	-	666.041	-	666.041
<i>Skuldabréf og skuldagerningar</i>						
Skráð		23.095	31.610	-	-	54.705
Óskráð		-	3.957	-	-	3.957
Skuldabréf og skuldagerningar	29	23.095	35.567	-	-	58.662
<i>Hlutabréf og eiginfjárgerningar</i>						
Skráð		1.079	5.207	-	-	6.286
Óskráð		-	4.821	-	-	4.821
Hlutabréf og eiginfjárgerningar	30	1.079	10.028	-	-	11.107
Afleiðusamningar	28	339	-	-	-	339
Fjáreignir samtals		24.513	45.595	666.041	-	736.149
<i>Fjárskuldir</i>						
Fjárskuldir	44	9.346	-	-	-	9.346
Afleiðusamningar	28	4.027	-	-	-	4.027
Innlán Seðlabanka Íslands	45	-	-	-	73	73
Innlán lánastofnana	45	-	-	-	62.772	62.772
Innlán viðskiptavina	46-47	-	-	-	462.943	462.943
Lántaka	48	-	-	-	63.221	63.221
Vikjandi lán	49	-	-	-	21.937	21.937
Fjárskuldir samtals		13.373	-	-	610.946	624.319

Skýringar með ársreikningi samstæðu

7. (framhald)

31. desember 2010

	Skýringar	Veltufjár- eignir og skuldir	Fjáreignir á gangvirði	Útlán og kröfur	Skuldir á afskrifuðu kostnaðar- verði	Samtals
Sjóður og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	26	-	-	30.799	-	30.799
<i>Útlán og kröfur</i>						
Útlán til lánastofnana	31-32	-	-	30.870	-	30.870
Útlán til viðskiptavina	33-34	-	-	515.161	-	515.161
Útlán og kröfur		-	-	576.830	-	576.830
<i>Skuldabréf og skuldagerningar</i>						
Skráð		36.201	30.338	-	-	66.539
Óskráð		-	1.485	-	-	1.485
Skuldabréf og skuldagerningar	29	36.201	31.823	-	-	68.024
<i>Hlutabréf og eiginfjárgerningar</i>						
Skráð		411	51	-	-	462
Óskráð		-	2.560	-	-	2.560
Hlutabréf og eiginfjárgerningar	30	411	2.611	-	-	3.022
Afleiðusamningar	28	70	-	-	-	70
Fjáreignir samtals		36.682	34.434	576.830	-	647.946
Fjárskuldir	44	9.090	-	-	-	9.090
Afleiðusamningar	28	429	-	-	-	429
Innlán Seðlabanka Íslands	45	-	-	-	26	26
Innlán lánastofnana	45	-	-	-	96.212	96.212
Innlán viðskiptavina	46-47	-	-	-	327.158	327.158
Lántaka	48	-	-	-	55.425	55.425
Vikjandi lán	49	-	-	-	21.241	21.241
Fjárskuldir samtals		9.519	-	-	500.062	509.581

Skýringar með ársreikningi samstæðu

Upplýsingar um gangvirði fjármálagerna

8. Gangvirði fjármálagernings er viðskiptaverð hans milli ótengdra aðila, sem eru upplýstir og fúsir til viðskiptanna, greitt á viðskiptalegum forsendum á matsdegi. Þegar markaðsverð liggur ekki fyrir beitir bankinn verðmatsaðferðum sem byggja á ályktunum og forsendum sem eru í samræmi við þær sem markaðspáttakendur myndu miða við, við verðlagningu fjármálagerningsins. Í sumum tilfellum beitir bankinn nálgunaraðferðum. Þessar nálgunaraðferðir eru útskýrðar nánar hér fyrir neðan.

Fjármálagerningar á kostnaðarverði

Útlán í efnahagsreikningi bankans sem færð eru á afskrifuðu kostnaðarverði eru þrenns konar: lánasafn sem keypt var af Glitni, lánasafn sem keypt var af Byr og ný lán sem eiga uppruna sinn í bankanum.

Útlán í lánasafninu sem keypt var frá Glitni eru færð með aðferð virkra vaxta og eru því núvirt með þeirri ávöxtunarkröfu sem ákvörðuð var við kaupin. Í ljósi þeirrar óvissu sem enn ríkir í efnahagsumhverfinu og lagalegrar og pólitískrar óvissu, t.d. í tengslum við erlend lán og kvótakerfið, er bankinn þeirrar skoðunar að ekki sé tímabært að endurmeta ávöxtunarkröfu hins yfirteknra lánasafns. Þetta er varfærið mat á gangvirði keypta lánasafnsins.

Lánasafn Byrs sem var nýlega keypt var bókað á gangvirði á kaupdegi og telur bankinn að núverandi bókfært virði þess endurspegli gangvirði að fullu.

Meirihluti þeirra lána sem gefin hafa verið út nýlega bera breytilega vexti og telur bankinn að ekki hafi orðið neinar marktækar breytingar á greiðslugetu skuldaranna frá útgáfu lánanna. Þar af leiðandi endurspeglast gangvirði þeirra að fullu í bókfærðu virði.

Á grundvelli þess sem að ofan greinir er það mat bankans að gangvirði lánasafnsins sé jafnt bókfærðu virði þess.

Flestar innstæður bera breytilega vexti og gangvirði þeirra er því jafnt bókfærðu virði. Bankinn reiknar gangvirði innstæðna, sem bundnar eru til lengri tíma með fasta vexti, með tímabilsnálgun, með því að reikna mismuninn á núverandi vaxtastigi hværrar skuldbindingar og því vaxtastigi sem áætlað er að svipuð vara myndi bera í dag. Bankinn metur skuldagerninga og annað lánsfé á markaðsvirði þar sem það er mögulegt en aðrar skuldir eru metnar með sama hætti og innstæður.

Gangvirði handbærs fjár og innstæðna hjá Seðlabanka Íslands er talið vera jafnt bókfærðu virði þar sem innstæðurnar eru í eðli sínu til skamms tíma. Skuldbindingar í vikjandi lánnum bera breytilega vexti og bankinn telur að ekki hafi orðið neinar breytingar á fjármögnunarálagi frá því að lánin voru gefin út. Þar af leiðandi er gangvirði þeirra jafnt bókfærðu virði.

Eftirfarandi tafla sýnir gangvirði eigna og skulda bankans sem bókfærðar eru á afskrifuðu kostnaðarverði:

	Bókfært virði 2011	Gangvirði 2011	Bókfært virði 2010	Gangvirði 2010
Fjáreignir:				
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	57.992	57.992	30.799	30.799
Útlán til lánastofnana	43.655	43.655	30.870	30.870
Útlán til viðskiptavina	564.394	564.394	515.161	515.161
Fjáreignir samtals	666.041	666.041	576.830	576.830
Fjárskuldir:				
Innlán Seðlabanka Íslands	73	73	26	26
Innlán lánastofnana	62.772	62.778	96.212	96.366
Innlán viðskiptavina	462.943	463.197	327.158	327.341
Lántaka	63.221	64.725	55.425	57.619
Vikjandi lán	21.937	21.937	21.241	21.241
Fjárskuldir samtals	610.946	612.710	500.062	502.593

Skýringar með ársreikningi samstæðu

9. Þrepaskipting gangvirðis

Taflan að neðan flokkar fjármálagerninga, sem eru færðir á gangvirði, samkvæmt verðmatsaðferð. Mismunandi þrep hafa verið skilgreind með eftirfarandi hætti:

1. þrep: Skráð verð (óleiðrétt) á virkum markaði sambærilegra eigna og skulda.
2. þrep: Matsverð sem byggir á greinanlegu skráðu verði sambærilegra eigna og skulda í 1. þrepi, annaðhvort beint eða óbeint (t.d. afleitt af verði).
3. þrep: Matsverð eigna og skulda sem byggir ekki á greinanlegum markaðsupplýsingum.

Taflan hér að neðan sýnir þrepaskiptingu gangvirðis fjáreigna og fjárskulda, sem eru færðar á gangvirði í efnahagsreikningi, 31. desember 2011:

Fjáreignir:	1. þrep	2. þrep	3. þrep	Samtals
Skuldabréf og skuldagerningar	55.359	887	2.416	58.662
Hlutabréf og eiginfjárgerningar	1.421	-	9.686	11.107
Afleiðusamningar	153	-	186	339
Fjáreignir samtals	56.933	887	12.288	70.108
Fjárskuldir:				
Fjárskuldir	9.346	-	-	9.346
Afleiðusamningar	337	-	3.690	4.027
Fjárskuldir samtals	9.683	-	3.690	13.373

Eitt ríkisskuldabréf (RIKH 18 1009) hefur verið flutt úr 2. þrepi yfir í 1. þrep frá 31. desember 2010 þar sem það var ranglega flokkað á síðasta ári. Engin önnur skuldabréf hafa verið flutt á milli liða.

Taflan hér fyrir neðan sýnir þrepaskiptingu gangvirðis fjáreigna og fjárskulda, sem eru færðar á gangvirði í efnahagsreikningi, 31. desember 2010:

Fjáreignir:	1. þrep	2. þrep	3. þrep	Samtals
Skuldabréf og skuldagerningar	35.627	30.591	1.806	68.024
Hlutabréf og eiginfjárgerningar	362	50	2.610	3.022
Afleiðusamningar	12	-	58	70
Fjáreignir samtals	36.001	30.641	4.474	71.116
Fjárskuldir				
Fjárskuldir	9.090	-	-	9.090
Afleiðusamningar	44	313	72	429
Fjárskuldir samtals	9.134	313	72	9.519

Skýringar með ársreikningi samstæðu

Hreinar vaxtatekjur

10. Hreinar vaxtatekjur sundurliðast þannig:

	2011	2010
Vaxtatekjur:		
Sjóður og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	1.449	1.189
Útlán og kröfur	49.217	57.517
Fjáreignir	541	860
Fjáreignir á gangvirði í gegnum rekstrarreikning	1.336	2.116
Aðrar eignir	128	94
Vaxtatekjur samtals	52.671	61.776
Vaxtagjöld:		
Innlán lánastofnana og Seðlabanka Íslands	(1.789)	(5.084)
Innlán viðskiptavina	(12.149)	(16.396)
Lántaka	(5.668)	(3.564)
Víkjandi lán	(1.207)	(1.060)
Fjárskuldir	(392)	(425)
Önnur vaxtagjöld	(241)	(373)
Vaxtagjöld samtals	(21.446)	(26.902)
Hreinar vaxtatekjur	31.225	34.874
Vaxtamunur (hlutfall hreinna vaxtatekna af meðaleignum)	4,5%	5,0%

Hrein virðisbreyting

11. Hrein virðisbreyting sundurliðast þannig:

	2011	2010
Gjaldfærð virðisrýrnun:		
Sértæk virðisrýrnun	(16.545)	(27.798)
(Gjaldfærð) bakfærð virðisrýrnun vegna gengismunar	(5.081)	8.297
Hrein sértæk virðisrýrnun	(21.626)	(19.501)
Almenn virðisrýrnun	76	(514)
Gjaldfærð virðisrýrnun (sjá skýringu 35)	(21.550)	(20.015)
Hrein virðisbreyting útlána og krafna:		
Tekjur vegna endurmetins greiðslufláðis útlána	15.249	42.305
Sértæk virðisrýrnun	(21.626)	(19.501)
Hagnaður (tap) gengismunar (sjá skýringu 16)	5.081	(8.297)
Hrein virðisbreyting útlána og krafna	(1.296)	14.507

Gengishagnaður vegna viðskiptavina með erlend lán og sjóðstreymi í íslenskum krónum er virðisrýrður og honum jafnað á móti heildargengishagnaði (tapi) samkvæmt skýringu 16. Gengistap er fært eftir að hagnaður sem áður hefur verið virðisrýrður hefur verið bakfærður. Frekari umfjöllun um virðisrýrnun gengishagnaðar er að finna í skýringu 2.5 (d).

Skýringar með ársreikningi samstæðu

Hreinar þóknanatekjur

12. Hreinar þóknanatekjur sundurliðast þannig:

	2011	2010
Þóknanatekjur:		
Eignastýring	1.205	1.265
Verðbréfavíðskipti	315	426
Greiðslumiðlun	4.214	6.477
Útlán og ábyrgðir	906	873
Erlend víðskipti	860	1.192
Ráðgjöf	279	555
Aðrar þóknanatekjur	919	518
Þóknanatekjur samtals	8.698	11.306
Þóknanagjöld:		
Millibankagjöld	(536)	(931)
Verðbréfavíðskipti	(143)	(16)
Uppgjör víðskipta	(1.968)	(2.799)
Önnur þóknanagjöld	(85)	(180)
Þóknanagjöld samtals	(2.732)	(3.926)
Hreinar þóknanatekjur	5.966	7.380

Hreinar fjármunatekjur (gjöld)

13. Hreinar fjármunatekjur (gjöld) sundurliðast þannig:

	2011	2010
Hreint tap af veltufjárgerningum	(429)	(12)
Hreinn hagnaður (tap) af fjármálagerningum tilgreindum á gangvirði í gegnum rekstur	3.136	(898)
Tap við lok yfirráða yfir dótturfélagi	(58)	-
Hreinar fjármunatekjur (gjöld)	2.649	(910)

Hreint tap af veltufjárgerningum

14. Hreint tap af veltufjárgerningum sundurliðast þannig:

	2011	2010
Hlutabréf og tengdar afleiður	52	91
Skuldabréf og tengdar afleiður	(533)	(95)
Aðrar afleiður	52	(8)
Hreint tap af veltufjárgerningum	(429)	(12)

Hreinn hagnaður (tap) af fjármálagerningum tilgreindum á gangvirði í gegnum rekstur

15. Hreinn hagnaður (tap) af fjármálagerningum tilgreindum á gangvirði í gegnum rekstur sundurliðast þannig:

	2011	2010
Hlutabréf	3.151	(898)
Skuldabréf	(15)	-
Hreinn hagnaður (tap) af fjármálagerningum tilgreindum á gangvirði í gegnum rekstur	3.136	(898)

Skýringar með ársreikningi samstæðu

Hreinn gengishagnaður (tap)

16. Hreinn gengishagnaður (tap) sundurliðast þannig:

	2011	2010
Eignir:		
Sjóður og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	25	(115)
Fjáreignir	(1.448)	(2.360)
Útlán til lánastofnana	2.217	(4.535)
Útlán til viðskiptavina	10.099	(14.569)
Aðrar eignir	52	(107)
Samtals	10.945	(21.686)
Skuldir:		
Innlán lánastofnana	(299)	691
Innlán viðskiptavina	(3.861)	8.114
Vikjandi lán	(696)	3.602
Aðrar skuldir	(71)	19
Samtals	(4.927)	12.426
Gengishagnaður (tap)	6.018	(9.260)
(Gjaldfærður) bakfærður gengishagnaður af lánum til viðskiptavina með sjóðstreymi í ISK*	(5.081)	8.297
Hreinn gengishagnaður (tap)	937	(963)

*Nánari umfjöllun er að finna í skýringu 2.5 (c)

Aðrar rekstrartekjur

17. Aðrar rekstrartekjur sundurliðast þannig:

	2011	2010
Þjónustusamningar	314	393
Leigutekjur af fasteignum	127	122
Leigutekjur af fullnustueignum	235	205
Lögfræðiþjónusta	83	148
Innleyst (tap) hagnaður af varanlegum rekstrarfjármunum	(4)	425
Aðrar rekstrartekjur (gjöld)	139	(107)
Aðrar rekstrartekjur	894	1.186

Rekstrarkostnaður

18. Rekstrarkostnaður sundurliðast þannig:

	2011	2010
Laun og launatengd gjöld	10.531	9.207
Annar stjórnunarkostnaður	8.630	8.036
Afskriftir	633	585
Niðurfærsla	76	38
Rekstrarkostnaður	19.870	17.866

Skýringar með ársreikningi samstæðu

Laun og launatengd gjöld

19. Laun og launatengd gjöld sundurliðast þannig:

	2011	2010
Laun	8.456	7.429
Mótframlag í lífeyrissjóð	1.152	1.000
Tryggingagjald	780	670
Annað	143	108
Laun og launatengd gjöld	10.531	9.207

Laun innihalda einskíptis starfslokagreiðslur að fjárhæð 496 milljóna króna vegna samrunans við Byr. Á árinu 2011 voru gjaldfærðar 152 milljónir króna sem skuldbinding vegna hugsanlegra álagsgreiðslna. Í samræmi við reglur FME nr. 700/2011 frestast hluti greiðslunnar í 3 ár hið minnsta. Launatengd gjöld eru innifalín í fjárhæðinni.

20. Fjöldi starfsmanna skiptist þannig:

	31. desember 2011		31. desember 2010	
	Móðurfélag	Bankinn	Móðurfélag	Bankinn
Meðalfjöldi starfsmanna	1.003	1.344	933	1.080
Stöðugildi í árslok	1.098	1.470	943	1.093

Í meðalfjölda starfsmanna samstæðu árið 2011 eru 246 meðalstöðugildi vegna aflagðrar starfsemi. Laun þeirra eru ekki hluti af launum og launatengdum gjöldum.

Starfskjör stjórnenda

21. Launakjör til stjórnenda bankans sundurliðast þannig:

2011	Laun
Birna Einarsdóttir, bankastjóri	29,7
Friðrik Sophusson, stjórnarformaður	6,3
Kolbrún Jónsdóttir, stjórnarmaður	4,2
Neil Graeme Brown, stjórnarmaður	4,6
John E. Mack, stjórnarmaður	4,7
Árni Tómasson, stjórnarmaður	4,2
Daniel Levin, stjórnarmaður	3,3
Marianne Økland, stjórnarmaður	4,7
Aðrir stjórnarmenn	2,8
7 framkvæmdastjórar	145,2
Samtals	209,7
2010	Samtals
Birna Einarsdóttir, bankastjóri	25,2
Friðrik Sophusson, stjórnarformaður	6,3
Vilhjálmur H. Vilhjálmsson, fyrrum stjórnarformaður	0,3
Martha Eiríksdóttir, fyrrum stjórnarmaður	3,2
Kolbrún Jónsdóttir, stjórnarmaður	1,2
Neil Graeme Brown, stjórnarmaður	4,2
John E. Mack, stjórnarmaður	4,2
Raymond J. Quinlan, stjórnarmaður	3,9
Árni Tómasson, stjórnarmaður	4,2
Marianne Økland, stjórnarmaður	4,2
Aðrir stjórnarmenn	1,1
7 framkvæmdastjórar	128,7
Samtals	186,6

Launatengd gjöld og önnur hlunnindi bankastjóra, stjórnar og framkvæmdastjórnar námu 40,6 milljónum króna (2010: 29,7 milljónir króna). Engir kaupréttarsamningar voru gerðir árin 2011 og 2010.

Skýringar með ársreikningi samstæðu

Þóknun til endurskoðenda

22. Þóknun endurskoðenda er eftirfarandi:

	2011	2010
Endurskoðun ársreiknings samstæðu	112	146
Könnun árshlutareiknings	31	28
Önnur þjónusta	29	10
Þóknun til endurskoðenda	172	184
Þar af þóknun til annarra en endurskoðenda móðurfélagsins	25	27

Bankinn gjaldfærði 98 milljónir króna í þóknunir til endurskoðenda í tengslum við endurskoðun ársreiknings samstæðu 2011, þar af eru 25 milljónir króna vegna endurskoðunar á yfirtöku Byrs (sjá skýringu 4). Þóknunir vegna endurskoðunar á ársreikningi samstæðu 2010 námu 50 milljónum króna. Þóknunir endurskoðenda sem færðar voru á árinu 2010 innihéldu þóknunir vegna endurskoðunar ársreiknings samstæðu 2009.

Hreinn hagnaður (tap) af fastafjármunum í sölumeðferð og aflagðri starfsemi

23. Hagnaður (tap) af fastafjármunum í sölumeðferð og aflagðri starfsemi:

	2011	2010
Hagnaður af sölu fullnustueigna	436	40
Hrein hlutdeild í afkomu aflagðrar starfsemi	(840)	(347)
Hagnaður af sölu dóttur- og hlutdeildarféлага	1.245	24
Hreinn hagnaður (tap) af fastafjármunum í sölumeðferð og aflagðri starfsemi	841	(283)

Virkur tekjuskattur

24. Tekjuskattur lögaðila á Íslandi hækkaði úr 18% á árinu 2010 í 20% á árinu 2011. Virkur tekjuskattur bankans árið 2011 er 4,2%. Munurinn orsakast af eftirfarandi liðum:

	2011		2010	
Hagnaður fyrir skatta	1.782		37.087	
Reiknaður 20% tekjuskattur af hagnaði ársins (2010: 18%)	356	20,0%	6.676	18,0%
Áhrif skatthlutfalls í öðrum löndum	(38)	(2,1%)	1	0,0%
Skattar utan rekstrarreiknings	-	0,0%	23	0,1%
Leiðrétting vegna fyrri ára skv. úrskurði skattayfirvalda	27	1,5%	344	0,9%
Áhrif hækkunar skatthlutfalls	-	0,0%	(18)	(0,0%)
Tekjur undanþegnar sköttum	(638)	(35,8%)	(3)	(0,0%)
Ófrádráttarbær kostnaður	144	8,1%	218	0,6%
Aðrir liðir	224	12,6%	(27)	(0,1%)
Virkur tekjuskattur	75	4,2%	7.214	19,5%

Skýringar með ársreikningi samstæðu

Hagnaður á hlut

25. Hagnaður á hlut sundurliðast þannig:

Grunnhagnaður á hlut

Hagnaður almennra hluthafa	2011	2010
Hagnaður ársins sem tilheyrir hluthöfum bankans	1.117	29.701
Hagnaður (tap) af aflagðri starfsemi sem tilheyrir hluthöfum bankans	841	(283)
	1.958	29.418
Meðaltal hlutafjár:		
Vegið meðaltal útistandandi hluta á tímabilinu, í milljónum	10.000	10.000
Hagnaður á hlut af áframhaldandi starfsemi	0,11	2,97
Hagnaður (tap) á hlut af aflagðri starfsemi	0,08	(0,03)
Af hagnaði ársins	0,19	2,94

Þynntur hagnaður á hlut

Þynntur hagnaður sem tilheyrir almennum hluthöfum		
Vegið meðaltal hlutafjár til útreiknings á þynntum hagnaðarhlut	10.000	10.000
Þynnt heildarhlutafé í lok árs, í milljónum	10.000	10.000
Af áframhaldandi starfsemi	0,11	2,97
Af aflagðri starfsemi	0,08	(0,03)
Af hagnaði ársins	0,19	2,94

Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands

26. Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands sundurliðast þannig:

	31.12.2011	31.12.2010
Sjóður	1.976	1.833
Innstæður hjá Seðlabanka Íslands aðrar en bindiskylda	14.587	16.352
Innstæðubréf	35.059	6.865
Peningar og peningaígildi	51.622	25.050
Bindiskylda við Seðlabanka Íslands	6.370	5.749
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	57.992	30.799

Bindiskylda við Seðlabanka Íslands er lögbundinn varasjóður sem ekki er tiltækur fyrir bankann í daglegum rekstri hans.

Innstæðubréf eru skammtímaskuldabréf sem gefin eru út af Seðlabanka Íslands á fyrirfram ákveðnum vöxtum. Innstæðubréf eru eingöngu gefin út til innlánsstofnana og annarra fjármálastofnana og eru ekki framseljanleg nema til annarra sambærilegra stofnana.

Veðsettar eignir

	31.12.2011	31.12.2010
27. Fjáreignir sem hafa verið veðsettar sem trygging fyrir skuldum	76.597	58.469

Í desember 2011 gaf bankinn út sértryggð skuldabréf til 5 ára samkvæmt íslenskum lögum. Hluti af verðtryggðu lánasafni bankans hefur verið veðsett sem trygging fyrir þessum skuldabréfum. Lánasafnið þarf að standast vikulegar prófanir hvað varðar vaxtakjör og gengisbreytingar. Bankinn hefur einnig veðsett lánasafn sem tryggingu fyrir ríkisskuldabréfi sem gefið var út af Seðlabanka Íslands vegna lausafjárstyringar. Ríkisskuldabréfið er á gjalddaga í júlí 2019. Þá hefur bankinn veðsett safn gengistryggðra eigna vegna gjaldmiðlaskiptasamnings við Seðlabanka Íslands og einnig erlendar eignir í evrum sem tryggingu fyrir afleiðuviðskiptum við erlendar fjármálastofnanir sem byggja á alþjóðlegum skipta- og afleiðusamningum ISDA.

Skýringar með ársreikningi samstæðu

Afleiðusamningar

	Eignir	Nafnverð	Skuldir	Nafnverð
		tengt eignum		tengt skuldum
		31.12.2011		31.12.2011
28. Afleiðusamningar:				
Vaxtaskiptasamningar	25	3.100	107	10.750
Gjaldmiðla vaxtaskiptasamningar	186	11.239	3.690	51.600
Framvirkir hlutabréfasamningar	6	82	6	30
Valréttir hlutabréfa	-	-	-	-
Framvirkir gjaldeyrissamningar	45	15.566	98	2.449
Gjaldeyrisskiptasamningar	59	4.889	13	1.516
Framvirkir skuldabréfasamningar	18	955	39	400
Valréttir skuldabréfa	-	-	74	25.000
Afleiðusamningar	339	35.831	4.027	91.745

	Eignir	Nafnverð	Skuldir	Nafnverð
		tengt eignum		tengt skuldum
		31.12.2010		31.12.2010
Afleiðusamningar:				
Vaxtaskiptasamningar	-	-	-	-
Gjaldmiðla vaxtaskiptasamningar	-	-	312	48.217
Framvirkir hlutabréfasamningar	-	-	-	-
Valréttir hlutabréfa	58	500	-	-
Framvirkir gjaldeyrissamningar	12	3.453	44	8.859
Gjaldeyrisskiptasamningar	-	231	-	1.537
Framvirkir skuldabréfasamningar	-	-	-	-
Valréttir skuldabréfa	-	-	73	25.000
Afleiðusamningar	70	4.184	429	83.613

Skuldabréf og skuldagerningar

	31.12.2011	31.12.2010
29. Skuldabréf og skuldagerningar sundurliðast þannig:		
Skráð	54.705	66.539
Óskráð	3.957	1.485
Skuldabréf og skuldagerningar	58.662	68.024

Hlutabréf og eiginfjárgerningar

	31.12.2011	31.12.2010
30. Hlutabréf og eiginfjárgerningar sundurliðast þannig:		
Skráð	6.286	462
Óskráð	4.821	2.560
Hlutabréf og eiginfjárgerningar	11.107	3.022

Skýringar með ársreikningi samstæðu

Útlán

31. Útlán til lánastofana		31.12.2011	31.12.2010
Peningamarkaðslán		16.706	17.788
Bankareikningar		26.949	12.102
Endurhverf verðbréfavíðskipti		-	980
Útlán til lánastofnana		43.655	30.870

32. Útlán til lánastofnana á afskrifuðu kostnaðarverði:

	31.12.2011		31.12.2010	
	Heildar- fjárhæð	Virðisrýrnun	Heildar- fjárhæð	Virðisrýrnun
Útlán til lánastofnana:				
Útlán	44.210	(555)	31.456	(586)
Samtals	44.210	(555)	31.456	(586)

33. Útlán til viðskiptavina:

Útlán til viðskiptavina á kostnaðarverði	564.394	515.161
Útlán til viðskiptavina	564.394	515.161

34. Útlán til viðskiptavina á afskrifuðu kostnaðarverði:

	31.12.2011		31.12.2010	
	Heildar- fjárhæð	Virðisrýrnun	Heildar- fjárhæð	Virðisrýrnun
Útlán til viðskiptavina:				
Einstaklingar	235.088	(6.900)	181.566	(8.853)
Verslun og þjónusta	69.239	(5.284)	63.955	(11.922)
Byggingariðnaður	18.389	(3.690)	14.699	(4.003)
Orkuiðnaður	3.677	(172)	3.505	(111)
Fjármálastarfsemi	1.406	(6)	1.400	(9)
Útlán með ríkisábyrgð	38.798	-	38.798	-
Iðnaður	37.429	(3.459)	33.970	(3.020)
Fjárfestingarfélag	28.670	(4.278)	24.392	(13.507)
Opinberir aðilar og félagasamtök	9.737	(198)	9.539	(496)
Fasteignafélög	90.524	(15.195)	75.329	(17.932)
Sjávarútvegur	73.040	(2.421)	70.619	(1.862)
Samtals	605.997	(41.603)	564.394	(61.715)

Atvinnugreinaflokkun sem stuðst var við innanhúss var breytt á fyrri hluta ársins og því eru skýringar á útlánaáættu í ársreikningi samstæðu 2010 ekki samanburðarhæfar. Þessi breyting fól í sér endurflokkun á sumum viðskiptavinum bankans sem leiddi til tilfærslu á milli atvinnugreina til dæmis hefur hluti af lánnum eignarhaldsfélaga verið færður yfir í verslun og þjónustu annars vegar og iðnað hins vegar.

Skýringar með ársreikningi samstæðu

35. Fjáreignir - virðisrýrnun

Taflan að neðan sýnir breytingar á framlagi til virðisrýrnunar útlána og krafna.

	Metin sértækt	Metin almennt	Almenn virðisrýrnun	Samtals
Staða 1. janúar 2011	45.623	15.687	991	62.301
Endurflokkun 1. janúar 2011	1.220	-	-	1.220
Endanlegar afskriftir	(31.132)	(1.071)	-	(32.203)
Leiðrétting vegna fyrri tímabila	(1.242)	93	-	(1.149)
Endurheimtur áður afskrifaðra fjáreigna	1.291	-	-	1.291
Höfuðstólsleiðrétting	(3.248)	(7.604)	-	(10.852)
Gjaldfærð virðisrýrnun	20.223	1.403	(76)	21.550
Staða 31. desember 2011*	32.735	8.508	915	42.158

	Metin sértækt	Metin almennt	Almenn virðisrýrnun	Samtals
Staða 1. janúar 2010	49.519	22.395	477	72.391
Endanlegar afskriftir	(25.468)	(372)	-	(25.840)
Endurheimtur áður afskrifaðra fjáreigna	402	-	-	402
Höfuðstólsleiðrétting	(1.198)	(3.469)	-	(4.667)
Gjaldfærð virðisrýrnun	22.368	(2.867)	514	20.015
Staða 31. desember 2010 *	45.623	15.687	991	62.301

*Á meðal niðurfærslunnar 31. desember 2011 er niðurfærsla að fjárhæð 555 milljónir króna vegna útlána til lánastofnana (2010: 586 milljónir króna).

	2011	2010
Virðisrýrnun gjaldfærð í rekstrarreikningi:		
Útlán til viðskiptavina	21.580	18.615
Útlán til lánastofnana	(30)	1.400
Gjaldfærð virðisrýrnun	21.550	20.015

Skýringar með ársreikningi samstæðu

Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum

	31.12.2011	31.12.2010
36. Breytingar á fjárfestingum í hlutdeildarfélögum:		
Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum í ársbyrjun	354	827
Keypt hlutabréf	677	54
Seld hlutabréf	-	(8)
Endurmat	-	(519)
Áhrif hlutdeildarfélaga	39	-
Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum	1.070	354

37. Hlutur bankans í helstu hlutdeildarfélögum hans er eftirfarandi:

	Eignahlutur í lok árs
Eignarhaldsfélagið Fasteign hf., Bildshöfða 9, 110 Reykjavík	40,4%
BNT ehf., Kirkjusandi 2, 155 Reykjavík	29,4%
Teris, Hlíðasmára 19, 201 Kópavogur	42,9%
Atorka Group hf., Túngötu 14, 101 Reykjavík	29,7%
Reiknistofa bankanna hf., Kalkofnsvegi 1, 150 Reykjavík	30,7%
Eignarhaldsfélagið ehf., Sigtúni 42, 105 Reykjavík	25,0%
Auðkenni hf., Borgartúni 31, 105 Reykjavík	22,2%
6 önnur hlutdeildarfélög	

Fjárhagsupplýsingar vegna hlutdeildarfélaga bankans eru eftirfarandi:

	31.12.2011	31.12.2010
Heildareignir	158.906	77.900
Heildarskuldir	(165.769)	(64.327)
Hrein (skuld) eign	(6.863)	13.573
Hreinn eignarhlutur bankans í hlutdeildarfélögum	1.070	354
	2011	2010
Samtals tekjur	5.231	1.815
Samtals tap hlutdeildarfélaga á árinu	(2.383)	(2.428)

Þegar hlutdeild bankans í tapi hlutdeildarfélags er hærri en eignarhlutur þess, er bókfært verð hlutdeildarfélagsins lækkað niður í núll og frekara tap er ekki skráð nema að því marki að lagalegar eða afleiddar skuldbindingar hafi fallið á bankann, eða greiðslur hafi verið inntar af hendi fyrir hönd hlutdeildarfélagsins.

Skýringar með ársreikningi samstæðu

Fjárfestingar í dótturfélögum

38. Hlutir móðurfélags í dótturfélögum eru eftirfarandi:

	Staðsetning	Eignarhlutur
Kreditkort hf., Ármúla 28, 108 Reykjavík	Ísland	100%
Borgun hf., Ármúla 30, 108 Reykjavík	Ísland	61,3%
Íslandssjóðir hf., Kirkjusandi 2, 105 Reykjavík	Ísland	100%
Miðengi ehf., Lækjargötu 12, 155 Reykjavík	Ísland	100%
Jarðboranir ehf., Hlíðasmári 1, 201 Kópavogur	Ísland	100%
Höfðatorg ehf., Skúlagötu 63, 105 Reykjavík	Ísland	72,5%
Hringur eignarhaldsfélag ehf., Digranesvegi 1, 200 Kópavogur	Ísland	100%
Allianz Ísland hf., Digranesvegi 1, 200 Kópavogur	Ísland	100%
Bréfabær ehf., Borgartúni 18, 105 Reykjavík	Ísland	100%
Fjárvari ehf., Borgartúni 18, 105 Reykjavík	Ísland	100%
Island Fund SA (áður Glitnir Asset Management), 5 Allée Scheffer L-2520 Lúxemborg	Lúxemborg	99,9%
Glacier Geothermal and Seafood Corporation, 7 Times Square, Suite 1605 New York	Bandaríkin	100%
32 önnur dótturfélög (LMF)		

Upplýsingar um tengda aðila

39. Raunveruleg yfirræð

Bankinn hefur skilgreint ISB Holding ehf. sem þann aðila sem fer með raunveruleg yfirræð yfir bankanum, en GLB Holding ehf. hefur veruleg áhrif. Þetta endurspeglast í viðskiptum tengdra aðila.

Félögum sem er stjórnad, lúta sameiginlegri stjórn eða eru undir miklum áhrifum af stjórnvöldum (félög sem lúta opinberri stjórn) eru ekki talin vera tengdir aðilar ef hvorugur aðili hefur raunveruleg áhrif á hinn og ef stjórnvöld hafa ekki raunveruleg áhrif á hvorn aðila fyrir sig í viðskiptum þeirra á milli. Viðskipti bankans við aðila sem lúta opinberri stjórn á árinu voru gerð á grundvelli almennra viðskiptakjara í bankanum.

Viðskipti tengdra aðila

Bankinn hefur stöðu tengds aðila gagnvart hlutdeildarfélögum sínum, stjórn móðurfélagsins, framkvæmdastjórum bankans, nánnum fjölskyldumeðlimum þeirra aðila sem hér eru taldir upp og aðilum með yfirræð og veruleg áhrif sem stærstu hluthafar bankans.

Öll lán til starfsmanna eru veitt á grundvelli almennra viðskiptakjara í bankanum. Lán til lykilstjórnenda eru hluti af heildareignum bankans.

Tengdir aðilar hafa átt viðskipti við bankann á reikningstímabilinu sem hér segir:

	31.12.2011			31.12.2010		
	Eignir	Skuldir	Samtals	Eignir	Skuldir	Samtals
Bankastjóri og frkv.stjórn (þ.m.t. félög í þeirra eigu)	116	(279)	(163)	142	(201)	(59)
Stjórnarmenn (þ.m.t. félög í þeirra eigu)	376	(458)	(82)	522	(1.339)	(817)
Hlutdeildarfélög og aðrir tengdir aðilar	17.896	(11.012)	6.884	26.199	(5.052)	21.147
Samtals	18.388	(11.749)	6.639	26.863	(6.592)	20.271

	31.12.2011	31.12.2010
Ábyrgðir	59	55
Lánalínur, yfirdráttarheimildir og greiðslukortheimildir	145	187

Framlag til virðisrýrnunar sem nemur 4,1 milljarði króna var fært á árinu á móti útstandandi viðskiptakröfum á hlutdeildarfélög. Engir kaupréttarsamningar voru gerðir árið 2011. Starfskjör tengdra aðila eru tilgreind í skýringu 21.

Skýringar með ársreikningi samstæðu

Rekstrarfjármunir

40. Rekstrarfjármunir sundurliðast þannig:

Staða 31. desember 2011	Fasteignir	Vélar, áhöld og tæki	Samtals
Upphaflegt kostnaðarverð			
Staða í byrjun árs	3.377	3.628	7.005
Viðbætur á árinu	-	874	874
Viðbætur frá keyptum fyrirtækjum	242	4	246
Viðbætur í gegnum sameiningar fyrirtækja	972	114	1.086
Selt á árinu og niðurfært	-	(444)	(444)
Endurflokkanir	(1.650)	-	(1.650)
Staða 31. desember 2011	2.941	4.176	7.117
Uppsafnaðar afskriftir			
Staða í byrjun árs	(8)	(1.579)	(1.587)
Afskrifað á árinu	(6)	(627)	(633)
Selt á árinu	-	379	379
Staða 31. desember 2011	(14)	(1.827)	(1.841)
Bókfært virði 31. desember 2011	2.927	2.349	5.276
Afskriftarhlutföll	2%	8-33%	
Fasteignamat bygginga og lóða			2.146
Tryggingavirði bygginga 31.12.2011			3.791
Tryggingavirði innréttinga, áhalda og bifreiða 31.12.2011			2.723
Staða 31. desember 2010			
	Fasteignir	Vélar, áhöld og tæki	Samtals
Upphaflegt kostnaðarverð			
Staða í byrjun árs	132	2.673	2.805
Viðbætur á árinu	74	1.001	1.075
Fært frá fjárfestingareignum	1.572	-	1.572
Viðbætur vegna sameiningar fyrirtækja	1.650	-	1.650
Selt á árinu og niðurfært	(51)	(46)	(97)
Staða 31. desember 2010	3.377	3.628	7.006
Uppsafnaðar afskriftir			
Staða í byrjun árs	(7)	(1.027)	(1.034)
Afskrifað á árinu	(1)	(584)	(585)
Selt á árinu	-	32	32
Staða 31. desember 2010	(8)	(1.579)	(1.587)
Bókfært virði 31. desember 2010	3.369	2.049	5.419
Afskriftarhlutföll	2%	8-33%	
Fasteignamat bygginga og lóða			2.080
Tryggingavirði bygginga 31.12.2010			3.299
Tryggingavirði innréttinga, áhalda og bifreiða 31.12.2010			1.813

Skýringar með ársreikningi samstæðu

Óefnislegar eignir

41. Óefnislegar eignir sundurliðast þannig:

Staða 31. desember 2011

	Viðskiptavild	Hugbúnaður	Samtals
Upphaflegt kostnaðarverð			
Staða í byrjun árs	-	245	245
Viðbætur á árinu	-	143	143
Viðbætur vegna sameiningar fyrirtækja	18.163	-	18.163

Staða 31. desember 2011

18.163 388 18.551

Uppsöfnuð niðurfærsla

Staða í byrjun árs	-	(58)	(58)
Niðurfærsla á árinu	-	(76)	(76)
Virðisrýrnun viðskiptavildar	(17.873)	-	(17.873)

Staða 31. desember 2011

(17.873) (134) (18.007)

Bókfært virði 31. desember 2011

290 254 544

Niðurfærsluhlutföll 25%

Viðskiptavild sem myndaðist við kaupin á Byr (sjá skýringu 4) var að mestu leyti tilkomin vegna væntra samlegðaráhrifa og stærðarhagkvæmni við sameiningu Byrs og bankans. Talsverð óvissa er um endurheimtur eigna vegna núverandi efnahagsástands og óvissu í stjórnámálum. Með hliðsjón af því, framkvæmdi bankinn virðisrýrnunarpróf í árslok 2011 sem leiddi til virðisrýrnunar allrar viðskiptavildar vegna kaupanna.

Staða 31. desember 2010

	Hugbúnaður	Samtals
Upphaflegt kostnaðarverð		
Staða í byrjun árs	127	127
Viðbætur á árinu	118	118

Staða 31. desember 2010

245 245

Uppsöfnuð niðurfærsla

Staða í byrjun árs	(20)	(20)
Niðurfærsla á árinu	(38)	(38)

Staða 31. desember 2010

(58) (58)

Bókfært virði 31. desember 2010

187 187

Niðurfærsluhlutfall 25%

Skýringar með ársreikningi samstæðu

Fastafjármunir til sölu og aflögð starfsemi

42. Fastafjármunir til sölu og aflögð starfsemi sundurliðast þannig:

	31.12.2011	31.12.2010
Fullnustaðar eignir	10.467	7.435
Eignir í aflagðri starfsemi	32.223	16.054
Samtals	42.690	23.489

Fullnustaðar eignir:

	31.12.2011	31.12.2010
Íbúðarhúsnæði	7.683	4.880
Iðnaðarhúsnæði	95	75
Áhöld og tæki	84	160
Hlutabréf og eiginfjárgæringar	2.182	2.067
Aðrar eignir	423	253
Samtals	10.467	7.435

Bankinn skilgreinir eignir og skuldir eftirtalinna dótturfélaga: Höfðatorg ehf., Jarðboranir hf., Fastengi ehf., Hafnargata 7 ehf., B37 ehf., Bláfugl ehf., IG Invest ehf., Costa Properties ehf., Lava Capital ehf., Fjárvari ehf., Básbryggja ehf., Bréfabær ehf., Air Atlanta Properties Ltd. og Lava Capital Ltd. sem eignir og skuldir aflagðrar starfsemi í sölumeðferð. Samningur um sölu 82% hlutar í Jarðborunum hf. var undirritaður í janúar 2012.

Hlutabréf og eiginfjárgæringar í hlutdeildarfélagunum N1 hf. og Íslenskum verðbréfum hf. eru flokkaðar sem fastafjármunir til sölu og aflögð starfsemi. Samanburðarfjárhæðir eru vegna hluta í Icelandair Group hf.

Eignir í aflagðri starfsemi:

	31.12.2011	31.12.2010
Sjóður	1.212	5
Fjárfestingareignir	12.263	15.086
Fasteignir	558	-
Áhöld og tæki	2.299	609
Skammtímaskrófur	2.090	98
Tekjuskattsinneign	697	-
Birgðir	2.056	157
Eignir í sölumeðferð	6.129	-
Aðrar eignir	4.919	99
Samtals	32.223	16.054

Skuldir vegna aflagðrar starfsemi:

Skammtímaskuldir	1.237	59
Tekjuskattsskuldbinding	823	-
Lántaka	2.352	16.383
Aðrar skuldir	2.905	-
Samtals	7.317	16.442

Aðrar eignir

43. Aðrar eignir sundurliðast þannig:

	31.12.2011	31.12.2010
Aðrar kröfur	3.351	1.532
Óuppgerð verðbréfavíðskipti	2.199	687
Áfallinn kostnaður	494	620
Fyrirframgreidd gjöld	311	303
Birgðir (fasteignir)	534	1.889
Aðrar eignir	668	513
Aðrar eignir	7.557	5.544

Birgðir innihalda fasteignir sem metnar eru á kostnaðarverði eða söliverði að frádregnum sölukostnaði, hvort sem lægra reynist.

Skýringar með ársreikningi samstæðu

Fjárskuldir

44. Eftirstöðvar fjárskulda:	31.12.2011	31.12.2010
Skortstöður í skráðum skuldabréfum	9.346	9.090
Fjárskuldir	9.346	9.090

Skortstöður eru í skráðum ríkisskuldabréfum. Bankinn hefur aðgang að lánaheimildum, sem aðalmiðlari í tengslum við verðbréf, sem veittar eru af Seðlabanka Íslands og Íbúðalánasjóði. Flestar skortstöður gjaldfalla innan árs og er hægt að gera þær upp með peningum á gjalddaga.

Innlán Seðlabanka Íslands og lánastofnana

45. Innlán Seðlabanka Íslands og lánastofnana sundurliðast þannig:	31.12.2011	31.12.2010
Endurhverf verðbréfavíðskipti við Seðlabanka Íslands	73	26
Innlán lánastofnana	62.772	96.212
Innlán Seðlabanka Íslands og lánastofnana	62.845	96.238

Innlán viðskiptavina

46. Innlán viðskiptavina sundurliðast þannig:	31.12.2011	31.12.2010
Óbundin innlán	259.994	214.597
Bundin innlán	202.949	112.561
Innlán viðskiptavina	462.943	327.158

47. Innlán viðskiptavina sundurliðast eftir eigendum þannig:

	31.12.2011		31.12.2010	
	Fjárhæð	Hlutfall	Fjárhæð	Hlutfall
Ríki og fyrirtæki í ríkiseign	14.362	3%	4.065	1%
Sveitarfélög	7.054	2%	4.927	2%
Önnur félög	257.842	56%	185.886	57%
Einstaklingar	183.685	40%	132.280	40%
Innlán viðskiptavina	462.943	100%	327.158	100%

Lántaka

48. Lántaka sundurliðast þannig:	31.12.2011	31.12.2010
Útgefin óskráð skuldabréf	55.742	52.717
Útgefin skráð skuldabréf	3.855	-
Lán frá lánastofnunum	333	353
Önnur lántaka	3.291	2.355
Lántaka	63.221	55.425

Meðal útgefinna óskráðra skuldabréfa er veðskuldabréf gefið út til Seðlabanka Íslands með gjalddaga í júlí 2019 með veði í safni útlána til viðskiptavina. Útgefin skráð skuldabréf eru sértrygð skuldabréf samkvæmt íslenskum lögum með veði í safni verðtryggðra húsnæðislána. Sértryggðu skuldabréfin eru til 5 ára.

Skýringar með ársreikningi samstæðu

Víkjandi lán

49. Víkjandi lán sundurliðast þannig:

	Mynt	Vextir	Gjalddagi	Bókfært virði 31.12.2011
Lán sem teljast til eiginfjárbáttar B				
Víkjandi lán - óskráð	EUR	5,4%	31.12.2019	21.937
B - hluti				21.937
Víkjandi lán				21.937
	Mynt	Vextir	Gjalddagi	Bókfært virði 31.12.2010
Lán sem teljast til eiginfjárbáttar B				
Víkjandi lán - óskráð	EUR	5,0%	31.12.2019	21.241
B - hluti				21.241
Víkjandi lán				21.241

Víkjandi lán er lán frá ríkissjóði sem telst meðal eignfjár í eiginfjárbætti B að fjárhæð 138 milljóna evra.

Tekjuskattsinneign og tekjuskattsskuldbinding

50. Skattar í efnahagsreikningi:	31.12.2011		31.12.2010	
	Eign	Skuld	Eign	Skuld
Skattskuld	-	2.670	-	9.024
Tekjuskattsinneign og tekjuskattsskuldbinding	2.629	17	283	18
Skattur í efnahagsreikningi	2.629	2.687	283	9.042

Tekjuskattsinneign er aðallega tilkominn vegna virðisrýrnunar viðskiptavildar í tengslum við yfirtöku Byrs í desember 2011. Viðskiptavildin er frádráttarbær frá skatti yfir fimm ára tímabil.

51. Breytingar á tekjuskattsinneign og tekjuskattsskuldbindingu á árinu eru eftirfarandi:

	Eignir	Skuldir
Tekjuskattsinneign og tekjuskattsskuldbinding 1.1.2010	84	354
Endurflokkun 1.1.2010	(277)	(277)
Fært úr samstæðu	-	(4)
Reiknaður tekjuskattur vegna ársins 2010	(6.781)	47
Tekjuskattur til greiðslu 2011	8.618	(92)
Áhrif af hækkun skatthlutfalls	13	2
Frestaður gengismunur, leiðrétting vegna 2009	(1.374)	(12)
Tekjuskattsinneign og tekjuskattsskuldbinding 1.1.2011	283	18
Yfirtaka félaga	46	39
Reiknaður tekjuskattur vegna ársins 2011	39	68
Tekjuskattur til greiðslu 2012	2.299	(108)
Tekjuskattur 2011 leiðrétting vegna 2010	(38)	-
Tekjuskattsinneign og tekjuskattsskuldbinding 31.12. 2011	2.629	17

Skýringar með ársreikningi samstæðu

52. Tekjuskattsinneign og tekjuskattsskuldbinding bankans skiptist þannig á einstaka liði efnahagsreiknings:

	31.12.2011			31.12.2010		
	Eignir	Skuldir	Samtals	Eignir	Skuldir	Samtals
Varanlegir rekstrarfjármunir	(171)	19	(190)	(134)	22	(156)
Eignarhlutir í öðrum félögum	5	-	5	4	-	4
Gengistryggðar eignir og skuldir	(150)	-	(150)	(176)	-	(176)
Aðrar óefnislegar eignir	2.844	-	2.844	(11)	-	(11)
Frestaður gengismunur	(217)	1	(218)	443	1	442
Aðrir liðir	1	(3)	4	85	(4)	89
Yfirfæranlegt skattalegt tap	317	-	317	72	(1)	73
Samtals	2.629	17	2.612	283	18	265

53. Breytingar á tímabundnum mismun á árinu voru eftirfarandi:

2011	Staða	Hagnaður	Breytingar	Staða
	1.1.2011	(tap)	frá fyrra ári	31.12.2011
Varanlegir rekstrarfjármunir	(156)	(34)	-	(190)
Eignarhlutir í öðrum félögum	4	1	-	5
Gengistryggðar eignir og skuldir	(176)	26	-	(150)
Aðrar óefnislegar eignir	(11)	2.855	-	2.844
Frestaður gengismunur	442	(660)	-	(218)
Aðrir liðir	89	(85)	-	4
Yfirfæranlegt skattalegt tap	73	198	46	317
Samtals	265	2.301	46	2.612

2010	Staða	Hagnaður	Breytingar	Staða
	1.1.2010	(tap)	frá fyrra ári	31.12.2010
Varanlegir rekstrarfjármunir	(69)	(87)	-	(156)
Eignarhlutir í öðrum félögum	-	4	-	4
Gengistryggðar eignir og skuldir	(155)	(21)	-	(176)
Áhrif hækkunar tekjuskatts	(45)	45	-	-
Aðrar óefnislegar eignir	(3)	(8)	-	(11)
Frestaður gengismunur	-	442	-	442
Aðrir liðir	2	87	-	89
Yfirfæranlegt skattalegt tap	-	73	-	73
Samtals	(270)	535	-	265

Aðrar skuldir

54. Aðrar skuldir sundurliðast þannig:

	31.12.2011	31.12.2010
Áfallinn kostnaður	3.452	1.951
Skuldir til smásala vegna greiðslukorta	13.585	12.921
Skuldbinding vegna dómsmála	10.489	1.431
Ábyrgðir	578	1.664
Fjármagnstekjuskattur	1.888	1.357
Óuppgerð verðbrefaviðskipti	3.047	1.386
Frestaðar tekjur	215	345
Ýmsar skuldir	4.635	5.639
Aðrar skuldir	37.889	26.694

Skýringar með ársreikningi samstæðu

Eigið fé

55. Hlutafé

Bankanum er heimilt að gefa út að hámarki 10 milljarða almennra hluta þar sem hver hlutur er jafnvirði einnar krónu. Þann 31.12.2011 nam innborgað hlutafé 65 milljörðum króna sem er heildarútgæfið hlutafé bankans.

Útgæfið hlutafé

31.12.2011 31.12.2010

Innborgað hlutafé, 1 króna á hlut 10.000 10.000

Hlutafé 10.000 10.000

Bankinn er með einn flokk almenns hlutafjár sem bera engin réttindi til fastra tekna.

Yfirverðsreikningur hlutafjár

31.12.2011 31.12.2010

Yfirverðsreikningur vegna útgáfu hlutafjár 55.000 55.000

Yfirverðsreikningur hlutafjár 55.000 55.000

Samtals hlutafé

31.12.2011 31.12.2010

Hlutafé 10.000 10.000

Yfirverðsreikningur hlutafjár 55.000 55.000

Samtals hlutafé 65.000 65.000

56. Varasjóðir sundurliðast þannig:

Varasjóðir

Varasjóðir 1.1.2010 2.059

Þýðingarmunur (8)

Framlag í lögbundinn varasjóð 447

Varasjóðir 31. desember 2010 2.498

Þýðingarmunur 163

Varasjóðir 31. desember 2011 2.661

Skýringar með ársreikningi samstæðu

Liðir utan efnahags

57. Skuldbindingar

	31.12.2011	31.12.2010
Bankinn hefur veitt viðskiptavinum sínum eftirfarandi ábyrgðir, yfirdráttarheimildir og lánalínur:		
Fjárhagslegar ábyrgðir	6.893	8.404
Óádreagnar lánalínur	12.592	13.453
Ónýttar yfirdráttarheimildir	21.449	17.186
Ónýttar greiðslukortahæmildir	22.202	17.916
Ábyrgð vegna Tryggingarsjóðs innstæðueigenda og fjárfesta	3.724	3.689

Tryggingarsjóður innstæðueigenda og fjárfesta

Tryggingarsjóður innstæðueigenda og fjárfesta (hér eftir nefndur Tryggingarsjóðurinn) er sjálfseignarstofnun sem starfar á grundvelli laga um innstæðutryggingarkerfi nr. 98/1999 sem samþykkt voru af Alþingi 27. desember 1999 og tóku gildi 1. janúar 2000 með frekari breytingum (reglugerð nr. 120/2000 og reglugerð nr. 864/2002). Samkvæmt ákvæðum laganna eru samþykktir sjóðsins háðar samþykki Viðskiptaráðuneytisins að fenginni umsögn Fjármálaeftirlitsins.

Bankinn gjaldfærði 965 milljónir króna vegna iðgjalds til Tryggingarsjóðs á árinu 2011 í samræmi við breytingar á lögnum. Bankinn hefur undirritað ábyrgðaryfirlýsingu að fjárhæð 3.724 milljónir króna sem heimilt er að ganga að ef Tryggingarsjóðurinn tæmist.

Ný lög um innstæðutryggingar liggja nú fyrir Alþingi. Ef þau verða samþykkt, gætu iðgjöld til Tryggingarsjóðsins hækkað.

Rekstrarleiguskuldbindingar

58. Framtíðargreiðslur vegna rekstrarleigusamninga sundurliðast þannig eftir gjalddaga:

	31.12.2011	31.12.2010
Allt að 1 ári	534	422
1 - 5 ár	2.579	2.110
Síðar en 5 ár	4.611	4.405
Rekstrarleiguskuldbindingar	7.724	6.937

Eignir í vörslu

59. Eignir í vörslu:

	31.12.2011	31.12.2010
Vörslueignir	746.574	642.502

Vörslueignir eru í vörslu, en ekki stjórnað af bankanum.

Skýringar með ársreikningi samstæðu

Óvissuþættir

60. Hugsanleg málaferli gagnvart bankanum

Nokkrir fyrrverandi viðskiptavinir einkabankapjónustu Glitnis hafa hótad málshöfðun gegn bankanum í því augnamiði að krefjast skaðabóta vegna meintra mistaka fyrrverandi starfsmanna Glitnis. Nokkrir þeirra hafa þegar höfðað mál gegn bankanum fyrir Héraðsdómi Reykjavíkur. Bankinn hefur ekki fallist á að hann beri ábyrgð og mun mótmæla málshöfðunum á þeim grundvelli að kröfurnar tengist atburðum sem áttu sér stað fyrir stofnun bankans og framsal eigna og skuldbindinga, þær geti því ekki á nokkurn hátt talist vera á ábyrgð bankans. Héraðsdómur hefur nú úrskurðað bankanum í vil í einu þessara mála og tekur fram að bankinn geti ekki borið ábyrgð á mistökum sem gerð eru af fyrrverandi starfsmanni Glitnis. Dómnum var ekki áfrýjað. Bankinn hefur áætlað að heildarfjárhæð skaðabóta sem nú er krafist af viðskiptavinum Glitnis nemi um 5,5 milljörðum íslenskra króna.

Samkomulag um skuldajöfnun

Þegar tiltekna eignir og skuldir voru framseldar til bankans frá Glitni úrskurðaði Fjármálaeftirlitið að viðskiptavinir myndu, við slitameðferð Glitnis, viðhalda rétti sínum til þess að krefjast skuldajöfnunar eigna og skulda í eigu Glitnis fyrir yfirtöku bankans.

Bankinn gerði samkomulag við Glitni um að Glitni myndi bæta bankanum það tap sem kæmi til vegna skuldajöfnunar. Kröfurnar sem um ræðir eru forgangskröfur í eignir Glitnis í slitameðferð og því er ólíklegt að skuldajöfnunin muni hafa áhrif á innra virði eða afkomu bankans.

Ráðstöfun veðréttinda, ábyrgða og sambærilegra réttinda

Þegar tiltekna eignir og skuldbindingar voru framseldar til bankans frá Glitni, úrskurðaði Fjármálaeftirlitið að bankinn myndi taka yfir öll réttindi sem tryggja efnir skuldbindinga lánþega Glitnis, þar með talið veðréttindi, ábyrgðir og önnur sambærileg réttindi í tengslum við kröfur bankans.

Bankinn ætti hins vegar að vera ábyrgur gagnvart Glitni fyrir ákveðnum veðum viðskiptavina sinna eftir því sem við á, vegna krafna og afleiðna sem ekki voru framseldar til bankans. Bankinn hefur í samræmi við þessa ákvörðun framselt Glitni tiltekna tryggingarskuldbindingar viðskiptavina. Einn viðskiptavinur höfðaði mál gegn bankanum fyrir Héraðsdómi Reykjavíkur og véfengdi ákvörðun bankans um að framselja peningamarkaðsinnstæðu sína til Glitnis, sem bankinn skilgreindi í góðri trú, sem tryggingu fyrir framvirkum gjaldeyrissamningi. Krafan nam um það bil 450 milljónum króna. Héraðsdómur dæmdi bankanum í vil og hefur málinu nú verið áfrýjað til Hæstaréttar. Ráðstöfun trygginga verður hér eftir samkvæmt samkomulagi við Glitni þar sem Glitni tryggir skaðleysi bankans af mögulegum kröfum sem kunna að koma upp síðar í tengslum við framsal slíkra réttinda.

Verðtryggð lán og erlend lán

Alþingi kynnti nýja löggjöf árið 2010 sem fól í sér breytingu á vaxtalögunum nr. 38/2001 til þess að taka á óvissu í tengslum við erlend lán sem voru tengd við erlenda gjaldmiðla með ólögætum hætti. Löggjöfin var samþykkt sem breyting á vaxtalögum nr. 151/2010 og tók gildi þann 28. desember 2010. Á grundvelli þessara laga ákvað bankinn að meðhöndla öll fasteignalán og bílalan í erlendum gjaldmiðlum samkvæmt þeirri aðferð sem áður hafði verið sett fram í úrskurði Hæstaréttar í september 2010 í tengslum við bílalan/rekstrarleigusamninga. Allir viðskiptavinir með fasteignalán í erlendri mynt fengu tilboð um endurútreikning á fasteignalánum samkvæmt svipaðri aðferð, óháð lögmæti samningsins sem um ræddi. Skilgreiningin á fasteignaláni í nýju löggjöfinni vísar til skattalaga. Þjóða varð lántaka endurútreikning ef lántakandinn átti rétt á endurgreiðslu á hluta vaxtanna (vaxtaniðurgreiðslu) af láninu. Bankinn ákvað að vikka út þessa skilgreiningu þannig að hún næði til allra húsnæðislána til einstaklinga en lántakendur voru ekki skuldbundnir til þess að samþykkja tilboðið. Samkvæmt lögunum þá mun vaxtastig bílálana hér eftir vera óverðtryggt. Það sama gildir um fasteignalán fyrstu fimm árin, auk þess sem hægt er að velja um verðtryggða vexti sem fylgja vísitölu neysluverðs. Við lok fimm ára tímabilsins munu fasteignalán aftur miðast við markaðsvexti.

Þann 15. febrúar 2012 kvað Hæstiréttur upp úrskurð í máli nr. 600/2011 sem hefur áhrif á endurreikning lána sem tengd eru erlendum gjaldmiðlum með ólögætum hætti. Í úrskurðinum er tekið fram að lög nr. 151/2010, sem samþykkt voru á Alþingi í desember 2010 og skylduðu banka til að endurreikna erlend húsnæðislán með tilteknum hætti, brjóta í bága við eignarréttarákvæði stjórnarskrárinnar þar sem löggjafinn getur ekki samþykkt lög sem afturvirkta svipta mann eign án þess að fullnægjandi bætur komi fyrir. Talsverð óvissa er enn til staðar um hvernig tülka beri niðurstöðu dómsúrskurðarins og þar af leiðandi hver áhrif hans verða á bankann. Bankinn hefur því gefið sér ákveðnar forsendur til grundvallar mati á áhrifum dómsúrskurðarins og er niðurstaðan tap að fjárhæð 12,1 milljarðar króna. Heildarfjárhæð tapsins getur þó breyst í kjölfar nýrra dómsúrskurða. Bankinn færði skuldbindingu í tengslum við dómsúrskurðinn í árslok 2011 og eru áhrif hans því innifalin í ársreikningi samstæðunnar. Eiginfjárstaða bankans er sterk og jafnvel þótt áhrifin af niðurstöðu dómsins yrðu bankanum mjög óhagstæð myndi eiginfjárlutfall bankans áfram verða hærra en lágmarkskrafa Fjármálaeftirlitsins sem er 16%.

Skýringar með ársreikningi samstæðu

60. (framhald)

Í apríl 2011 úrskurðaði Héraðsdómur Reykjavíkur um ágreining á milli viðskiptavinar og bankans um innihald fjármögnunarleigusamnings. Dómstóllinn úrskurðaði að jafnvel þótt samningurinn væri að formi til leigusamningur þá væri hann í eðli sínu lánasamningur og lyti því ákvæðum vaxtalaga nr. 38/2001. Samningurinn var tilgreindur í erlendri mynt og dómstóllinn úrskurðaði ennfremur að samningurinn væri gengistryggtur með ólögætum hætti og vísaði til fordæmis Hæstaréttar frá júní 2010. Í október 2011 staðfesti Hæstiréttur úrskurð Héraðsdóms. Dómsúrskurðurinn hefur fordæmisgildi og hefur þar af leiðandi áhrif á um 4.100 samninga af svipuðum toga að bókfærðu virði um það bil 10,2 milljarðar króna. Þeir samningar er falla undir dóminn verða endurútreiknaðir.

Dómurinn um fjármögnunarleigusamninga virðist ekki hafa fordæmisgildi gagnvart öðrum lánasamningum þar sem hin ólögmeta gengistrygging byggir á Hæstaréttardómnum frá júní 2010. Einnig er vert að benda á að jafnvel þótt gengistrygging hafi verið dæmd ólögmet þá er skuldbinding viðskiptavinarins í íslenskum krónum við undirskrift samningsins enn í gildi. Einnig er rétt að benda á að áhrif endurútreiknings á samninga sem voru undirritaðir á árunum 2004-2005 eru minniháttar.

Héraðsdómur Reykjavíkur hefur í nokkrum tilvikum dæmt bankanum í vil í tengslum við gengistryggtá lánasamninga og þar af leiðandi staðfest að lánin, sem ágreiningur var um, voru lögmet erlend lán. Dómsúrskurður Hæstaréttar í júní 2011 í máli þar sem deilt var um lánasamning milli Landsbankans og MótörMax stangast hins vegar á við þessa úrskurði. Þótt málið tengist ekki Íslandsbanka verður að líta svo á að samningurinn, sem ágreiningurinn var um, sé dæmigerður fyrir mörg þeirra erlendu fyrirtækjalána sem Íslandsbanki veitti. Í dómsúrskurðinum setti Hæstiréttur nýtt fordæmi með því að ákveða að samningurinn sem deilt var um fæli í sér ólögmeta gengistryggingu. Í kjölfar dómsúrskurðarins í júní 2011 hefur bankinn endurmetið öll samningsform fyrirtækja og metið hvaða form dómsúrskurðurinn hefur áhrif á og hvaða lánasamningsform, að mati bankans, teljast til löglegra erlendra lánasamninga.

Þann 3. nóvember 2011 tók Hæstiréttur fyrir áfrýjun á niðurstöðu Héraðsdóms um að vísa frá máli þar sem ágreiningur var um skuldabréf í erlendri mynt. Hæstiréttur dæmdi á þann veg að þar sem skuldabréfið, sem ágreiningurinn stóð um, yrði ekki fyrir áhrifum af fyrri dómum Hæstaréttar (þar með talið í júní 2010 og 2011) þá ætti Héraðsdómur að komast að efnislegru niðurstöðu um málið. Hæstiréttur tiltekur sérstaklega í dómnum að höfuðstóll skuldabréfsins sé tilgreindur í erlendum gjaldmiðlum og ítrekar að erlendir lánasamningur, rétt útfylltur, sé ekki ólöglegur samkvæmt vaxtalögum nr. 38/2001.

Á grundvelli fordæma og ályktana sem draga má af síðasta dómi Hæstaréttar mun bankinn meta fjárhagsleg áhrif þeirra málaferla sem eftir eru. Í áætlunum sínum mun bankinn taka mið af því að viðskiptavinum hefur þegar verið boðin höfuðstólslækkun á lánunum í erlendri mynt og að dómur hefur verið kveðinn upp af Hæstarétti um þá vexti sem gilda í staðinn. Bankinn hefur flokkað öll erlend lán í fjóra flokka eftir því hve mikil hætta er talin á því að lánin verði dæmd ólögmet. Bankinn hefur fært varúðarframlag til að mæta fjárhagslegum afleiðingum þess að sá flokkur sem talinn er áhættusamastur verði dæmdur ólögmetur. Vinnuferlið í hverjum flokki fyrir sig er á byrjunarstigi. Á meðan hafa þeir viðskiptavinir sem eru með samninga sem eru hæfir til endurútreiknings möguleika á föstum afborgunum þar til endurútreikningi er lokið.

Áætlað er að lokaniðurstöður dómstóla vegna flestra tegunda lánasamninga Íslandsbanka muni liggja fyrir, fyrir réttarhlé Hæstaréttar í júlí 2012.

Formleg rannsókn Eftirlitsstofnunar EFTA á mögulegum ríkisstyrkjum til verðbréfasjóða og rekstrarfélaga sjóða í tengslum við hina þrjá föllnu banka, Glitni, Kaupþing og Landsbanka

Þegar fjármálakreppan skall á Íslandi í byrjun október 2008 frestuðu verðbréfasjóðir innlausn á hlutdeildarskírteinum til þess að tryggja jafnræði milli eigenda hlutdeildarskírteina. Verðbréfasjóðirnir voru í framhaldinu gerðir upp og eigendur hlutdeildarskírteina fengu greitt andvirði hlutdeildarskírteina sinna. Þetta gerðist að hluta til með því að bankarnir keyptu eignirnar (að mestu leyti innlendar eignir) í eigu sjóðanna og söluandvirðinu var bætt við eignirnar sem voru þegar til staðar í formi innstæðna. Verðið sem greitt var fyrir eignirnar var ákveðið af stjórnrum nýju bankanna á grundvelli innra verðmats og mati utanaðkomandi ráðgjafa (endurskoðunarfyrirtækja).

Því er haldið fram í þessu máli að rekstrarfélög verðbréfasjóðanna og innstæðueigendur þriggja stærstu íslensku bankanna hafi fengið ólögmeta ríkisstyrki frá íslenskum stjórnvöldum í október 2008. Því er haldið fram að stjórnvöld hafi haft áhrif á ákvarðanir nýju bankanna að kaupa eignir frá verðbréfasjóðunum (sem stjórnað var af dótturfélögum þeirra) á hagstæðum kjörum og þannig gert þeim kleift að gera upp sjóðina og endurgreiða fjárfestunum þegar enginn virkur markaður var fyrir eignirnar.

Íslensk stjórnvöld og bankarnir halda því fram að viðskiptin hafi hvorki verið gerð fyrir atbeina stjórnvalda né fjármögnuð af þeim. Jafnvel þó bankarnir væru opinberar stofnanir þá voru kaupin ákveðin sjálfstætt af hverjum banka fyrir sig og á grundvelli viðskiptalegra forsendna. Eignirnar sem voru keyptar voru metnar á faglegan hátt enda þótt það hafi verið gert á óvissutímum.

Skýringar með ársreikningi samstæðu

60. (framhald)

Formleg rannsókn Eftirlitsstofnunar EFTA á ríkisstyrkjum við endurreisn starfsemi Glitnis og stofnun og fjármögnun Íslandsbanka

Eftirlitsstofnun EFTA ákvað að hefja formlega rannsókn á þeim ríkisstyrkjum sem veittir voru í október 2008 og september 2009 til þess að bjarga innanlandsstarfsemi íslensku bankanna Glitnis, Kaupþings og Landsbanka og til þess að stofna og fjármagna nýja banka sem tækju við af þeim sem heita nú Íslandsbanki, Arion banki og Landsbankinn.

Ráðstafanir, sem gerðar voru til þess að koma ákveðnum rekstri gömlu bankanna aftur á og til þess að stofna og fjármagna nýju bankanna, hefði þurft að tilkynna áður en þær komu til framkvæmda. Íslensk stjórnvöld hefðu einnig átt að leggja fram nákvæmar áætlanir um endurskipulagningu sem gerðu grein fyrir raunhæfri framtíð bankanna án ríkisaðstoðar.

Eftirlitsstofnunin verður að meta hvort ríkisstyrkirnir sem bönkunum voru veittir hafi tekið á aðstæðum hvers banka fyrir sig með fullnægjandi hætti án þess að skekkja samkeppnisstöðu þeirra. Til þess er nauðsynlegt að leggja fram nákvæma áætlun um endurskipulagningu. Hluti af rannsókninni felur í sér mat Eftirlitsstofnunarinnar á t.d. hugsanlegri aðstoð til nýju bankanna í formi sérstakrar lausafjárfyrirgreiðslu. Einnig er til skoðunar framsal eigna og innstæðna frá Straumi til Íslandsbanka.

Íslensk stjórnvöld og bankinn halda því fram að ráðstafanirnar séu í samræmi við hlutverk b-liðar 3. mgr. 61 gr. EES samningsins, þær hafi verið nauðsynlegar til að ráða bót á alvarlegri röskun sem orðið hafi á íslenska efnahagskerfinu. Íslensk stjórnvöld hafa lagt áherslu á að ástandið á Íslandi í október 2008 hafi verið mjög alvarlegt og hafi krafist aðgerða strax til þess að koma aftur á fjármálalegum stöðugleika og tiltrú á íslenska efnahagskerfið.

Bankinn hefur afhent Eftirlitsstofnunni nákvæma áætlun um endurskipulagningu sem útlistar raunhæfa framtíð án ríkisaðstoðar fyrir bankann.

Atburðir eftir reikningsskiladag

61. Atburðir eftir reikningsskiladag

Bankinn hefur tilkynnt fyrirætlun sína um að sameinast dótturfélagi sínu Kreditkortum hf. á öðrum ársfjórðungi 2012. Tilgangur samrunans er að ná fram hagræðingu með samlegðaráhrifum.

Bankinn samþykkti sölu á 82% eignahlut sínum í Jarðborunum hf. í janúar 2012. Gengið verður endanlega frá sölnni á fyrsta ársfjórðungi 2012.

Á árinu 2011 var samþykktur nýr fjársýsluskattur á fjármálaþjónustu. Fjársýsluskatturinn er tvenns konar, annars vegar skattur á laun sem reiknast sem 5,45% af stofni sem telur allar tegundir launa og þóknana og hins vegar viðbótartekjuskattur sem reiknast sem 6% af tekjuskattsstofni umfram 1 milljarð króna. Fjársýsluskatturinn tekur gildi frá og með skattaárinu 2012 og ber fjármálafyrirtækjum að standa skil á launaskattinum mánaðarlega í staðgreiðslu og á viðbótartekjuskattinum með mánaðarlegum fyrirframgreiðslum á tekjuárinu miðað við áætlun sem byggð er á afkomu fyrra árs.

Skýringar með ársreikningi samstæðu

Áhættustýring

62. Stjórnarhættir og áhættustýring

Viðskipti bankans með fjármálagerninga fela í sér margvíslega áhættu. Áhættustýring er lykilþáttur í rekstri bankans og óaðskiljanlegur hluti af starfsemi hans.

Stjórn bankans ber ábyrgð á að innviðir áhættustýringar í bankanum séu fullnægjandi til að greina, meta og stýra áhættu. Stjórn bankans skilgreinir áhættuvilja bankans sem er miðlað í stefnuskjólum bankans um áhættustýringu.

Framkvæmd áhættustýringar, ákvörðun áhættumarka og eftirlit er falið áhættunefnd, efnahagsnefnd og framkvæmdastjórn bankans. Meðlimir áhættunefndar og efnahagsnefndar eru skipaðir af bankastjóra.

Áhættunefnd bankans ber ábyrgð á eftirliti með útlána- og samþjöppunaráhættu á samstæðugrunni. Áhættunefnd setur reglur og markar stefnu um útlán og verklag í útlánamálum. Áhættunefnd getur falið undirnefndum hluta af valdheimildum sínum.

Efnahagsnefnd bankans ber ábyrgð á eftirliti með öðrum fjárhagslegum áhættum bankans, þ.m.t. markaðsáhættu, lausafjáraáhættu, vaxtaáhættu og eiginfjáruátreikningi. Efnahagsnefnd setur mörk er gilda um starfsemi bankans á þeim sviðum sem undir hana falla og ber ábyrgð á verklagi við úthlutun eigin fjár.

Framkvæmdastjórn bankans ber ábyrgð á að rekstraráhættu bankans sé stýrt með skilvirkum hætti og að stýra öðrum áhættuþáttum svo sem orðsporsáhættu og viðskiptaáhættu.

Yfirmaður áhættustýringar og lánaeftirlits á sæti í framkvæmdastjórn og ber ábyrgð á skipulagi áhættustýringar bankans. Hann skilgreinir dagleg verkefni áhættustýringar og lánaeftirlits og sér til þess að sérfræðipækking starfsmanna deildarinnar sé fullnægjandi.

Regluvarsla bankans ber ábyrgð á að tryggja að viðskiptahættir innan bankans séu í samræmi við gildandi lög og reglur sem og innri verklagsreglur bankans.

Innri endurskoðun bankans framkvæmir óháðar úttektir á starfsemi bankans og gengur úr skugga um að innra eftirlitlit og áhættustýring séu viðeigandi, fullnægjandi og í samræmi við þær reglur sem um bankann gilda. Innri endurskoðandi er skipaður af stjórn bankans og heyrir í skipuriti beint undir stjórn. Innri endurskoðandi ber ábyrgð á innri endurskoðun í bankanum.

Útlánaáhætta

63. Útlánaáhætta er skilgreind sem áhættan á tapi fyrir bankann ef viðskiptamaður eða mótaðili í fjármálagerningi stendur ekki við samningsbundnar skuldbindingar sínar.

Í þessu felst hættan á að viðskiptavinur lendi í greiðsluþroti, að endurheimtur verði minni en vænst er, landfræðileg áhætta, uppgjörsáhætta og áhætta vegna samþjöppunar í lánasafni.

Samþjöppunaráhætta er heiti á þeirri áhættu sem skapast þegar sameiginlegir áhættuþættir einkenna marga viðskiptavini bankans, svo sem atvinnugrein, efnahagslíf, landfræðileg staðsetning, tegund fjármálagerninga eða vegna innbyrðis tengsla mótaðila. Stórar áhættuskuldbindingar til einstakra aðila eða til hóps tengdra viðskiptavina þar sem greiðsluþrot eins eykur verulega líkur á greiðsluþroti annarra aðila í hópnum eru meðhöndlaðar sem samþjöppunaráhætta.

Útlánaáhætta skapast fyrst og fremst vegna útlána bankans og fyrirgreiðslu til viðskiptavina og lánastofnana en einnig vegna innstæðna hjá Seðlabanka Íslands og liða utan efnahagsreiknings eins og ábyrgða, lánsloforða og afleiðusamninga.

Íslandsbanki hefur markað sér stefnu varðandi útlánaáhættu og komið á fót ferli til þess að mæla áhættuna og stýra henni. Markmið útlánaáhættustýringar bankans er að ná jafnvægi milli áhættu og arðsemi og lágmarka neikvæð áhrif útlánaáhættu á fjárhagslega afkomu bankans.

Grunnurinn að öllum ákvörðunum í lánamálum hvílir á nákvæmri greiningu á fjárhagsstöðu mótaðila, greiningu á núverandi greiðsluflæði og mati á framtíðargreiðsluflæði ásamt almennri getu lántaka til þess að endurgreiða skuldbindingar sínar. Bankinn stýrir útlánaáhættu með því að setja mörk sem miðast við einstaka lántakendur, hópa lántakenda, lönd og atvinnugreinar. Bankinn mælir útlánaáhættu fyrir hvern mótaðila eða hóp tengdra viðskiptamanna í samræmi við innri og ytri viðmið um tengda aðila.

Bankinn beitir margvíslegum reglum og verklagi til að draga úr útlánaáhættu. Hefðbundna leiðin er að taka veð í eignum lántakanda. Helstu tegundir trygginga fyrir lánnum eru fasteignir, farartæki, tæki, skip og verðbréf. Þegar það á við er öðrum ráðum beitt til að draga úr útlánaáhættu.

Lánasafn það sem Íslandsbanki keypti af Glitni er stærsti hluti útlána bankans. Vegna þess að lánasafnið var keypt með miklum afslætti er vandasamt að beita hefðbundnum áhættumælikvörðum til að meta útlánaáhættu í lánasafninu.

Skýringar með ársreikningi samstæðu

64. Hámarksútlánaáhætta

Bæði eignir sem koma fram á efnahagsreikningi og liðir utan efnahags skapa útlánaáhættu fyrir bankann. Hámark útlánaáhættu vegna eigna sem fram koma á efnahagsreikningi er mælt með því að líta á bókfært virði eignanna. Hámark útlánaáhættu vegna skuldbindinga utan efnahags er mælt með því að líta til hámarksfjárhæðar sem bankinn er skuldbundinn til að lána sé eftir því óskað, eða greiða vegna ábyrgða, að frádregnum varúðarfærslum vegna þeirra. Hámarksútlánaáhætta vegna afleiðusamnings er reiknuð út með því að bæta framtíðar útlánaáhættu við markaðsvirði samningsins eins og lýst er í viðauka III tilskipunar Evrópuþingsins nr. 2006/48/EB (Basel II).

Útlánaáhætta er greind eftir atvinnugreinum. Bankinn notar innri atvinnugreinaflokkun sem er byggð á ISAT2008 atvinnugreinaflokkuninni en hún er byggð á flokkunarviðmiðum European NACE Rev. 2.

Atvinnugreinaflokkun sem stuðst er við innanhúss var breytt á fyrri hluta ársins og því er samanburður við skýringar vegna útlánaáhættu í ársreikningi 2010 ekki við hæfi. Þessi breyting fól í sér endurflokkun á sumum viðskiptavinum bankans sem leiddi til tilfærslu milli atvinnugreina. Hluti útlánaáhættu vegna fjárfestingarfélaga hefur til dæmis verið færður yfir í flokkana verslun og þjónusta og iðnaður til að endurspegla betur undirliggjandi áhættuþætti.

Útlánaáhætta bankans, áður en tekið hefur verið mið af tryggingum eða öðrum þáttum sem draga úr útlánaáhættu, er sem hér segir:

Skýringar með ársreikningi samstæðu

Útlánaáhætta

64. Hámarksútlánaáhætta:

Hámarksútlánaáhætta 31.12.2011

	Ein- staklingar	Ríkis- stofnanir	Verslun og þjónusta	Byggingar- iðnaður	Orku- iðnaður	Fjármála- starfsemi	Útlán með ríkisábyrgð	Iðnaður	Fjárfestingar- félög	Opinberir aðilar og félagasamtök	Fasteigna- félög	Sjávarút- vegur	Samtals
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka	-	57.992	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	57.992
Útlán til lánastofnana	-	-	-	-	-	43.655	-	-	-	-	-	-	43.655
Útlán til viðskiptavina	228.189	-	63.956	14.699	3.505	1.399	38.798	33.970	24.391	9.539	75.329	70.619	564.394
Yfirdráttarlán	14.506	-	6.636	3.522	28	1.185	-	3.557	488	1.287	1.073	1.200	33.482
Greiðslukort	15.769	-	1.566	129	5	17	8	194	22	117	39	29	17.895
Húsnæðislán	140.517	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	140.517
Eignaleigusamningar	11.177	-	8.906	2.744	16	7	-	3.703	193	772	1.188	551	29.257
Önnur lánsform	46.220	-	46.848	8.304	3.456	190	38.790	26.516	23.688	7.363	73.029	68.839	343.243
Skuldabréf og skuldagerningar	-	52.217	282	-	-	4.077	-	-	1.137	89	849	11	58.662
Afleiðusamningar	10	58	71	54	2	1.161	-	13	41	-	1	70	1.481
Fjárhagslegar ábyrgðir	1.058	-	1.443	1.577	4	1.012	-	1.055	12	73	339	320	6.893
Óáðregnar lánalínur	-	-	2.017	-	5.345	5.000	-	225	-	-	-	5	12.592
Ónýttar yfirdráttarheimildir	9.797	-	4.343	1.083	203	1.363	-	1.993	72	1.096	513	986	21.449
Ónýttar greiðslukortahæðir	19.392	-	1.521	272	5	48	10	352	81	380	68	73	22.202
Samtals	258.446	110.267	73.633	17.685	9.064	57.715	38.808	37.608	25.734	11.177	77.099	72.084	789.320

Skýringar með ársreikningi samstæðu

64. (framhald)

Hámarksútlánaáhætta 31.12.2010

	Ein- staklingar	Ríkis- stofnanir	Verslun og þjónusta	Byggingar- iðnaður	Orku- iðnaður	Fjármála- starfsemi	Útlán með ríkisábyrgð	Iðnaður	Fjárfestingar- félög	Opinberir aðilar og félagasamtök	Fasteigna- félög	Sjávarút- vegur	Samtals
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka	-	30.799	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30.799
Útlán til lánastofnana	-	-	-	-	-	30.870	-	-	-	-	-	-	30.870
Útlán til viðskiptavina	172.713	-	50.888	17.089	2.122	4.248	52.182	20.955	42.123	10.384	74.523	67.934	515.161
Yfirdráttarlán	7.943	-	3.963	2.794	254	1.046	-	3.037	676	1.347	605	973	22.638
Greiðslukort	14.307	-	710	94	0	15	6	229	16	76	33	26	15.512
Húsnæðislán	105.637	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	105.637
Eignaleigusamningar	11.678	-	6.835	2.337	19	55	-	3.955	208	843	2.068	248	28.246
Önnur lánsform	33.148	-	39.380	11.864	1.849	3.132	52.176	13.734	41.223	8.118	71.817	66.687	343.128
Skuldabréf og skuldagerningar	-	64.087	-	-	324	2.129	-	-	659	-	825	-	68.024
Afleiðusamningar	16	15	1	-	-	155	-	2	6	-	-	16	211
Fjárhagslegar ábyrgðir	920	-	1.308	2.499	-	-	-	2.266	82	22	700	607	8.404
Óádreagnar lánalínur	-	-	1.072	-	5.044	5.000	-	1.827	-	-	510	-	13.453
Ónýttar yfirdráttarheimildir	7.945	-	3.339	644	202	1.239	-	1.458	529	944	434	452	17.186
Ónýttar greiðslukortaheimildir	15.829	-	1.052	197	1	50	10	316	48	304	49	60	17.916
Samtals	197.423	94.901	57.660	20.429	7.693	43.691	52.192	26.824	43.447	11.654	77.041	69.069	702.024

Skýringar með ársreikningi samstæðu

65. Tryggingar

Tryggingar og aðrar útlánavarnir eru mismunandi eftir tegundum lántaka og lánsforma. Lán til lánastofnana eru venjulega ótryggð. Helsta trygging fyrir lánveitingum til einstaklinga er veð í íbúðarhúsnæði. Þegar um fyrirtæki er að ræða tekur bankinn veð í fasteignum, fiskiskipum, reiðufé og verðbréfum sem og öðrum eignum þar á meðal viðskiptakröfum, birgðum, farartækjum og tækjum. Lán til ríkisstofnana og sveitarfélaga eru oftast ekki ótryggð. Afleiðusamningar eru almennt gerðir samkvæmt ISDA rammasamningi með CSA-viðauka eða samsvarandi skilmálum með handveði í reiðufé eða ríkisskuldabréfum.

Bankinn notar í sumum tilfellum ábyrgðir til að draga úr útlánaáhættu, en þar sem ábyrgðir lækka ekki hámarks útlánaáhættu heldur flytja hana frá einum mótaðila til annars eru þær ekki taldar hafa fjárhagsleg áhrif hér. Kvaðir í lánasamningum eru einnig mikilvægar en lækka ekki hámarksútlánaáhættu.

Mat á tryggingum byggir á markaðsverði, opinberu mati Fasteignamats ríkisins eða áliti sérfræðinga bankans, eftir því hvað er tiltækt hverju sinni. Þegar um er að ræða fiskiskip eru aflaheimildir þess taldar með í matinu á fjárhagslegum áhrifum trygginga. Tryggingum er úthlutað samkvæmt fjárhæðum lánakrafna, ekki bókfærðu virði, og eru metnar án áhrifa yfirveðsetningar. Þetta þýðir að ef virði trygginga tiltekinn lána er hærra en fjárhæð kröfu, er mismunurinn undanskilinn til að endurspegla raunverulega áhættu bankans gagnvart útlánaáhættu.

Mat á tryggingum sem bankinn hefur til að vega á móti útlánaáhættu er sýnt að neðan:

31. desember 2011	Fasteignir	Fiskiskip	Handbært fé og skuldabréf	Önnur veð	Samtals virðismat veða
Útlán til lánastofnana	-	-	-	-	-
Útlán til viðskiptavina:	268.925	62.382	51.530	19.021	401.858
Einstaklingar	170.491	71	1.148	3	171.713
Verslun og þjónusta	15.728	-	725	10.504	26.957
Byggingariðnaður	7.757	-	457	1.270	9.484
Orkuiðnaður	2.517	-	83	149	2.749
Fjármálastarfsemi.....	44	-	47	-	91
Útlán með ríkisábyrgð	-	-	38.799	-	38.799
Iðnaður.....	7.362	-	294	5.703	13.359
Fjárfestingarfélög.....	2.933	-	8.901	389	12.223
Opinberir aðilar og félagasamtök.....	3.455	-	9	200	3.664
Fasteignafélög	54.679	154	675	-	55.508
Sjávarútvegur	3.959	62.157	392	803	67.311
Skuldabréf og skuldagerningar.....	-	-	-	-	-
Afleiðusamningar.....	-	-	600	-	600
Samtals	268.925	62.382	52.130	19.021	402.458

Fjárhagsleg áhrif trygginga eru nú birt í fyrsta sinn vegna breytinga á IFRS 7. Bankinn vinnur enn að skráningu nauðsynlegra upplýsinga um tryggingar vegna þessarar breytingar, sérstaklega vegna þeirra lána sem nýlega voru yfirtekin frá Byr (sjá skýringu 4). Heildarvirði trygginga bankans er því meira en taflan gefur til kynna. Samanburðarupplýsingar liggja ekki fyrir.

Skýringar með ársreikningi samstæðu

66. Útlánagæði fjáreigna

Lán teljast virðisrýrð ef bankinn væntir þess að endurgreiðslur þeirra verði ekki í samræmi við skilmála lánsins og ef fjárhagsleg endurskipulagning lánþega er talin líkleg til að leiða til þess að hluti af útláninu tapist. Í flestum tilvikum mun fjárhagsleg endurskipulagning ekki leiða til taps fyrir bankann vegna þess að eftirstöðvar lána eru að jafnaði hærri en bókfært virði lánsins þar sem lánasafnið var keypt með miklum afslætti.

Lán teljast einnig virðisrýrð ef bankinn færir virðisrýrnun til að vega á móti gengishreyfingum. Sú virðisrýrnun gefur samt sem áður ekki til kynna tap bankans af kaupvirði lána.

Bókfært heildarvirði allra útlána sem gefa tilefni til virðisrýrnunar er sýnt í töflunni yfir virðisrýrð lán, jafnvel þótt hluti fjárhæðarinnar sé tryggður með veði.

	Hvorki í van- skilum né sérstaklega virðisrýrð	Í vanskilum en ekki sérstaklega virðisrýrð	Sérstaklega virðisrýrð	Samtals
31. desember 2011				
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	57.992	-	-	57.992
Útlán til lánastofnana	43.655	-	-	43.655
Útlán til viðskiptavina:	408.462	70.963	84.969	564.394
Einstaklingar	177.724	40.138	10.327	228.189
Verslun og þjónusta	43.465	7.055	13.435	63.955
Byggingariðnaður	5.509	4.830	4.360	14.699
Orkuiðnaður	2.921	28	556	3.505
Fjármálastarfsemi.....	164	177	1.059	1.400
Útlán með ríkisábyrgð	38.798	-	-	38.798
Iðnaður	24.688	2.779	6.502	33.969
Fjárfestingarfélög.....	8.453	3.431	12.508	24.392
Opinberir aðilar og félagasamtök.....	5.667	422	3.449	9.538
Fasteignafélög	36.343	9.235	29.751	75.329
Sjávarútvegur	64.730	2.868	3.022	70.620
Skuldabréf og skuldagerningar.....	58.662	-	-	58.662
Afleiðusamningar.....	1.481	-	-	1.481
Samtals	570.252	70.963	84.969	726.184

	Hvorki í van- skilum né sérstaklega virðisrýrð	Í vanskilum en ekki sérstaklega virðisrýrð	Sérstaklega virðisrýrð	Samtals
31. desember 2010				
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	30.799	-	-	30.799
Útlán til lánastofnana	30.842	8	20	30.870
Útlán til viðskiptavina:	322.093	39.557	153.511	515.161
Einstaklingar	123.086	21.194	28.433	172.713
Verslun og þjónusta	25.075	3.442	22.369	50.886
Byggingariðnaður	8.326	2.680	6.082	17.088
Orkuiðnaður	1.003	15	1.104	2.122
Fjármálastarfsemi.....	4.229	8	11	4.248
Útlán með ríkisábyrgð	52.182	-	-	52.182
Iðnaður	7.858	1.727	11.370	20.955
Fjárfestingarfélög.....	12.423	1.409	28.292	42.124
Opinberir aðilar og félagasamtök.....	6.255	1.549	2.579	10.383
Fasteignafélög	25.653	6.582	42.290	74.525
Sjávarútvegur	56.003	951	10.981	67.935
Skuldabréf og skuldagerningar.....	68.024	-	-	68.024
Afleiðusamningar.....	211	-	-	211
Samtals	451.969	39.565	153.531	645.065

Skýringar með ársreikningi samstæðu

67. Lán í vanskilum en ekki sérstaklega virðisrýð

Lán teljast vera í vanskilum en ekki sérstaklega virðisrýð ef samningsbundnar vaxta- eða höfuðstólsgreiðslur eru gjaldfallnar, en bankinn telur að ekki sé tilefni til sérstakrar virðisrýrnunar. Gert er ráð fyrir að þau lán verði endurskipulögð án taps fyrir bankann vegna afsláttar, fullnægjandi trygginga eða vegna þess að líklegt er talið að samningsbundnar greiðslur verði inntar af hendi.

Gæta verður að því að lánasafnið sem tekið var yfir frá Byr var metið á gangvirði á kaupdegi og hefur þar af leiðandi ekki verið virðisrýrt sérstaklega af bankanum eftir yfirtökuna. Hins vegar er stór hluti safnsins í vanskilum og því hefur fjárhæð lána sem eru í vanskilum en ekki sérstaklega virðisrýð hækkað á milli reikningstímabilla.

Fjárhæðir sem hér eru tilgreindar sýna heildareftirstöðvar lána sem eru í vanskilum án virðisrýrnunar en ekki aðeins gjaldfallnar greiðslur. Lán í vanskilum sem ekki hafa verið sérstaklega virðisrýð eru sem hér segir:

	Vanskil allt að 30 dagar	Vanskil 31-60 dagar	Vanskil 61-90 dagar	Vanskil yfir 90 daga	Vanskil útlána
31. desember 2011					
Útlán til lánastofnana.....	-	-	-	-	-
Útlán til viðskiptavina:					
Einstaklingar	12.856	4.198	2.011	21.073	40.138
Verslun og þjónusta	1.969	394	435	4.257	7.055
Byggingariðnaður	1.912	290	287	2.341	4.830
Orkuiðnaður	14	-	-	14	28
Fjármálastarfsemi.....	55	-	-	122	177
Útlán með ríkisábyrgð	-	-	-	-	-
Iðnaður	675	377	110	1.617	2.779
Fjárfestingarfélög.....	380	41	5	3.005	3.431
Opinberir aðilar og félagasamtök	289	24	11	98	422
Fasteignafélög	898	247	335	7.755	9.235
Sjávarútvegur	118	29	66	2.655	2.868
Samtals	19.166	5.600	3.260	42.937	70.963

	Vanskil allt að 30 dagar	Vanskil 31-60 dagar	Vanskil 61-90 dagar	Vanskil yfir 90 daga	Vanskil útlána
31. desember 2010					
Útlán til lánastofnana.....	8	-	-	-	8
Útlán til viðskiptavina					
Einstaklingar	5.189	2.577	685	12.743	21.194
Verslun og þjónusta	713	243	85	2.401	3.442
Byggingariðnaður	335	94	136	2.115	2.680
Orkuiðnaður	14	1	-	0	15
Fjármálastarfsemi.....	1	0	1	6	8
Útlán með ríkisábyrgð	-	-	-	-	-
Iðnaður	383	153	192	999	1.727
Fjárfestingarfélög.....	56	553	8	792	1.409
Opinberir aðilar og félagasamtök	1.355	103	72	19	1.549
Fasteignafélög	2.754	386	259	3.183	6.582
Sjávarútvegur	44	227	20	660	951
Samtals	10.852	4.337	1.458	22.918	39.565

Skýringar með ársreikningi samstæðu

68. Stórar áhættuskuldbindingar

Þegar heildar áhættuskuldbindingar hóps tengdra viðskiptavina gagnvart bankanum fara umfram 10% af eiginfjárgrunni bankans þá er um stóra áhættuskuldbindingu að ræða. Stærð skuldbindinga í þessum skilningi er áhættuvegin skv. reglum FME 216/2007.

Eins og reglur FME kveða á um eru allir fjármálagerningar, bæði þeir sem fram koma á efnahagsreikningi og liðir utan efnahags taldir með þegar fjárhæðir stórra áhættuskuldbindinga eru metnar. Bankinn notar eigin aðferð til að skilgreina tengsl milli viðskiptavina. Aðferðin endurspeglar túlkun bankans á a-lið 1. gr. laga 161/2002 um fjármálafyrirtæki þar sem hópar tengdra viðskiptavina eru skilgreindir.

Taflan hér að neðan sýnir stórar áhættuskuldbindingar bankans, með og án leyfilegs frádrags, sem hlutfall af eiginfjárgrunni bankans.

Hópar tengdra viðskiptamanna	31.12.2011		31.12.2010	
	Brúttó	Nettó	Brúttó	Nettó
Áhættuskuldbinding 1	56%	0%	44%	0%
Áhættuskuldbinding 2	27%	0%	37%	1%
Áhættuskuldbinding 3	15%	15%	15%	15%

Skuldbindingar eins hóps tengdra viðskiptamanna námu 15% af eiginfjárgrunni bankans og teljast þær vera eina stóra áhættuskuldbinding bankans. Heildarfjárhæð allra stórra áhættuskuldbindinga bankans er undir því hámarki sem lög leyfa sem er 400% af eiginfjárgrunni bankans. Engin stór áhættuskuldbinding er umfram 25% af eiginfjárgrunni sem er hámarkið sem kveðið er á um í lögnum.

Skýringar með ársreikningi samstæðu

Lausafjánhætta

69. Bankinn skilgreinir lausafjánhættu sem áhættuna af því að geta ekki fjármagnað fjárhagslegar skuldbindingar sínar eða fyrirhugaðan vöxt, eða geta einungis gert það gegn kjörum sem eru umtalsvert hærri en gengur og gerist á markaði á hverjum tíma.

Stýring lausafjánhættu

Bankinn er að stærstum hluta fjármagnaður í gegnum innlán viðskiptavina. Fjárfstýring bankans ber ábyrgð á fjármögnun bankans og lausafjánhættu. Dagleg umsýsla lausafjár bankans er í höndum Millibankamarkaða.

Áhættustýring mælir og hefur eftirlit með lausafjánhættu bankans og gefur um hana skýrslur til viðeigandi aðila.

Stefna bankans um stýringu lausafjánhættu gerir ráð fyrir að laust fé bankans skuli á hverjum tíma duga til að mæta skuldbindingum næstu 12 mánaða.

Töflurnar hér að neðan sýna samningsbundnar vaxta- og höfuðstólsgreiðslur vegna fjárhagslegra skuldbindinga bankans. Samtölur fyrir hverja tegund skuldbindinga eru því hærri en samsvarandi tölur á efnahagsreikningi bankans. Greiðsluflæði skuldbindinga sem ekki er fyrirfram ákveðið, t.d. vegna breytilegra vaxta, verðtryggingar eða gengistryggingar, er áætlað út frá spá um þróun undirliggjandi þátta.

Fyrir samningsbundnar skuldbindingar eru fjárhæðir brotnar niður á tímabil eftir því hvenær samningsbundnar höfuðstólsgreiðslur og áætlaðar greiðslur á vöxtum falla til. Óbundnar innstæður og aðrar skuldbindingar sem ekki hafa samningsbundinn gjalddaga eru flokkaðar miðað við að viðskiptavinur krefji bankann um greiðslu við fyrsta tækifæri.

Í tengslum við sameiningu Byrs og Íslandsbanka höfðu innstæðueigendur Byrs rétt á að taka út bundnar innstæður fyrir lok bindistímans á tímabilinu 5. desember 2011 til 3. janúar 2012 samkvæmt 106. gr. laga nr. 161/2002. Þar af leiðandi eru allar innstæður sem teknar voru yfir frá Byr flokkaðar sem óbundnar við árslok 2011.

Tímagreining samningsbundinna gjalddaga 31. desember 2011

Fjárskuldir	Laust til útgreiðslu	1-3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Meira en 5 ár	Enginn gjalddagi	Samtals
Skortstöður	9.346	-	-	-	-	-	9.346
Innlán frá Seðlabanka Íslands	73	-	-	-	-	-	73
Innlán lánastofnana	49.527	12.209	1.077	-	-	-	62.813
Innlán viðskiptavina	351.478	53.730	28.670	25.411	12.907	-	472.196
Lántaka	333	2.226	7.108	43.423	27.381	2.145	82.616
Víkjandi lán	-	298	559	6.124	38.288	-	45.269
Aðrar fjárhagslegar skuldbindingar	22.379	13.188	3.156	570	392	148	39.833
Fjárskuldir samtals	433.136	81.651	40.570	75.528	78.968	2.293	712.146

Skuldbindingar utan efnahags sýna samningsbundnar skuldbindingar bankans gagnvart viðskiptavinum, annað hvort vegna loforða um lánveitingar eða vegna ábyrgða sem veittar hafa verið þriðja aðila. Fjárhæðirnar eru hámarksfjárhæðir og er ekki tekið tillit til þess að bankinn gæti lækkað yfirdráttarheimildir og greiðslukortaheimildir áður en þær verða fullnýttar. Þessar skuldbindingar tilheyra fyrsta gjalddagatímabilinu þar sem bankinn gæti, í hverju tilfalli fyrir sig, verið krafinn um að mæta þeim samningsbundnu skuldbindingum strax.

Liðir utan efnahags	Laust til útgreiðslu	1-3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Meira en 5 ár	Enginn gjalddagi	Samtals
Fjárhagslegar ábyrgðir	6.893	-	-	-	-	-	6.893
Óádreagnar lánalínur	12.592	-	-	-	-	-	12.592
Ónýttar yfirdráttarheimildir	21.449	-	-	-	-	-	21.449
Ónýttar greiðslukortaheimildir	22.202	-	-	-	-	-	22.202
Samtals	63.136	-	-	-	-	-	63.136

Heildar skuldbinding aðrar en afleiður og

liðir utan efnahags	496.272	81.651	40.570	75.528	78.968	2.293	775.282
---------------------------	---------	--------	--------	--------	--------	-------	---------

Skýringar með ársreikningi samstæðu

69. (framhald)

Taflan hér að neðan sýnir greiðslufæði þeirra afleiðuskuldbindinga bankans sem hafa neikvætt markaðsvirði í árslok 2011. Afleiðusamningar með jákvætt markaðsvirði í árslok 2011 eru sundurliðaðir sérstaklega. Fyrir afleiður sem gerðar eru upp án nettunar er greiðslufæði fyrir báða leggina sýnt þar sem ekki er hægt að beita skuldajöfnun við uppgjör.

Afleiður - skuldir	Laust til útgreiðslu	1-3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Meira en 5 ár	Enginn gjaldtagi	Samtals
Afleiður gerðar upp brúttó							
Innstreymi	-	6.258	2.498	78.562	25.000	-	112.318
Útstreymi	-	(6.131)	(2.979)	(94.688)	(25.074)	-	(128.872)
Samtals	-	127	(481)	(16.126)	(74)	-	(16.554)
Afleiður gerðar upp nettó	-	(38)	-	-	-	-	(38)
Samtals	-	89	(481)	(16.126)	(74)	-	(16.592)

Flokkun eigna eftir gjalddaga byggir á samningsbundnum gjalddaga. Fyrir lán sem voru tekin yfir með miklum afslætti við stofnun bankans og hafa ekki enn verið endurskipulögð þá er samningsbundin greiðsla lækkuð til samræmis við bókfært virði kröfunnar. Fyrir skuldabréf og skuldagerninga í fjárfestingarbók er flokkun eftir gjalddögum byggð á samningsbundnum gjalddögum, en þegar um skuldabréf og skuldagerninga í veltubók er að ræða er byggt á þeim tíma sem áætlað er að þurfi til að selja eignina.

Fjáreignir	Laust til útgreiðslu	1-3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Meira en 5 ár	Enginn gjaldtagi	Samtals
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka	22.937	35.055	-	-	-	-	57.992
Skuldabréf og skuldagerningar	6.617	16.494	82	152	31.361	3.956	58.662
Hlutabréf og eiginfjárgerningar	-	-	525	48	-	10.534	11.107
Útlán til lánastofnana	22.027	21.556	-	-	72	-	43.655
Útlán til viðskiptavina	-	50.523	46.877	169.833	297.161	-	564.394
Aðrar fjáreignir	-	2.567	237	2	-	380	3.186
Heildarfjáreignir	51.581	126.195	47.721	170.035	328.594	14.870	738.996

Afleiður - eignir

Afleiður gerðar upp brúttó	Laust til útgreiðslu	1-3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Meira en 5 ár	Enginn gjaldtagi	Samtals
Innstreymi	-	8.069	773	33.058	-	-	41.900
Útstreymi	-	(7.976)	(692)	(32.860)	-	-	(41.528)
Samtals	-	93	81	198	-	-	372
Afleiður gerðar upp nettó	-	21	-	-	-	-	21
Samtals	-	114	81	198	-	-	393

Töflurnar hér að neðan sýna samanburðartölur fyrir eignir og skuldir miðað við árslok 2010. Í samstæðuársreikningi fyrir 2010 víxluðust formerki inngreiðslna og útgreiðslna á afleiðusamningum og þá voru skuldbindingar vegna greiðslukorta ofmetnar. Þetta hefur verið leiðrétt í töflunni hér að neðan.

Tímagreining samningsbundinna gjalddaga 31. desember 2010

Fjárskuldbindingar	Laust til útgreiðslu	1-3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Meira en 5 ár	Enginn gjaldtagi	Samtals
Skortstöður	9.090	-	-	-	-	-	9.090
Innlán frá Seðlabanka Íslands	26	-	-	-	-	-	26
Innlán lánastofnana	58.439	18.419	11.051	8.705	-	-	96.614
Innlán viðskiptavina	243.797	39.600	3.965	36.165	8.716	-	332.243
Lántaka	1.899	2.084	6.458	33.754	29.887	-	74.082
Víkjandi lán	-	266	822	6.019	29.671	-	36.778
Aðrar fjárhagslegar skuldbindingar	15.712	6.687	9.237	527	507	1.011	33.681
Fjárskuldbindingar alls	328.963	67.056	31.533	85.170	68.781	1.011	582.514

Skýringar með ársreikningi samstæðu

69. (framhald)

Liðir utan efnahags	Laust til útgreiðslu	1-3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Meira en 5 ár	Enginn gjaldddagi	Samtals
Fjárhagslegar ábyrgðir	8.404	-	-	-	-	-	8.404
Óáðregnar lánalínur	13.453	-	-	-	-	-	13.453
Ónýttað yfirdráttarheimildir	17.186	-	-	-	-	-	17.186
Ónýttað greiðslukortarheimildir	17.916	-	-	-	-	-	17.916
Samtals	56.959	-	-	-	-	-	56.959

Samtals fjárskuldir aðrar en afleiður og

liðir utan efnahags 385.922 67.056 31.533 85.170 68.781 1.011 639.473

Afleiður - skuldir	Laust til útgreiðslu	1-3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Meira en 5 ár	Enginn gjaldddagi	Samtals
Afleiður gerðar upp brúttó							
Innstreymi	-	10.811	1.267	57.837	25.000	-	94.915
Útstreymi	-	(10.797)	(1.403)	(60.757)	(25.113)	-	(98.070)
Samtals	-	14	(136)	(2.920)	(113)	-	(3.155)
Afleiður gerðar upp nettó	-	-	-	-	-	-	-
Samtals	-	14	(136)	(2.920)	(113)	-	(3.155)

Fjáreignir	Laust til útgreiðslu	1-3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Meira en 5 ár	Enginn gjaldddagi	Samtals
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka	23.934	6.865	-	-	-	-	30.799
Skuldabréf og skuldagerðingarnar	4.492	30.378	1	4	31.111	2.038	68.024
Hlutabréf og eiginfjárgerðingarnar	-	-	-	-	-	3.022	3.022
Útlán til lánastofnana	7.027	23.501	-	-	342	-	30.870
Útlán til viðskiptavina	4.542	57.662	36.782	156.700	259.475	-	515.161
Aðrar fjáreignir	-	1.235	766	30	513	548	3.092
Heildarfjáreignir	39.995	119.641	37.549	156.734	291.441	5.608	650.968

Afleiður - eignir

Afleiður gerðar upp brúttó

Innstreymi - 3.685 - - - - 3.685

Útstreymi - (3.672) - - - - (3.672)

Samtals - 13 - - - - 13

Afleiður gerðar upp nettó

Samtals - 13 - - - - 13

Liður í því að stýra lausafjórðingum bankans felst í því að eiga safn auðseljanlegra eigna til þess að mæta óvæntu útstreymi fjármagns eða tímabundnum takmörkunum í aðgengi að nýrri fjármögnun. Þessar eignir lúta ströngum skilyrðum varðandi útlánaáættu, seljanleika og næmi fyrir verðsveiflum á markaði. Taflan hér að neðan sýnir heildarfjórðing og samsetningu lausafjárshöfundarins í árslok 2011 og 2010.

Lausafjárstaða	31.12.2011	31.12.2010
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	57.992	30.799
Óveðsett verðbréf sem eru hæf sem veð í viðskiptum við Seðlabanka Íslands	55.024	54.881
Erlend ríkisskuldabréf	16.323	30.378
Skammtímaströður við lánastofnanir	36.695	28.332
Lausafjárlína við íslenska ríkið	25.000	25.000
Varasjóður lausafjár	191.034	169.390

Skýringar með ársreikningi samstæðu

Markaðsáhætta

70. Markaðsáhætta er skilgreind sem áhættan á að verðbreytingar á mörkuðum, svo sem breytingar á vöxtum, hlutabréfaverði og gengi gjaldmiðla, hafi óhagstæð áhrif á fjármálagerninga bankans og þar með afkomu og eigið fé hans.

Stýring markaðsáhættu

Vilji bankans til að taka markaðsáhættu er ákvarðaður af stjórn bankans. Efnahagsnefnd ákveður mörk fyrir einstök eignasöfn og einstaka fjármálagerninga í samræmi við stefnu bankans um stýringu markaðsáhættu sem samþykkt er af stjórn. Áhættustýring ber ábyrgð á eftirliti með markaðsáhættu og gefur viðeigandi aðilum skýrslur þar um með tilliti til þeirra áhættumarka sem ákveðin hafa verið. Markmið markaðsáhættustýringar er að stýra markaðsáhættu bankans þannig að hún sé innan fyrirframskilgreindra og ásættanlegra marka.

Bankinn gerir greinarmun á markaðsáhættu í veltubók annars vegar og fjárfestingarbók hins vegar. Markaðsáhætta í veltubók er aðallega til komin af opnum stöðum í hlutabréfum, skuldabréfum og erlendum gjaldmiðlum. Eignir og skuldbindingar í veltubók eru bókfærðar á gangvirði og allar gangvirðisbreytingar endurspeglast strax í rekstrarreikningi. Markaðsáhætta í fjárfestingarbók stafar einkum af misræmi í vaxtaskilmálum og myntsamsetningu eigna og skulda. Skýr mörk eru sett varðandi slíkt misræmi bæði með innri reglum bankans og í lögum og reglugerðum.

Vaxtaáhætta

71. Vaxtaáhætta er skilgreind sem þau neikvæðu áhrif sem óhagstæðar hreyfingar á vöxtum geta haft á eigið fé eða afkomu bankans.

Bankinn beitir næmismælingum eins og punktvirði til þess að mæla og stýra vaxtaáhættu bankans. Punktvirði segir til um hvernig markaðsvirði undirliggjandi stöðu breytist ef vaxtaferlar hliðrast upp um 0,01% (einn punkt).

72. Vaxtaáhætta í veltubók

Veltubók fjárfestir aðallega í ríkisskuldabréfum og íbúðabréfum en þau eru með ríkisábyrgð. Þessar stöðutökur geta falið í sér skortstöður.

Ríkisskuldabréf eru annaðhvort verðtryggð eða óverðtryggð og með allt að 10 ára meðallíf tíma. Íbúðabréf eru hins vegar verðtryggð og með allt að 14 ára meðallíf tíma. Allar skuldabréfastöður eru takmarkaðar með punktvirðismörkum sem gilda jafnt innan dags og í dagslok. Að auki setur bankinn sér mörk á gnóttstöður og skortstöður í hverjum skuldabréfaflokki. Áhættustýring hefur eftirlit með mörkum veltubókar og eru öll brot tilkynnt til efnahagsnefndar bankans.

Skuldabréf og skuldagerningar veltubókar, gnóttstaða	31.12.2011			31.12.2010		
	Markaðs- virði	Binditími	Punktvirði	Markaðsvirði	Binditími	Punktvirði
Verðtryggð	379	9,22	(0,35)	2.124	9,01	(1,91)
Óverðtryggð	17.231	0,32	(0,55)	34.078	0,86	(2,92)
Samtals	17.610	0,51	(0,90)	36.202	1,33	(4,83)

Skuldabréf og skuldagerningar veltubókar, skortstaða	31.12.2011			31.12.2010		
	Markaðs- virði	Binditími	Punktvirði	Markaðsvirði	Binditími	Punktvirði
Verðtryggð	962	7,89	0,76	1.129	4,74	0,54
Óverðtryggð	364	8,17	0,30	7.961	1,32	1,05
Samtals	1.326	7,97	1,06	9.090	1,75	1,59

Hrein staða veltubókar skuldabréfa	16.284	(0,09)	0,16	27.112	1,20	(3,24)
---	---------------	---------------	-------------	---------------	-------------	---------------

Skýringar með ársreikningi samstæðu

72. (framhald)

Í lausafjár safni bankans er umtalsvert magn erlendra ríkisvixla en bankinn setur sem skilyrði að lánshæfismat útgáfuríkjanna sé a.m.k. AA-. Binditími vixlanna er allt að 6 mánuðir og er punktvirði þeirra -0,3 milljónir króna (31. desember 2010: -0,6 milljónir króna).

Erlend ríkisskuldabréf	31.12.2011		31.12.2010	
	Markaðsvirði	Punktvirði	Markaðsvirði	Punktvirði
Land				
Danmörk	3.205	(0,08)	-	0,00
Finnland	794	(0,00)	-	0,00
Frakkland	1.588	(0,01)	5.380	(0,06)
Þýskaland	-	0,00	3.844	(0,04)
Holland	3.179	(0,05)	5.379	(0,10)
Noregur	2.033	(0,06)	1.953	(0,06)
Bretland	-	0,00	3.473	(0,02)
Bandaríkin	5.522	(0,13)	10.695	(0,34)
Samtals	16.321	(0,33)	30.724	(0,62)

73. Vaxtanæmi í veltubók

Til að greina næmi veltubókar fyrir vaxtabreytingum gerir bankinn ráð fyrir að bæði verðtryggðir og óverðtryggðir innlendir vextir breytist um 100 punkta en að vextir í erlendri mynt breytist minna í samræmi við minna flókt. Eftirfarandi tafla sýnir hvaða áhrif raunhæfar breytingar á vöxtum hafa á eigið fé bankans og rekstrarreikning að öllu öðru óbreyttu.

Næmisgreining á skuldabréfum og öðrum skuldagerningum í veltubók	31.12.2011		31.12.2010		
	Samsíða hliðrun vaxtaferils (punktar)	Hliðrun niður	Hliðrun upp	Hliðrun niður	Hliðrun upp
Mynt					
ISK, óverðtryggt	100	(41)	41	138	(138)
ISK, verðtryggt	100	(7)	7	125	(125)
CHF	40	-	-	-	-
EUR	20	1	(1)	4	(4)
GBP	40	-	-	1	(1)
JPY	20	-	-	-	-
USD	40	5	(5)	13	(13)
Aðrar myntir samtals	40	6	(6)	3	(3)
Samtals		(36)	36	284	(284)

Skýringar með ársreikningi samstæðu

74. Vaxtaáhætta í fjárfestingarbók

Vaxtaáhætta í fjárfestingarbók er afleiðing af kjarnastarfssemi bankans. Þessi vaxtaáhætta er aðallega í tengslum við hættu á tapi vegna sveiflna í framtíðargreiðsluflæði eða gangvirði fjármálagerninga vegna vaxtabreytinga en það endurspeglar þá staðreynd að eignir og skuldbindingar bankans hafa mismunandi gjalddaga og eru verðlagðar miðað við mismunandi vaxtastig.

Bankinn á í flokki ríkisskuldabréfa, sem metin eru á gangvirði, að fjárhæð 30,8 milljarðar króna (2010: 30,3 milljarðar króna). Bréfin bera breytilega vexti og er vaxtaáhættan því tiltölulega lítil.

Bankinn notar hefðbundna mælikvarða til að meta vaxtanæmi eigna, skulda og tekna.

Vaxtaendurskoðunartímabil í fjárfestingarbók miðað við 31. desember 2011:

Fjáreignir	3-12		1-2 ár	2-5 ár	5-10 ár	Yfir 10 ár	Samtals
	0-3 mánuðir	mánuðir					
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka	56.016	-	-	-	-	-	56.016
Skuldabréf og skuldagerningar	32.218	1.153	1.069	370	1.398	4.458	40.666
Útlán til lánastofnana	43.551	104	-	-	-	-	43.655
Útlán til viðskiptavina	420.171	27.158	35.739	63.895	1.914	15.517	564.394
Eignir samtals	551.956	28.415	36.808	64.265	3.312	19.975	704.731
Liðir utan efnahags	59.201	-	10.007	3.115	113	-	72.436
Skuldir							
Skortstöður	-	3.567	1.815	477	-	-	5.859
Innlán Seðlabanka Íslands	73	-	-	-	-	-	73
Innlán lánastofnana	61.711	1.061	-	-	-	-	62.772
Innlán viðskiptavina	456.329	3.383	759	807	1.665	-	462.943
Lántaka	7.221	-	-	6.679	49.133	188	63.221
Víkjandi lán	21.937	-	-	-	-	-	21.937
Skuldir samtals	547.271	8.011	2.574	7.963	50.798	188	616.805
Liðir utan efnahags	62.484	-	9.862	3.070	-	-	75.416
Hreinn vaxtajöfnuður							
31. desember 2011	1.402	20.404	34.379	56.347	(47.373)	19.787	84.946

Skýringar með ársreikningi samstæðu

74. (framhald)

Vaxtaendurskoðunartímabil í fjárfestingarbók miðað við 31. desember 2010:

Fjáreignir	3-12		1-2 ár	2-5 ár	5-10 ár	Yfir 10 ár	Samtals
	0-3 mánuðir	mánuðir					
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka	28.966	-	-	-	-	-	28.966
Skuldabréf og skuldagerningar	31.142	659	-	-	-	22	31.823
Útlán til lánastofnana	30.520	350	-	-	-	-	30.870
Útlán til viðskiptavina	389.089	37.855	9.481	60.557	2.572	15.607	515.161
Eignir samtals	479.717	38.864	9.481	60.557	2.572	15.629	606.820
Liðir utan efnahags	47.903	-	-	-	-	-	47.903
Fjárskuldir							
Innlán Seðlabanka Íslands	26	-	-	-	-	-	26
Innlán lánastofnana	86.856	1.037	8.319	-	-	-	96.212
Innlán viðskiptavina	322.274	2.521	-	1.420	943	-	327.158
Lántaka	432	-	-	808	52.639	1.546	55.425
Víkjandi lán	21.241	-	-	-	-	-	21.241
Skuldir samtals	430.829	3.558	8.319	2.228	53.582	1.546	500.062
Liðir utan efnahags	48.216	-	-	-	-	120	48.336
Hreinn vaxtajöfnuður							
31. desember 2010	48.575	35.306	1.162	58.329	(51.010)	13.963	106.327

75. Vaxtanæmi í fjárfestingarbók

Til að greina næmi fjárfestingarbókar fyrir vaxtabreytingum gerir bankinn ráð fyrir að óverðtryggðir innlendir vextir breytist um 100 punkta. Gert er ráð fyrir minni breytingum á erlendum vöxtum á sama hátt og í næmisgreiningunni í veltubókinni. Þá er gert ráð fyrir að verðtryggðir innlendir vextir breytist minna en óverðtryggðir innlendir vextir þar sem þeir eru miðsæknari. Taflan hér að neðan sýnir hvaða áhrif þessar vaxtabreytingar hefðu á rekstrarreikning bankans.

Næmisgreining skuldabréfa og annarra skuldagerninga í fjárfestingarbók	31.12.2011		31.12.2010		
	Samsíða hliðrun vaxtaferils (punktar)	Hagnaður eða tap			
		Hliðrun niður	Hliðrun upp	Hliðrun niður	Hliðrun upp
Mynt					
ISK, verðtryggt	40	935	(935)	684	(684)
ISK, óverðtryggt	100	487	(487)	(62)	62
CHF	40	(5)	5	5	(5)
EUR	20	(3)	3	(3)	3
GBP	40	1	(1)	-	-
JPY	20	3	(3)	2	(2)
USD	40	8	(8)	(1)	1
Aðrar myntir samtals	40	(1)	1	(1)	1
Samtals		1.425	(1.425)	624	(624)

Skýringar með ársreikningi samstæðu

Gjaldeyrisáhætta

76. Gjaldeyrisáhætta er áhættan af því að afkoma eða eigið fé verði fyrir neikvæðum áhrifum vegna gengissveiflna í erlendum gjaldmiðlum, vegna viðskipta í erlendum gjaldmiðlum eða vegna misræmis í samsetningu eigna eða skuldbindinga í erlendum myntum.

Greiningin á gjaldeyrisáhættunni hér að neðan er byggð á samningsbundnum gjaldmiðli sérhvers undirliggjandi samnings. Að auki eru þeir liðir utan efnahagsreiknings sem bera gjaldeyrisáhættu taldir með í heildargjaldeyrisjöfnuði bankans. Fjárhæðir liða utan efnahagsreiknings í töflunni hér að neðan endurspegla nafnverðsfjárhæðir afleiðna og stundarsamninga. Megnið af óleiðréttum gjaldeyrisjöfnuði bankans stafar af lánum í erlendri mynt til viðskiptavina sem hafa tekjur í íslenskum krónum. Þegar eignir voru keyptar frá Glitni var það mat bankans að endurheimtur þessara lána yrðu takmarkaðar í íslenskum krónum. Bankinn hefur varúðarfært alla gengishækkun þessara lána frá kaupunum. Hækki samningsvirði lánanna í íslenskum krónum hækkar varúðarfærslan að sama skapi en það er í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla (IFRS). Eftirlitsaðilar hafa heimilað leiðréttingu á gjaldeyrisjöfnuði bankans þ.a. tekið sé tillit til þess að endurheimtur erlendra lána þeirra viðskiptavina sem hafa tekjur í íslenskum krónum séu einnig í íslenskum krónum. Töflurnar hér að neðan sýna gjaldeyrisáhættu bankans 31. desember 2011 og 31. desember 2010, bæði með og án leiðréttingarinnar og að teknu tilliti áhrifa samninga utan efnahags. Þá eru fastafjármunir til sölu og aflögð starfsemi undanskildar.

Eignir og skuldir eftir myntum 31. desember 2011

Eignir	EUR	USD	GBP	CHF	JPY	Aðrar myntir	Samtals
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka	491	124	63	36	10	226	950
Skuldabréf og skuldagerningar	5.919	5.890	-	-	-	5.238	17.047
Hlutabréf og eiginfjárgerningar	630	122	213	-	-	-	965
Útlán til lánastofnana	18.866	10.355	1.492	1.236	382	5.220	37.551
Útlán til viðskiptavina	60.941	18.176	4.813	22.681	25.082	2.473	134.166
Fjárfestingar í hlutdeildarfélagum	20	433	-	-	-	-	453
Aðrar eignir	-	-	-	-	-	-	-
Heildareignir	86.867	35.100	6.581	23.953	25.474	13.157	191.132

Skuldir

Innlán lánastofnana	2.511	380	135	11	2	95	3.134
Innlán viðskiptavina	21.307	19.451	4.557	725	536	8.547	55.123
Lántaka	-	-	-	-	-	14	14
Víkjandi lán	21.937	-	-	-	-	-	21.937
Aðrar skuldir	-	-	-	-	-	-	-
Heildarskuldir	45.755	19.831	4.692	736	538	8.656	80.208

Brúttó gjaldeyrisjöfnuður á efnahag	41.112	15.269	1.889	23.217	24.936	4.501	110.924
Aðlögun gjaldeyrisjöfnuðar vegna FX útlána með ISK sjóðstreymi	16.007	3.075	806	12.638	13.210	912	46.648
Hreinn gjaldeyrisjöfnuður á efnahag	25.105	12.194	1.083	10.579	11.726	3.589	64.276

Liðir utan efnahags

Eignir utan efnahags	4.265	17.238	38	239	2.459	76	24.315
Skuldir utan efnahags	21.176	25.427	294	11.106	15.011	1.891	74.905
Hreinn gjaldeyrisjöfnuður utan efnahags	(16.911)	(8.189)	(256)	(10.867)	(12.552)	(1.815)	(50.590)

Hreinn gjaldeyrisjöfnuður 31. desember 2011	8.194	4.005	827	(288)	(826)	1.774	13.686
--	-------	-------	-----	--------	--------	-------	--------

Skýringar með ársreikningi samstæðu

76. (framhald)

Eignir og skuldir eftir myntum 31. desember 2010

Eignir	EUR	USD	GBP	CHF	JPY	Aðrar myntir	Samtals
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka	405	191	114	38	15	349	1.112
Skuldabréf og skuldagerningar	15.018	10.695	3.473	-	-	1.953	31.139
Hlutabréf og eiginfjárgerningar	12	51	-	-	-	-	63
Útlán til lánastofnana	16.620	6.403	1.173	30	200	2.589	27.015
Útlán til viðskiptavina	67.094	26.092	5.333	41.579	36.613	3.501	180.212
Fjárfestingar í hlutdeildarfélagum	218	-	-	-	-	-	218
Aðrar eignir	195	373	42	-	-	3	613
Heildareignir	99.562	43.805	10.135	41.647	36.828	8.395	240.371

Skuldir

Innlán lánastofnana	7.701	6.920	5.412	-	11	590	20.635
Innlán viðskiptavina	15.791	13.165	2.732	465	1.202	4.935	38.290
Lántaka	134	-	-	-	-	32	166
Víkjandi lán	21.241	-	-	-	-	-	21.241
Aðrar skuldir	647	696	302	-	-	45	1.689
Heildarskuldir	45.514	20.781	8.446	465	1.213	5.602	82.021

Brúttó gjaldeyrisjöfnuður á efnahag	54.048	23.024	1.689	41.182	35.615	2.793	158.350
Aðlögun gjaldeyrisjöfnuðar vegna FX útlána með ISK sjóðstreymi	37.057	12.362	1.551	26.412	24.194	1.620	103.196
Hreinn gjaldeyrisjöfnuður á efnahag	16.991	10.662	138	14.770	11.421	1.173	55.155

Liðir utan efnahags

Eignir utan efnahags	3.877	5.995	1.151	1.258	2.578	156	15.015
Skuldir utan efnahags	24.945	22.015	1.280	6.967	13.514	688	69.409
Hreinn gjaldeyrisjöfnuður utan efnahags	(21.069)	(16.020)	(129)	(5.709)	(10.936)	(532)	(54.394)

Hreinn gjaldeyrisjöfnuður

31. desember 2010	(4.078)	(5.358)	9	9.061	485	641	759
-------------------------	----------	----------	---	-------	-----	-----	-----

Skýringar með ársreikningi samstæðu

77. Næmisgreining gjaldeyrisáhættu

Taflan hér að neðan sýnir hvernig veiking eða styrking hvers gjaldmiðils hefur áhrif á gjaldeyrisjöfnuð bankans að því gefnu að öðrum áhættuþáttum sé haldið óbreyttum. Breytingin sem sýnd er tekur mið af því að í mesta lagi 1% líkur séu á því að áhrif breytingar verði meiri en taflan gefur til kynna á hverju 10 daga tímabili og er þar byggt á gengishreyfingum síðustu 365 daga. Notuð er óhagstæð hreyfing í hverjum gjaldmiðli til að meta áhrif á rekstur og eigið fé bankans.

Næmisgreining gjaldeyrisáhættu 31. desember 2011

Gjaldmiðill (breyting)	Áhrif breytingar
EUR (2%)	(164)
USD (3%)	(120)
CHF (9%)	(26)
GBP (2%)	(17)
JPY (5%)	(41)
Aðrar (4%)	(71)
Samtals	(439)

Næmisgreining gjaldeyrisáhættu 31. desember 2010

Gjaldmiðill (breyting)	Áhrif breytingar
EUR (4%)	(163)
USD (4%)	(214)
CHF (4%)	(362)
GBP (4%)	-
JPY (4%)	(19)
Aðrar (5%)	(32)
Samtals	(790)

Hlutafjárahætta

78. Hlutafjárahætta í veltubók bankans er til komin af eigin viðskiptum bankans og viðskiptavakt með skráð hlutabréf í Kauphöll Íslands. Mörk eru sett á heildar markaðsvirði bæði eignasafna og einstakra félaga í því augnamiði að draga úr hlutafjárahættu og samþjöppunaráhættu í eignum bankans. Eignarhlutir í félögum og hlutabréf í fjárfestingarbók eru annaðhvort metin á gangvirði í rekstrarreikningi eða teljast vera fastafjármunir til sölu og aflögð starfsemi.

79. Næmisgreining á hlutafjárahættu

Taflan hér að neðan sýnir hvaða áhrif raunhæfar breytingar á verðmæti hlutabréfa í eigu bankans gætu haft á eigið fé bankans og tekjur. Gert er ráð fyrir 20% breytingu á verði eigna í veltubók og 40% breytingu á verði eigna í fjárfestingarbók.

Næmisgreining á hlutabréfum

Eignasafn	Breyting á verðmæti	Hagnaður eða tap			
		31.12.2011		31.12.2010	
		Hliðrun niður	Hliðrun upp	Hliðrun niður	Hliðrun upp
Veltubók	20%	(79)	79	(85)	85
Fjárfestingarbók	40%	(5.117)	5.117	(1.045)	1.045
Samtals		(5.196)	5.196	(1.130)	1.130

Afleiðusamningar

80. Bankinn notar afleiðusamninga til að verja sig gegn gjaldeyrisáhættu. Bankinn ber tiltölulega litla óbeina áhættu vegna skuldsettra viðskipta viðskiptavina þar sem bankinn hefur tekið veð vegna hugsanlegs taps. Aðrir afleiðusamningar sem bankinn á vegna tilfallandi viðskipta nema óverulegum fjárhæðum.

Verðtryggingaráhætta

81. Bankinn ber áhættu vegna verðbólgu þar sem virði verðtryggðra eigna er meira en virði verðtryggðra skuldbindinga. Virði þessara eigna og skuldbindinga breytist í samræmi við breytingar á vísitölu neysluverðs á hverjum tíma og allar breytingar í neysluverðsvísitölunni hafa áhrif á afkomu bankans. Þann 31. desember 2011 var heildarvirði verðtryggðra eigna 22,2 milljörðum króna meira en heildarvirði verðtryggðra skulda (31. desember 2010: 25,1 milljarðar króna). Þannig leiðir 1% hækkun á vísitölunni til 222 milljóna króna hagnaðar fyrir bankann og 1% lækkun leiðir til samsvarandi taps þegar aðrir áhættuþættir eru óbreyttir.

Skýringar með ársreikningi samstæðu

Stýring eiginfjár

82. Áhætta og eiginfjárgrunnur

Íslenskar reglur um eiginfjárbörf eru byggðar á tilskipun Evrópusambandsins um eigið fé fjármálafyrirtækja (CRD). Lágmark eigin fjár samkvæmt reglunum er 8% af áhættuvegnum eignum.

Fjármálaeftirlitið setti bankanum strangari skilyrði um eigið fé þegar bankinn var settur á stofn og fékk starfsleyfi frá FME. Eiginfjárlutfall bankans, að meðtöldum víkjandi lánum, verður að vera að lágmarki 16%. Þar af skal eiginfjárbáttur A vera að lágmarki 12%.

Bankinn notar staðalaðferð (e. standardised approach) til að reikna eiginfjárbörf sína vegna útlánaáhættu og markaðsáhættu. Eiginfjárbörf vegna rekstraráhættu er reiknuð með grundvallaraðferð (e. basic indicator approach). Markaðsáhætta er metin samkvæmt leiðréttum gjaldeyrisjöfnuði sem nánar er greint frá í skýringu 76.

Taflan hér að neðan sýnir eiginfjárgrunn bankans, áhættuvegnar eignir og eiginfjárlutfall bankans í árslok 2011 og 2010.

	2011	2010
Eiginfjárbáttur A		
Hlutfé	10.000	10.000
Yfirverðsreikningur	55.000	55.000
Annað eigið fé	2.661	2.498
Óráðstafað eigið fé	55.133	53.174
Hlutdeild minnihluta	909	791
Reiknuð skattinneign	(2.629)	(283)
Óefnislegar eignir	(544)	(187)
Samtals eiginfjárbáttur A	120.530	120.993
Eiginfjárbáttur B		
Víkjandi lán	21.937	21.241
Eiginfjárgrunnur samtals	142.467	142.234
Áhættugrunnur		
- Vegna útlánaáhættu	532.301	440.586
- Vegna markaðsáhættu	16.695	14.766
Markaðsáhætta, veltubók	1.895	4.583
Gjaldeyrisáhætta	14.800	10.183
- Rekstraráhætta	80.423	79.079
Áhættugrunnur alls	629.419	534.431
Eiginfjárlutföll		
Eiginfjárlutfall A	19,1%	22,6%
Eiginfjárlutfall	22,6%	26,6%

Árið 2010 mat bankinn eiginfjárbörf sína með svonefndu ICAAP ferli og skilaði til FME sérstakri skýrslu þar um. Mat bankans á eiginfjárbörf með ICAAP ferlinu er lykilkáttur í eiginfjár- og áhættustýringu bankans.

FME mat skýrslu bankans skv. sérstöku eftirlitsferli (SREP). Niðurstöður matsins voru kynntar bankanum á fjórðungnum og sýna að eiginfjárstaða bankans er vel yfir viðmiðunarmörkum sem bankinn hefur sett sér og einnig vel yfir þeim mörkum sem FME hefur sett bankanum.

Í grein 86 laga um fjármálafyrirtæki (161/2002) er kveðið á um aðgerðir vegna ónógs eiginfjár fjármálafyrirtækis. Hafi stjórn eða framkvæmdastjórn fjármálafyrirtækis ástæðu til að ætla að eiginfjárgrunnur þess sé undir lögbundu lágmarki ber þeim þegar í stað að tilkynna það Fjármálaeftirlitinu. Fjármálaeftirlitinu er heimilt að veita hlutaðeigandi fjármálafyrirtæki frest í allt að sex mánuði til þess að auka eiginfjárgrunn til að uppfylla lögbundið lágmark. Séu úrræði fjármálafyrirtækisins ekki fullnægjandi að mati Fjármálaeftirlitsins eða líði frestur án þess að til viðeigandi aðgerða sé gripið skal afturkalla starfsleyfi fjármálafyrirtækisins.

Skýringar með ársreikningi samstæðu

Rekstraráhætta

83. Rekstraráhætta er skilgreind sem hættan á fjárhagslegu tapi sem rekja má til ófullnægjandi verkferla, mistaka starfsfólks og kerfisbilana eða ytri atvika. Lögfræðileg áhætta fellur undir þessa skilgreiningu bankans, sem og orðsporsáhætta og regluvörsluáhætta.

Bankinn hefur sett á laggjarnar kerfi til að stýra og meta rekstraráhættu hvarvetna í bankanum. Samkvæmt þessu kerfi þá er stýring rekstraráhættu framkvæmd með samræmdum hætti innan allra rekstrareininga bankans þar sem meginábyrgðin á mati og stýringu á rekstraráhættu liggur hjá hverri starfseiningu fyrir sig.

Bankinn notar grundvallaraðferð til að meta eiginfjárförf vegna rekstraráhættu.